Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Alp(LK) 2766

This weekly newspaper was mailed on Tuesday, March 18, 2003

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 11 (2766) 2003 MARCH-KOVAS 18 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr. kaina – $1

Neapleiskime išeivijos pasiekimų

Išeivija plačiąja prasme yra visuma bet kurios tautos narių, kurie negyvena savoje valstybėje. Jie savo kraštą palieka dėl įvairių priežasčių, nebūtinai vien dėl karo ar priespaudos, bet ir kitais politiniais bei ekonominiais sumetimais. Tai protarpiais kartojasi beveik kiekvienos tautos istorijoje. Vėlesnių kartų išsilaikymo išeivijai tikimybė gal yra sociologų nagrinėtinas klausimas, tačiau turbūt galima sakyti, kad išeiviai lieka tautos vaikais, kol jaučia sąryšį, kol pripažįsta jį, arba bent jo neatsisako, nesusilieja visiškai su gyvenama aplinka.

BET kurios tautos išeivijos gyvenimą ir gyvavimą lemia jos pačios sukurtos bendravimo priemonės. Pokario lietuvių imigracija buvo tokia gausi, ir toks stiprus jos troškimas savos kultūros, kad išdygo daugybė įvairių institucijų ir organizacijų, nuo parapijų iki kultūrinių ir profesinių sambūrių. Kaip vis dažniau girdime, šiandien vieni jau išnykę, kitiems artėja arba jau atšvęsti veiklos penkiasdešimtmečiai. Kai kurioms organizacijoms tenka keistis, pritaikyti savo veiklą dabarčiai, kitoniškoms lietuvių sąlygoms ir lūkesčiams. Pokaryje atvykusius skatino burtis bendras tėvynės ilgesys, liūdesys ją palikus sovietinei priespaudai. Išeiviai jautė nepaprastą tarpusavio solidarumą ir norą bendrauti, ne tik kartu pasiguosti, bet ir rasti būdus, kaip gelbėti priespaudon patekusią tautą. Juos irgi vienijo tų laikų gyvenamoje aplinkoje vyraujanti neapykanta svetimšaliams. Dešimtmečių eigoje keitėsi ir gerėjo gyvenimo sąlygos. Brendo naujos kartos, lavinamos nelietuviškoje aplinkoje, o sąsaja su tėvyne silpnėjo. Lietuvybės ir jos tradicijų išlaikymas daugeliui tapo ne būtinybė, bet noro klausimas – pažinti savo šaknis, ir tą susidomėjimą, kultūrinį praturtinimą perduoti savo vaikams. Todėl dar veikliausios yra plačiausios apimties organizacijos – parapijos, stovyklos, skautai, sporto klubai ir pan., kuriose gali burtis ir seni, ir jauni, kuriose lietuvių kalbos tobulumas nėra pagrindinis reikalavimas. Tokia veiklos raida yra natūrali bet kurioje etninėje grupuotėje, gyvenančioje už tėvynės ribų.

TAIPGI išeivijas sudaro ne tik viena "banga" imigrantų. Lietuvių vadinamoji "trečioji banga" atvyko ir kūrėsi irgi nelengvomis, bet kitokiomis sąlygomis, kurių šviesoje, nesusipažinus su anuometinėmis nuotaikomis, "dypukų" veikla kai kam atrodo sentimentali ar neaktuali. Nenuostabu, kad išaugusiems santvarkoje, kurioje patriotizmas ir idealizmas, net altruizmas buvo ne tik svetimos, bet tiesiog vengtinos sąvokos; vadinama "saviveikla" vertinama kaip itin ribotos naudos reiškinys. Vis dėlto daug kam, ne tik dypukų, bet ir trečiosios bangos palikuonims, gali išlikti arba atsirasti noras išlaikyti tą pažintį su savais, rasti užuovėją nuo globalizacijos ir kosmopolitizmo audrų. Vis tik vaikų auklėjimui irgi svarbu ne tik priklausymo jausmas bei kilmės pažintis, bet ir kalbos, šokio, dainos, skautavimo ir kitų užsiėmimų teikiamas praturtinimas bei disciplina. Tačiau, kaip ir jos sukūrimas, tos užuovėjos išlaikymas nėra vienerių ar dvejų metų darbas.

Todėl dabar, daugiau negu bet kada, nepakanka retkartinio lankymo ar tik vaikų vežiojimo organizacijoms išlaikyti. Svarbu jas visokeriopai remti, jomis domėtis, jeigu norima, kad jos ir toliau veiktų. Tai reiškia finansinę paramą, nebūtinai stambią, dalyvavimą organizacijų gyvenime, pvz. metiniuose susirinkimuose, ir net paaukojimą nors ir dalelės laiko kai kuriems organizaciniams darbams. Gaila būtų per apsileidimą prarasti tai, kas taip kruopščiai ir nuoširdžiai buvo sukurta. **RSJ**

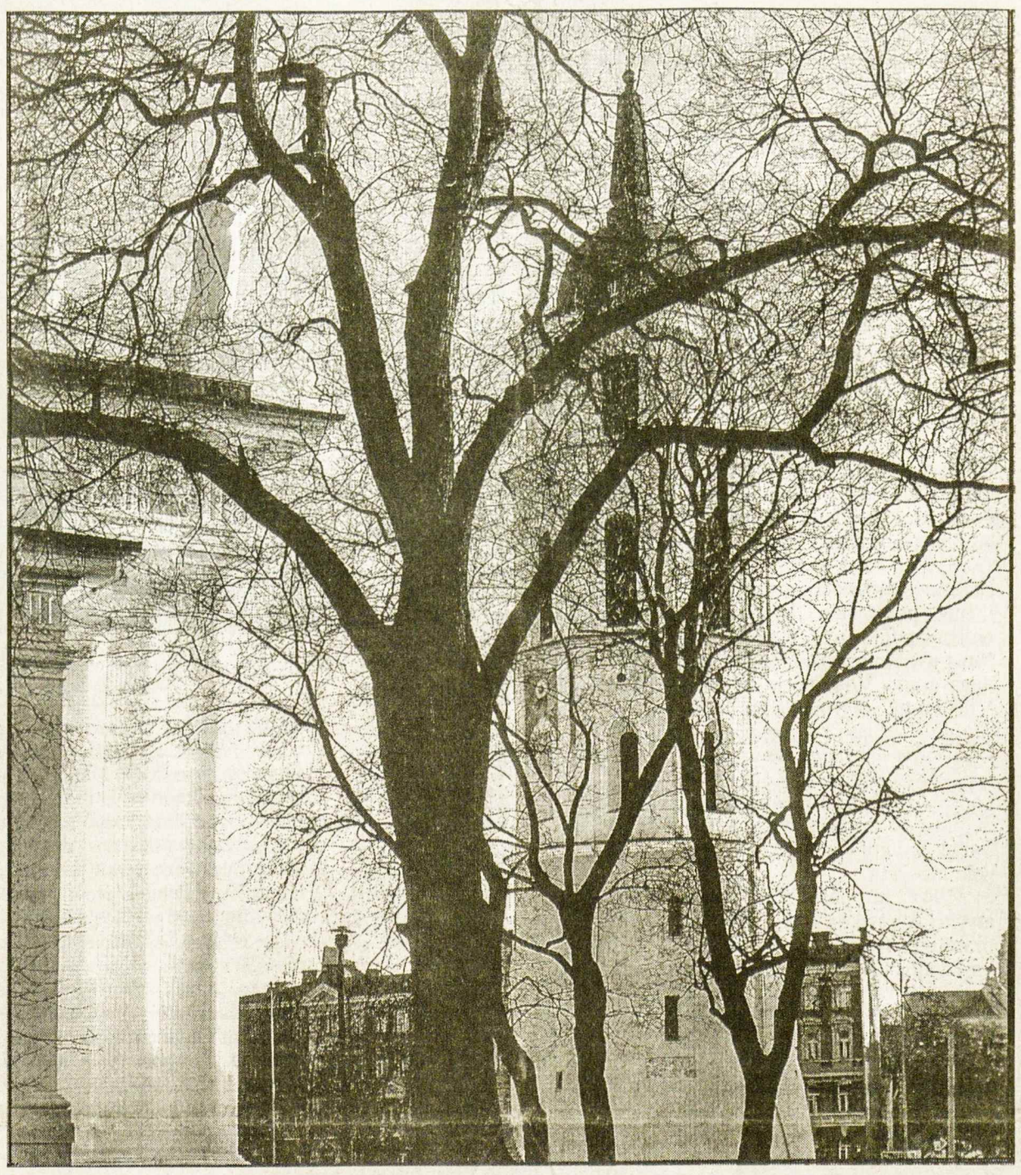

Vilniaus arkikatedros varpinė – vienas seniausių pastatų, kurio pradžia siekia XIII šimtmetį Nuotr. A. Baltėno ir R. Paknio. Iš leidinio "Vilniaus arkikatedra"

Prezidentas toli, savivaldybė - dar toliau...

TARVILAS NORKUS

"Prezidentiada" baigėsi... Aukso medaliu šiose politinėse žaidynėse buvo apdovanotas Rolandas Paksas. Paaiškėjo, kad vien politinės ir intelektualinės brandos, kuri neabejotinai buvo aukščiausia Valdo Adamkaus asmenyje, nepakako atsistoti ant aukščiausio valdžios laiptelio. Pavydėtina Rolando Pakso sveikata tiek ore, tiek ir ant žemės, galingos finansinės investicijos bei agresyvus agitacinis vajus, žadantis galimus ir negalimus dalykus, užkariavo ne tik jaunų, bet ir pagyvenusių, ypač linkusių į verslą, rinkėjų širdis. Įdomu tai, kad, stebint socialdemokratų ir konservatorių ideologų diskusijas, galima susidaryti įspūdį, jog socdemai ir konservatoriai nesutaria dėl Pakso tik vienu klausimu – kuri pusė labiau kalta dėl jo iškilimo (socialdemokratų laikraštis *Mūsų balsas* 2002 gruodžio 31). "Kaltas", žinoma, daugiausiai pats R. Paksas, sumaniai pasinaudojęs abiem pusėm.

Naująjį prezidentą galima pavadinti ir "laimės kūdikiu", kuriam sekėsi jau nuo jaunystės. Dar sovietiniais laikais jam buvo patikėtas Vilniaus aeroklubo partorgo postas. Juk žinoma kaip nelengva tada buvo iškovoti tokį komunistų ir KGB pasitikėjimą strategiškai reikšmingose darbovietėse. Šiuo požiūriu aukščiau už R. Paksą stovėjo tik Baikonuro kosmodromo partorgas lietuvis generolas Naudžiūnas.

Sekėsi pretendentui į prezidentus ir su rėmėjais. Atrodo, kad malūnsparnių remonto įmonės direktorius Borisovas, jam suteikęs milijoninę paramą, buvo dosnesnis nei V. Uspaskich – A. Paulauskui. Tiesa, čia R. Paksas rizikavo: jei siunčiamų į Sudaną malūnsparnių įranga būtų pripažinta draudžiama, jam tektų atsistatydinti. Tiesa ir tai, kad šis milijonas buvo ne vienintelis, kuriuo pretendentas buvo apdovanotas.

Sunku suskaičiuoti, kiek kartų R. Paksas yra sėkmingai atsistatydinęs iš įvairių postų. Pats reikšmingiausias toks jo žingsnis buvo susijęs su "Williams" bendrove. Tie, kurie R. Paksą laiko drąsiu politiku, tikisi, kad ir dabar jis nepabijos pastebėti, jog "Mažeikių naftai" vėl vadovauja amerikietis (Nelson English), kad įmonės nuostoliai per pastaruosius 9 mėnesius žymiai didesni nei per praėjusių metų tą patį laikotarpį ir, kad dabartinės sutarties sąlygos su "Jukos" mažai kuo skiriasi nuo ankstesnių. Ar atsistatydins iš prezidento pareigų dėl to R. Paksas? Tikriausiai ne, nes čia kalta ir dabartinė vyriausybė, kuri jau nuo 2001 m. birželio mėn. – sutarties sąlygų pakeitimo – atvėrė kelią "Jukos" žygiui į Mažeikius.

Sunku paaiškinti ir A. Paulausko nesėkmę, nors investicijos ir čia buvo nemenkos. Matyt, rinkėjai nusivylę neįvykdytais pažadais bei, nematydami žymesnių programos skirtumų tarp socialliberalų ir socialdemokratų, nebalsavo nei už vieną, nei už kitą vadą. Patys vadai, užuot sutarę dėl vieno kandidato, buvo priversti kovoti tarp savęs. Ši kova ypač pakenkė V. Andriukaičiui. Sunku patikėti, kad kasdieninis tyčiojimasis iš jo *Dviračio žyniose* nebuvo užsakytas. Likimas žiauriai atkeršijo Vyteniui, primindamas jo paties vulgarius šposelius konservatorių adresu praėjusių rinkimų metu. Manau, kad V. Andriukaičiui užteko išmonės suvokti, kad jis buvo reikalingas tik kovoti su konservatoriais, išgelbėti LDDP nuo sužlugimo ir net atsipalaiduoti nuo nepatogaus jai pavadinimo. Tikiuosi, kad jaunasis politikas nepalūžo po tokių pusės metų trukmės atakų ir padarys sau ir Lietuvai naudingas išvadas. Juk V. Landsbergis atlaikė tokį pjudymą per televiziją, spaudą ir radiją net 10 metų. Ir ne tik atlaikė, bet ir tuo pačiu metu padėjo iškovoti tarptautinį Lietuvos pripažinimą ir netgi "nutempė" mūsų besispyriojančius kairiuosius į Europos sąjungą ir ŠAS (NATO).

Apmaudu, kad Lietuvoje atsirado žmonių, kurie prezidento pareigybėje panoro matyti pretendentą, kuris savo televizijos laidose kabino šunims po kaklu Lietuvos herbą ir ragino rašyti "častuškas" Lietuvos himno motyvais. Visiškai nejuokinga, kai V. Šerėnas taip juokina mūsų jaunimą. Koks talentingas bebūtų "rūmų juokdarys", tačiau tyčiotis iš tokių mums brangių dalykų, kuriuos mes 50 m. svajojome atkurti – nevalia. Neįsivaizduoju nei prancūzo, nei anglo, nei lenko tyčiojantis iš savo himno ar herbo. Matyt, būsime įrašyti į Gineso knygą.

Apmaudu ir dėl, palyginti, aukštos K. Prunskienės vietos. Jai užteko drąsos nepripažinti Aukščiausio teismo sprendimo ir netgi kandidatuoti į prezidento pareigybę. Ko gi vertas tokiu atveju mūsų Aukščiausias teismas, jei jo sprendimus gali sustabdyti apygardos teismelis? Galbūt K. Prunskienę palaikė atlaidesni KGB nusikaltimams Lietuvos piliečiai.

Visiškai nekelia nuostabos eilinį kartą apgailėtinai mažai balsų surinkęs K. Bobelis. Įdomu, ar sugebės, nerausdama iš gėdos, Rasa Ališauskienė ("Baltijos tyrimai") bei Vladas Gaidys ("Vilmorus") paaiškinti, kokiu būdu šis politikas, nuolat jų "reitinguose" užimdamas pačias aukščiausias vietas, rinkimų metu staiga tampa vienu iš "autsaiderių"? Kas meluoja – tauta ar tyrimai?

Dėl "prezidentiados" nublanko rinkimai į savivaldybes. Matyt, tauta sumąstė, kad prezidentas toli, o savivaldybė – dar toliau. Tenka priminti, kad rinkimuose dalyvavo tik 50% rinkėjų. Galbūt rinkimų į savivaldybę reikšmę sumenkino daug išaiškintų kriminalinės praeities atstovų tarp kandidatų. Deja, čia, kaip ir praeituose savivaldybių rinkimuose, vadais išliko Pakso ir Paulausko partijos. Malonią išimtį sudarė konservatorių partija, kurioje šio kriminalinio užkrato neaptikta.

KANADOS ĮVYKIAI

Artėja rinkimai

Jau trys politikai oficialiai įstojo į varžybas vadovauti federacinei liberalų partijai, kada dabartinis partijos vadovas ir min. pirmininkas Jean Chretien ateinančių metų vasarį pasitrauks į pensiją. Pirmiausia pasiskelbė kandidatuosianti dabartiniame ministerių kabinete Paveldo ministerė Sheila Copps, bet kadangi ji nėra laikoma svaria kandidate į šį postą, didelių atgarsių žiniasklaidoje nesukėlė. Kas kita su buvusio finansų ministerio, dabar tik eilinio parlamentaro, Paul Martin kandidatūra. Jis jau nuo seniai buvo laikomas Jean Chretien įpėdiniu. Jį palaiko 259-ių iš 301 Kanados balsavimo apygardų liberalų draugijų vadovai, provincijų liberalų jaunimo vadovai bei partijos moterų komitetas. Savo turtus P. Martin įgijo prieš aktyviai įsijungdamas į politiką. Prieš 22 metus jis su bendrininku už $190 mln. pirko prekybinių laivų bendrovę, kurią dabar jis pagal parlamento etikos taisykles valdo per savo paskirtus vadovus. Tapęs min. pirmininku jis galbūt bus priverstas jos atsisakyti. Trečiuoju kandidatu į varžybas pasiskelbė dabartinis min. pirmininko pavaduotojas ir finansų ministeris John Manley, kuriam kritikai šiose varžybose pranašauja bronzos medalį.

Pajutę netolimus Ontario provincijos parlamento rinkimus, Ontario liberalai pradėjo kaupti finansus: kovo 5 d. įvyko provincijos liberalų politiniai pietūs, kurių metu buvo surinkta $1.3 mln. Svečių tarpe buvo daug federacinių liberalų (Paul Martin, ministeriai Sheila Copps, John Manley, John McCallum, Allan Rock), kandidatų į Toronto burmistrus (Barbara Hall, John Nunziata, John Tory), partijos rėmėjų iš didžiųjų korporacijų. Pietų metu kalbėjo provincijos liberalų vadovas Dalton McGuinty. Savo 25 minučių kalboje jis kritikavo valdančiuosius konservatorius ir jų vadovą, premjerą Ernie Eves, išdėstė bendrais bruožais savo ekonominį planą, žadėdamas daugiau pinigų mokykloms, 50,000 pridėtinių vietų provincijos universitetuose ir kolegijose. Apie mokesčių sumažinimą kalbėjo atsargiai – gresiantis Irako karas, kova su teroristais ir ekonominis nuosmukis JAV-se reikalauja apdairiau planuoti mokesčių politiką.

(Nukelta į 8-tą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Kovo 11-oji

Tryliktosios nepriklausomybės atkūrimo metinės Vilniuje buvo paminėtos iškilmingu posėdžiu Lietuvos seime, kuriame seimo pirmininkas Artūras Paulauskas pareiškė viltį, kad žmonės pritars Lietuvos narystei Europos sąjungoje per gegužės 10-11 d.d. vyksiantį referendumą. Seimo lankytojams "atvirų durų" valandomis buvo rodytos Kovo 11-osios Akto signatarų išleistos knygos bei fotografijos iš seimo archyvo. Nepriklausomybės aikštėje vyko Keistuolių teatro koncertas ir jaunųjų talentų koncertas. Kaune buvo aukojamos Mišios, vyko eitynės, kuriose dalyvavo keli tūkstančiai gyventojų. Į orą buvo paleisti 102 balandžiai – taikos ir laisvės simboliai. Vienybės aikštėje taip pat vyko koncertai. Kaip praneša Lietuvos rytas, šventės taip pat buvo surengtos ir kituose Lietuvos miestuose.

Prezidentas lankėsi Lenkijoje

Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas kovo 7 d. darbo vizitu lankėsi Lenkijoje. Su juo vyko žmona Laima Paksienė, seimo vicepirmininkas, Lietuvos delegacijos Lietuvos-Lenkijos parlamentinėje grupuotėje vadovas Artūras Skardžius, seimo narys Valdemaras Tomaševskis, užsienio politikos patarėjas Alvydas Medalinskas, Užsienio reikalų ministerijos valstybės sekretorius Evaldas Ignatavičius.

Lietuvos ir Lenkijos prezidentų susitikime aptarti bendradarbiavimo klausimai, valstybių perspektyvos Europos erdvėje. Jie pakartojo savo valstybių siekį aktyviai prisidėti prie antiteroristinės kovos, išsaugoti transatlantinę vienybę, rašo ELTA/LGTIC. Lenkijos prezidentas Aleksandras Kvasnievskis patikino darysiąs viską, kad lietuvių vaikai Punske, Suvalkuose, galėtų mokytis lietuviškai. R. Paksas taip pat susitiko su Lenkijos lietuvių bendruomene Varšuvoje.

Priimtos referendumo pataisos

Vasario 25 d. ypatingos skubos tvarka priimtos Referendumo įstatymo pataisos, kuriomis 230,000 balsų sumažinta sprendimų priėmimo norma privalomajame referendume. Maždaug 670,000 piliečių balsų užteks pritarti Lietuvos narystei Europos sąjungoje. Taip pat pakeista balsavimo tvarka, padidinant piliečiams galimybes dalyvauti referendume. Numatyta teisė seimui nustatyti 2 balsavimo referendume dienas, prailginamas balsavimo paštu terminas, išplečiamas piliečių, turinčių teisę balsuoti namuose, sąrašas. Referendumo įstatymo pataisose taip pat uždrausta mokėti piliečiams pinigus už tai, kad jie pasirašo rinkimų lapuose dėl referendumo skelbimo, rašo ELTA/LGTIC. Telefoninė Lietuvos gyventojų apklausa vasario pabaigoje parodė, kad jeigu būtų surengtas referendumas dėl Lietuvos įstojimo į Europos sąjungą "už" balsuotų 68% apklaustųjų. Sutartis dėl Lietuvos stojimo į ES yra paskelbta internete Europos komiteto tinklapyje – www.euro.lt.

Valdymo centras

Kaip skelbia ELTA/LGTIC, kovo 7 d. Lietuvos kariuomenės lauko pajėgų štabe pradėjo veikti Karinių veiksmų valdymo centras (OVC). Lauko pajėgų vado brigados generolo Valdo Tutkaus teigimu, šis centras iki metų pabaigos perims visų tarptautinių misijų, kuriose dalyvauja Lietuvos kariai, rengimą bei valdymą. Kovo 8 d. centrą aplankė krašto apsaugos ministeris Linas Linkevičius, kuris buvo supažindintas su centro veiklos planais ir naujausia informacija apie padėtį Afganistane, Lietuvos karių tarnybą kariniuose veiksmuose "Tvirta taika" ("Enduring Freedom").

Populiari aiškiaregė

Lietuvos ryte kovo 1 d. didelio dėmesio susilaukė straipsnis apie Leną Lolišvili, gruzinę, gyvenančią Vilniuje, kuri garbės viešnios vietą užėmė prezidento Rolando Pakso įvedybų iškilmėse. Rašoma, jog ji prieš kelerius metus gydė R. Paksą ir tiksliai išpranašavo jo karjerą, ir kad ja pasitiki ir Lietuvos politikai, kaip premjeras Algirdas Brazauskas, prezidento patarėjas Alvydas Medalinskas. Pas ją lankęsis ir seimo narys Vytautas Landsbergis.

Pokalbyje su korespondente ji teigė girdinti Dievo balsą, aiškino kaip ji gydo (uždėdama rankas). Apie ją yra išleista knyga *Gyvenimo link. Lenos Lolišvili fenomenas*, biofizikos daktaro Vladimiro Marčenkos. Straipsniui pasirodžius, aukščiausias Lietuvos Katalikų Bendrijos hierarchas kardinolas Audrys Juozas Bačkis supeikė Dievo vardu pretenduojančius kalbėti "netikrus pranašus ir tuos, kurie jais tiki, paskelbta LGTIC žiniose. Atsakydamas į LNK televizijos klausimą apie asmenis, teigiančius, kad turi aiškiaregystės dovaną ir antgamtiškų gydomųjų galių, jis teigė, jog tai yra "šetono darbas". Spaudoje pasirodė ir abejonių, ar yra normalu, kad demokratinėje Vidurio Europos valstybėje aukščiausio lygio politikai tartųsi su aiškiarege. Politikai esant racionalių argumentų lauku, sprendimai turėtų būti daromi racionaliu pagrindu, ne tokiu, kurio neįmanoma išaiškinti. **RSJ**

Šiame numeryje

Neapleiskime išeivijos pasiekimų
Vadinama "saviveikla" vertinama kaip itin ribotos naudos reiškinys
Prezidentas toli, savivaldybė – dar toliau...
Tenka priminti, kad rinkimuose dalyvavo tik 50% rinkėjų
Šalia tiksliųjų mokslų reikia idealizmo
Adolfas Damušis tapo vienas pagrindinių 1941 m. sukilimo vadų
Apie naująjį Lietuvos prezidentą
Paksas taip pat mato Lietuvą – aktyvią ŠAS narę
Kovo 11-toji – ne mažiau svarbi
Už balsavo 124 atstovai, prieš nebalsavo niekas, susilaikė šeši
Lietuvą kūrusio diplomato sukaktis
Savo veikla nepatiko A. Smetonai – buvo per karštas politikas
Rizikingas pabėgimas iš Sibiro
Su plaustu priplaukiame netoli kolchozo, kad niekas nepastebėtų
Rudenėjančioje Europoje pasižvalgius
Po stiklu sukrauti nukirpti kalinių plaukai – didžiausia krūva
Tėvynės pasveikinimas
Lankosi Lietuvoje ir patenkinti grįžta iš "nuostabaus krašto"

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 09408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

RELIGINIAME GYVENIME

Katalikiško jaunimo studentai iš Maskvos, lydimi Šv. Liudviko parapijos vikaro kun. A. Sevastynovičiaus, š.m. vasario 3-4 d.d. lankėsi Marijampolėje, su klierikais Vilkaviškio kunigų seminarijoje dalyvavo Mišiose, pagiedojo keletą giesmių. Per pamokslą kun. A. Sevastynovičius prisiminė vaikystėje matytą Lietuvą, kurioje dabar į akis krinta šventovių gausa, prisiminė ir Maskvoje dirbusius lietuvius kunigus St. Mažeiką, MIC, ir Pr. Račiūną, MIC. Klierikai svečiams įteikė vaškinę žvakę, kurią jie žadėjo uždegti jaunimo susitikimų metu. Svečiai seminarijos bibliotekai padovanojo Maskvos arkivyskupo metropolito Tado Kondrusievičiaus knygą *Atgimimo pavasaris,* skirtą Katalikų Bendrijos struktūrų atstatymo dešimtmečiui. Svečiai aplankė Vilnių, Trakus ir Kauną.

Paminklinė Prisikėlimo šventovė Kaune atstatymo darbams per pastaruosius dvejus metus, dėka akcinės bendrovės "Lietuvos telekomas" įsteigtos telefono linijos 900, surinko 106.000 litų aukų. Šventovės atstatymo komiteto pirmininkas kun. Vytautas Grigaravičius sakė, kad gautos lėšos rodo visuomenės pritarimą atstatyti šį Lietuvos istorinį paminklą. Atstatymo darbai buvo pradėti 1993 m. Dėl pinigų stygiaus darbai vyko lėtai; iš valstybės paramos susilaukta 1997 m. Tai pagyvinę darbus. "Lietuvos telekomo" ryšių su visuomene direktorius G. Furmanavičius užtikrino, kad parama šventovei atstatyti bus tęsiama ir šiemet. Darbams galutinai užbaigti reikia dar aštuonių milijonų litų.

Vytauto Didžiojo universiteto Kaune Katalikų teologijos fakultetą š.m. vasario 17-18 d.d. pirmą kartą aplankė oficialūs Vatikano katalikiškųjų studijų kongregacijos atstovai - Budapešto ir Esztergomo arkivyskupas Pateris Erdö ir mons. Fr. Massimo Pepe. Vizito tikslas buvo pateikti siūlymus, kaip gerinti teologijos studijas, susipažinti, dalintis patirtimi, užmegzti glaudesnius ryšius. Fakulteto dekano mons. doc. dr. V. S. Vaičiūno nuomone, ryšys su kongregacija buvęs "daugiau popierinis". Svečiai domėjosi studijų programomis, dėstymo metodika, materialiniu pagrindu, apžiūrėjo fakulteto biblioteką, su kunigų seminarijos auklėtiniais bei vadovybe dalyvavo Mišiose. Su svečiais susitiko per 40 dėstytojų iš Kauno, Kretingos bei Marijampolės, kėlė rūpimus klausimus. Kongregacijos vardu jaunimui sveikinimus perdavė mons. F. M. Pepe. Studentai su svečiais diskutavo studijas baigusių pasauliečių darbo perspektyvas, stažuočių galimybes užsienio universitetuose ir kt. Fakultetui pasiūlyta tapti tarptautinės katalikiškųjų universitetų draugijos nariu.

Gintarės Adomaitytės knygos apie palaimintąjį Jurgį Matulaitį *Kelio dulkės, baltos rožės* sutiktuvės Vilniuje įvyko š.m. sausio 26 d., o Kaune vasario 9 d. Knygą seselės Ignės Marijošiūtės iniciatyva išleido Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų kongregacija, minėdama savo veiklos 85 metų sukaktį. Sutiktuvėse Kardinolo V. Sladkevičiaus muziejuje Kaune dalyvavo nemažas būrys žmonių, kuriuos kalbėtojai kvietė stengtis kuo arčiau susipažinti su Palaimintojo asmenybe, gyvenimu ir veikla. Knygoje ypač išryškintas Palaimintojo bėgimas nuo postų, pripažinimo ir garbės – jis nuolat stengėsi išlikti nepastebėtas, "sudegti kaip žvakė ant altoriaus".

Egzorcistas kun. Pascal Haegel, medicinos ir filosofijos daktaras, š.m. sausio 30–vasario 4 d.d. lankėsi Lietuvoje, vedė susikaupimo dieną *Kristus – mūsų viltis,* kalbėjo Dievo gailestingumo klausimais, priminė, kad žmogaus pats giliausias pašaukimas yra mylėti. Susikaupimų dienos baigtos Mišiomis. Svečias aplankė ir Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminariją, supažindino klierikus su Prancūzijoje pasirodžiusiu oblatų gyvenimo vadovu.

MIRTIES PRISIMINIMAS

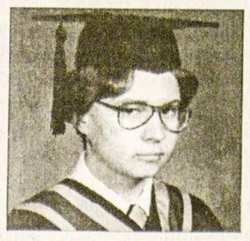

Tu išėjai – iš kur nieks negrįžta,
Palikęs svajones, godas ir namus,
Mūsų širdyse gili gėla ir skausmas
paliko, kad tavęs daugiau
nebebus…

AtA
TOMO PRAKAPO

20-ties metų mirties atminimui, šv. Mišios bus atnašaujamos š.m. kovo 23 d., 10.30 v.r. Prisikėlimo parapijos šventovėje.

Bronė, Stasys, Zita ir Rimas

MIRTIES PRANEŠIMAS

AtA
STASYS MACKEVIČIUS

mirė 2003 m. kovo 3 d. širdies priepuoliu. Gimęs 1922 m. rugpjūčio 10 d. Lietuvoje. Toronte liko žmona Irena, sūnus Andrius Mackevičius su žmona, duktė Gina su vyru Peter Kindree ir vaikaičiai – Alana (13 m.) ir Shane (9 m.).

– Mirtis yra vartai į amžinybę –
būsim kartu ten visi…"

ŠEIMA

A.a. dr. Adolfas Damušis pašarvotas Šv. Jonų šventovėje, Vilniuje. Palaidotas š.m. kovo 4 d. Kauno Petrašiūnų kapinėse — Nuotr. Ž. Beliausko

Šalia tiksliųjų mokslų reikia idealizmo

A. a. dr. Adolfas Damušis 1908.VI.16 – 2003.II.27 Vilniuje

JUOZAS KOJELIS

2003 vasario 27 Vilniuje sunkios ligos nuvargintas mirė dr. Adolfas Damušis, mokslininkas, rezistentas, 1941 birželio 23 *Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo deklaracijos* signataras, Laikinosios Lietuvos vyriausybės ministeris, nacių politinis kalinys, ateitininkų, Lietuvių fronto ir kitų organizacijų darbuotojas, vadovas, Dainavos jaunimo stovyklos įsteigėjas.

1934 VD un-te Kaune baigė cheminės technologijos mokslus ir buvo pakviestas Chemijos katedros vedėjo prof. P. Butkevičiaus asistentu. Specialybės studijas gilino Vokietijoje ir 1940 VD un-te apgynęs disertaciją *Aliumininio geležies deginių įtaka į portlandcemento susitraukimą* gavo inžinerijos daktaro laipsnį. Atlikęs kruopščius tyrinėjimus ir apskaičiavimus, parengė cemento gamybos Lietuvoje projektą.

1947 m. Damušių šeima atvyko Amerikon ir čia Adolfas pramonės tyrimų laboratorijose pasižymėjo profesiniu kūrybiškumu: parašė daug mokslinių studijų ir užpatentavo per 20 technologinių išradimų.

Tyrimai laboratorijose nebuvo tik šaltinis pragyvenimui, bet ir kūrybinis darbas, teikęs mokslininkui dvasinį pasitenkinimą. Gal kam atrodys ir keista, bet Damušis tiksliųjų mokslų kūrybą sieja su idealizmu ir tarnyba savo tautai. Jau 1958 *Į laisvę* žurnale, supažindinęs skaitytojus su nepriklausomos Lietuvos tiksliųjų mokslų ir pramonės pažanga, jis prognozavo augimo sąlygas išsilaisvinusioje Lietuvoje. Tada jau jis numatė atominės energijos pajungimą pramonės plėtrai. Iš konkrečių pramonės šakų palankias augimui sąlygas jis numatė azotinių medžiagų gamybai, ypač azotinėms trąšoms, taip pat statybos medžiagų gamybai ir toms šakoms, kurios naudoja žemės ūkio gaminius kaip žaliavą, vaistažolių pramonei ir t.t. Kaip dabar matome, Damušis savo apskaičiavimuose neklydo.

Bet jaunas mokslininkas vien prognozėmis tąsyk nesitenkino. Jis kreipė žvilgsnį ir į idealistinę plotmę. Jis sakė: *"Kaip visuomenėje, taip ir studijuojančiame jaunime reikia ugdyti šventą supratimą, kad šalia tiksliųjų mokslų būtinai reikia idealizmo ir aukos dvasios, pašvenčiant įgytas žinias aukštesniam tikslui".*

Visuomeninėje veikloje…

Visuomeniškai Adolfas Damušis nepriklausomybės laikais daugiausia reiškėsi ateitininkuose. Studentus technikus suorganizavo į "Grandies" korporaciją, vadovavo moksleivių ir studentų sąjungoms. Šiai organizacijai nepalankus tautininkų režimas jį kelis kartus areštavo, kalino ir trėmė. Neištikimybės tautai ir valstybei dingstimi neįsileido jo į karo mokyklą. Kartą, atsakydamas į klausimą, kaip į neramų ateitininką žiūrėjo kariop pakrypę Technikos fakulteto dėstytojai, dr. A. Damušis atskleidė porą praeities detalių:

"Kai grįžau iš Varnių koncentracijos stovyklos, pasikvietė chemijos katedros vedėjas prof. Butkevičius ir pranešė, kad norįs mane kviesti savo asistentu. Kai švietimo ministeris, kaip baustam trėmimu, man nutraukė vėl universiteto skirtą stipendiją, pasikvietė pas save universiteto rektorius prof. Vincas Čepinskis ir paskyrė stipendiją iš profesorių fondo. Jis mane su simpatija vadindavo revoliucionieriumi".

Ano meto režimo sprendimų klaidingumą parodė vėlesni įvykiai. Be karo mokyklos Adolfas Damušis tapo vienas pagrindinių 1941 metų sukilimo vadų, o ištikimybę tautai ir valstybei paliudijo antibolševikinėje ir antinacinėje rezistencijoje ir nacių kalėjimuose. Visuomeninės veiklos ir darbo su jaunimu dirvonų Damušis neapleido nė atsidūręs Vokietijoje ir atvykęs į Ameriką.

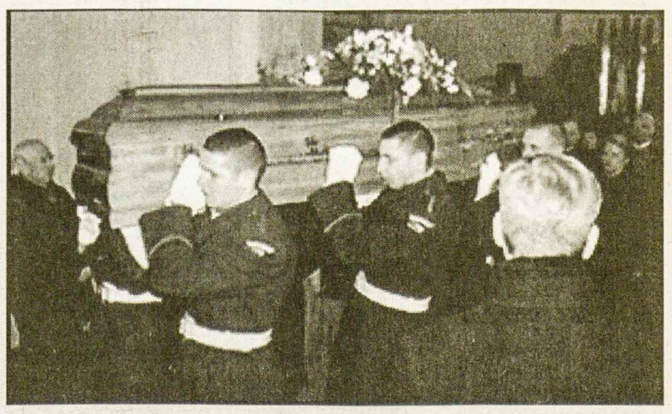

A.a. dr. Adolfo Damušio, Lietuvos laisvės kovotojo, palaikus neša nepriklausomos Lietuvos kariai — Nuotr. Ž. Beliausko

… ir rezistencijoje

Rusams okupavus Lietuvą, kovą už laisvę dr. Adolfas Damušis iškėlė į pirmą asmeninės veiklos planą. Į pogrindį jaunas un-to docentas įsijungė 1940 m. spalio mėnesį, ir pogrindinei rezistencijai besąlygiškai jis skyrė aukštą profesinį pasiruošimą, autoritetą, tautinį idealizmą ir blaivų praktiškumą. Tai labai brangios rezistencijos vado kvalifikacijos.

Pirmąją vokiečių-sovietų karo dieną 1941 prasidėjus sukilimui, dr. A. Damušis su plk. Juozu Vėbra ir Leonu Prapuoleniu pasirašė *Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo deklaraciją* ir dar sovietų kariuomenei esant Kaune per Kauno radiją birželio 23 keliomis kalbomis ją paskelbė. Į Laikinosios vyriausybės sudėtį Damušis įeina pramonės ministeriu. Laikinosios vyriausybės veiklą sustabdžius, Damušis nueina į antinacinės rezistencijos pogrindį. Čia jis tampa vienas iš vadų, kaip Lietuvių fronto atstovas dalyvauja Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto sukūrime ir eina vicepirmininko pareigas. Ši veikla nuveda jį į Vokietijos kalėjimus, iš kur išvadavo Vokietiją okupavusi amerikiečių kariuomenė. Lietuva tada jau buvo komunistų reokupuota, tad jis liko tremtiniu Vakaruose

Vakarų tremtyje

Vokietijoje su šeima apsigyveno pabėgėlių stovykloje Kemptene, buvo lietuvių gimnazijos direktorius, vadovavo Ateitininkų federacijos tremtyje atkūrimui ir buvo išrinktas Federacijos vyr. vadu.

Persikėlęs į JAV, dr. A. Damušis liko ištikimas sau: koncentravosi į technologijos mokslų pažangą ir reikšmingų lietuviškų uždavinių vykdymą. Jį matome kelių organizacijų vadovybėse: ateitininkų federacijos vyr. vadas ir tarybos pirm., Lietuvių fronto bičiulių vyr. tarybos pirm., Amerikos lietuvių R. Katalikų fed. centro pirm., Lietuvių katalikų akademijos narys-mokslininkas, Lietuvių enciklopedijos cheminės technologijos sk. redaktorius, Dainavos jaunimo stovyklos įsteigėjas, spaudos bendradarbis. Daug kas žino apie LF bičiulių ideologų paruoštą leidinį *Į pilnutinę demokratiją,* bet nedaug kas žino, kad dr. A. Damušis tuos svarstymus 1978 papildė socialinių klausimų svarstymais, pavadintais *Credo.*

Yra vadų, kurie vertina tik tuos darbus, kuriems patys vadovauja. Ne toks Damušis, jis vertino ir rėmė visus didžiuosius išeivijos užsimojimus, kaip Lietuvių Bendruomenės steigimo, Rezoliucijoms remti komitetą, Lietuvių fondą, Lietuvių enciklopediją, Amerikos baltiečių laisvės lygą, JAV-Baltijos fondą, BALF'ą ir kt. Kai Amerikoje prasidėjo vad. "karo nusikaltėlių" medžioklė, Damušis išėjo ginti tų, kurie jo nuomone buvo nekalti. Jis vienas pats atliko didelį darbą liudijimais teismuose, surinkta medžiaga ir pasiūlytomis idėjomis.

Ir vėl tėvynėje

1997 Adolfas ir Jadvyga Damušiai nuolatiniam gyvenimui grįžo į Lietuvą. Jadvyga – jo viso gyvenimo rezistencinių ir visuomeninių darbų partnerė. Grįžęs jis išsitarė:

"Esame praėję ugnį ir vandenį. Išlikome. Ir tie, kurie išlikome, galim susiburti ir statyti savo kraštą. O tauta gali keistis. Ir keisis į gerą pusę".

Nepriklausomoje Lietuvoje prieš karą ir Vakaruose, dr. Juozo Girniaus žodžiais, "ne jis troško vadovauti, o kiti troško jį savo priešakyje turėti. Patys žmonės ieškojo dr. A. Damušio vadovybėje". Vertinga visuomenė, kuri dr. A. Damušio tipo vadų ieško, ir laiminga, kai tokių vadų gali rasti.

Bet kas nutiko su dr. Damušiu, kuris visą gyvenimą reiškėsi mokslo, visuomeninės veiklos ir jaunimo auklėjimo srityse, o rezistencija buvo tapusi visų tos veiklos sričių jungiamoji grandis? Grįžusį jį Lietuvoje mylėjo ateitininkiškas jaunimas, gerbė ir dėmesį rodė buvę partizanai, 1941 m. sukilėliai, tremtiniai. O Lietuvos politinis ir akademinis elitas jo išmintimi ir patirtimi nesidomėjo. Bet gyvenimo užgrūdintas rezistentas ir kovotojas prieš bet kokią netiesą, Lietuva nenusivylė ir apie grįžimą į Ameriką negalvojo. Intelektualinę veiklą tęsė, ruošdamas knygą *Lithuania against Soviet and Nazi Agression* ir lietuvišką jos laidą, tvarkydamas labai turtingą savo archyvą, dalyvaudamas visuomeniniame ir Lietuvos kultūriniame gyvenime.

Iškeliaudamas anapus mūsų laiko, dr. Adolfas Damušis turėjo jaustis laimingas šiapus mūsų laiko palikęs jo darbą tęsiančius savo vaikus diplomatę Gintę, mokslininką Vytenį ir matematiką Saulių.

Savo darbais dr. Adolfas Damušis įsiamžino Lietuvos istorijoje.

Red. pastaba. Mūsų žiniomis, žmona Jadvyga rado Veliones kišenėje raštelį: "Dieve, globok Lietuvą ir padėk jos piliečiams išsilaikyti tiesos, teisingumo, tarpusavio pagalbos ir meilės nuoširdžiausiu ir plačiausiu mastu".

SPAUDOS BALSAI

Apie naująjį Lietuvos prezidentą

Toronto lenkų dienraštis *Gazeta* š.m. vasario 27 d. laidoje rašo: "Trečiadienį Lietuvos seime buvo iškilmingai prisaikdintas naujai išrinktas prezidentas Rolandas Paksas, kuris sausio mėn. rinkimuose nelauktai nugalėjo ligšiolinį valstybės šefą Valdą Adamkų. Įvedybų prakalboje Paksas paskelbė ligšiolinės Lietuvos užsienio politikos tąsą – siekti įjungimo į ŠAS (NATO) ir Europos sąjungą. Jis pabrėžė norįs grąžinti visuomenės tikėjimą ateitimi ir suartinti valdžią su tauta. 'Saugi, turtinga, įtakinga ir atsakinga – tokią matau ateities Lietuvą' – sakė Rolandas Paksas. Naujasis prezidentas ragino lietuvius remti Lietuvos narystę Europos sąjungoje. 'Kreipiuosi į visus, kad gegužės mėnesio referendumo metu visi pasisakytų *už*: už Lietuvą, už savo ir savo vaikų ateitį'. Paksas taip pat mato Lietuvą – aktyvią ŠAS narę. 'Negalime likti pasyvūs, kai pasaulis yra atsidūręs trečiojo tūkstantmečio grėsmių akivaizdoje. Todėl dalinamės demokratinių kraštų atsakomybe ginant civilizacijos vertybes'.

Paksas jau anksčiau sakė, kad strateginė Lietuvos ir Lenkijos partnerystė bus išlaikyta. 'Mano giliu įsitikinimu, lenkų-lietuvių santykiai yra puikūs, ir reikia juos išlaikyti ne tik šiame lygyje, bet ir perkelti juos į įmonininkų ir paprastų žmonių bendradarbiavimą' – sakė Paksas po rinkimų laimėjimo savo pirmojoje spaudos konferencijoje. Abiejų kraštų strateginių santykių patvirtinimas yra faktas, kad naujasis prezidentas kovo 7 d. ruošiasi vykti į Lenkiją. Tai bus pirmasis jo užsienio vizitas."

Lietuva atsisakė Karaliaučiaus?

Lietuvos rusų savaitraštis *Litovskij kurier* š.m. vasario 6-12 d. laidoje rašo: "Visi, kurie yra susipažinę su Lietuva, žino, kaip gerai yra apgalvoti ir apsvarstyti visi lietuvių veiksmai, todėl netgi sovietų laikais Lietuva sugebėjo tose sąlygose pasiekti didžiausią naudą. Jau pats Lietuvos įstojimas (? J.B.) į Sov. Sąjungą grąžino jai jos seną sostinę Vilnių. Lietuva įžvalgiai atsisakė Karaliaučiaus srities (pasiūlymas perleisti jai Karaliaučių buvo padarytas Chruščiovo laikais). Dėl to Lietuvai pavyko užtikrinti, kad Lietuvoje būtų 80% lietuvių (Estijoje estų – 62%, o Latvijoje latvių – 52%). Galima paminėti nemažai sovietinės Lietuvos vadovybės ir visų lietuvių apgalvotų veiksmų."

Tai ne Lietuvos sovietinės vadovybės "apgalvoti" veiksmai padarė, kad Lietuvoje išsilaikė didesnis lietuvių nuošimtis negu estų Estijoje ir latvių Latvijoje, bet partizanų nuopelnas. Rusai vengė kurtis Lietuvoje, nes "ten šaudo". Rusai paprastai giria tuos kitų veiksmus, kurie yra jiems naudingi.

Beje, 1954 m. Chruščiovas prijungė Krymo pusiasalį prie sovietinės Ukrainos, nors ukrainiečių ten buvo vos keli nuošimčiai. Yra galimybė, kad jis planavo panašiai padaryti ir su Karaliaučiumi.

Lietuvos parama čečėnams

Čečėnų informacijų agentūros "Kaukazo centras" žinios yra perduodamos per Lietuvos "Mikrolink Data" b-vės internetą. Maskvos dienraščio *Izvestia* korespondentai š.m. vasario 8 d. laidoje aprašė pokalbį su šios b-vės direktoriumi Alvydu Vitkausku, kuris, tarp kitko, pasakė: "'Kaukazo centro' informaciją mes perduodame jau beveik dvi savaitės. Mes elgiamės su šiuo verslo dalininku kaip ir su visais klientais, kurie naudojasi mūsų paslaugomis. Agentūros 'Kaukazo centras' pranešimai, kuriuos teikia bendradarbiai, jokiu būdu neprieštarauja mūsų įstatymams. Tai normalus dalykas".

"Pažymėsime, kad kiekvienoje 'Kaukazo centro' pasirodančioje žinutėje federacinė kariuomenė Čečėnijoje yra vadinama 'okupacine', visi rusai – 'užkariautojais', o čečėnų teroristai – kovotojais už tikėjimą, laisvę ir Čečėnijos nepriklausomybę. (…) Lietuvos respublikos saugumo departamente irgi pritariama 'Mikrolink Data' vadovybės nuomonei, kad 'Kaukazo centras' terorizmo neskleidžia. 'Ši informacijos agentūra nėra Lietuvai pavojinga', – ten buvo pabrėžta. Tačiau, jeigu jie nesilaikys mūsų įstatymų, mes, žinoma, atsisakysime bendradarbiauti su 'Kaukazo centru', – pareiškė Vitkauskas.

Apskritai, organizacijos, skatinančios Čečėnijos nuo Rusijos nepriklausomybę, kartu su tiesiogine valdžios parama, jaučiasi Lietuvoje laisvai. Pavyzdžiui, praėjusiais metais į Rusijos ambasadoriaus J. Zubakovo pasiūlymą uždaryti Čečėnijos atstovybę Vilniuje Lietuvos užsienio reikalų min. Antanas Valionis atsakė: 'Čečėnijos kultūros centro veikloje vyrauja humanitarinė kryptis'. Aišku, nebus nutrauktos ir Vilniaus Čečėnijai remti komiteto nuolatinės demonstracijos, kurios vyksta Vilniaus D. Dudajevo aikštėje, apie 500 metrų nuo Rusijos ambasados." **J.B.**

Žiemos stebuklai

Gražiai šarmotas žiemos rytas,
Laukai, keleliai snaigėm užberti,
Žvaigždelė, iš erdvės atskridus,
Dar žybsi melsvo miško pakrašty.

Po kojom girždą žiemos žingsniai,
Medžiai kaip nuotaka balti,
O deimantiniai žvaigždžių
žvilgsniai,
Nors dega, spindi, bet šalti.

Pūškuoja medžiai per pusnynus,
Šakomis glosto dangaus mėlį,
Esi kaip angelas šventai balta,
Brangioji mano žeme, tėviškėle.

Ant Dievo delno mėnuo vaikšto,
Išskleidęs melsvą pūko skraistę,
Išsiuntęs žemėn snaigių laiškus,
Šerkšno spyglius aplinkui švaisto.

Paukšteliai glaudžias medžių
šakose,
Sparnu pridengia meilės žiedą,
Žiemos stebuklais apgaubta
dvasia,
Te kiekvienam į širdį rieda.

Vida Vosylienė

AtA
dr. ALEKSUI VALADKAI

iškeliavus amžinybėn, jo žmonai skautininkei ALDONAI, sūnums – dr. MIKUI, RAIMUNDUI ir ANDRIUI su šeimomis bei visiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą –

"Rambyno" ir "Šatrijos" tuntai, skautininkų-kių draugovės, tėvų komitetas ir "Romuvos" valdyba

AtA
dr. ANTANUI BARKAUSKUI

mirus, jo žmonai DANUTEI, dukrai LIUCIJAI ir jos vyrui ALGIUI KAMINSKUI, jų vaikams skautams – ANAI, RAMONAI ir VYTUKUI bei visiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą –

"Rambyno" ir "Šatrijos" tuntai, skautininkų-kių draugovės, tėvų komitetas ir "Romuvos" valdyba

Plataus akiračio mokslininkas

Stanislovas Sajauskas, atlaikęs badą ir šaltį Sibire, iškilo laisvoje Lietuvoje

ANTANINA GARMUTĖ

Gimė Stanislovas Sajauskas 1946 m. vasario 25 d. Marijampolės apskrities Kalvarijos valsčiaus Jungėnų km bežemio samdomo darbininko šeimoje. Kaip liudijo grįžusiems iš Sibiro Sajauskams jų trėmėjas stribas Kundzelevičius, 1949 m. stribai, neradę namuose tremčiai pasmerkto turtingesnio ūkininko, išvežimų plano įvykdymo problemą išsprendė paprastai: mikliai "apiformino" ir ano vietoj išvežė Elzbietą Sajauskienę su keturiais mažamečiais vaikais. "Juridinis" pagrindas buvo – šeimos tėvas tuo metu Karelijoje atlikinėjo bausmę už *Laisvės žvalgo* platinimą. Liko stribų konfiskuota molinė bakūžė, karvė, dvi kiaulės ir 5 vištos. Vyriausiajai sesei Juditukei buvę 11, mažiausiam "nusikaltėliui" Stasiukui – tik tik suėję 3 metai. Atsidūrė Irkutsko sr. Kačiugo raj. Biriulkos km. Smalsus Stasiukas, nesulaukęs septynerių, pradėjo kasdienį kelią į mokslą – 4 kilometrai į mokyklą, tiek pat atgal. (Jeigu šaltis ne mažiau -40°). Paradoksas – gyvenime pravertė tobulas okupanto kalbos mokėjimas, nes po Josifo Stalino mirties (šiemet kovo 5 d. apvalus jo pakasynų 50-tis) sugrįžus į Lietuvą, o ypač vėlesnėse studijose ir moksliniame darbe be rusiškų vadovėlių ir mokslo knygų, nebuvo galima išsiversti. Vėliau teko redaguoti mokslo žurnalą, tada leistą rusų kalba – *Ultragarsas*.

Tėveliui atvykus iš lagerio į tremtį, pragyvenimas kiek palengvėjo. Gižo Sajauskai iš Sibiro 1957 m. vasarą pas tetą (mamos seserį) Magdaleną Kasparūnienę, kur 1963 m. Stanislovas sidabro medaliu baigė Marijampolės 4-tąją (prieškaryje vadintą, dabar atvadintą P. Armino) vidurinę mokyklą. Jaunuolį traukė tikslieji mokslai ir istorija, tačiau pastarosios studijos – ne tremtiniams. Tad pasirinko sunkiausias elektronikos studijas, reikalaujančias darbštumo, aštraus loginio mąstymo ir matematinių sugebėjimų. Su pagyrimu baigė Kauno politechnikos institutą (dabar Kauno technologijos universitetas), įgydamas elektronikos inžinieriaus specialybę. Bandė siekti aukštesnių studijų, bet į stacionarią aspirantūrą nebuvo priimtas kaip tremtinys. Sunkiai, bet kažkodėl vis dėlto leido studijuoti neakivaizdžiai. 1975 m. apgynė mokslų kandidato disertaciją (dabar daktaro). Dirbdamas prof. K. Baršausko ultragarso laboratorijoje, visą laisvalaikį skyrė Lietuvos istorijos, ypač numizmatikos, savarankiškoms studijoms. Šių studijų jau niekas negalėjo sutrukdyti…

Plačiausi veiklos horizontai mokslininkui atsivėrė Lietuvai nusimetus vergijos pančius. "Sąjūdis", darbas Kauno miesto savivaldybės taryboje, atstovaujant Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai. Kartu intensyviai dirbdamas mokslinį darbą ultragarso, optikos ir holografijos srityse, 1994 m. docentas S. Sajauskas apgynė habilitacinį darbą ir tapo habilituotu daktaru; 1996 m. jam suteiktas profesoriaus vardas. Dirbdamas Kauno technologijos universiteto profesoriumi jis bendradarbiauja su M. K. Čiurlionio dailės muziejumi pagal savo antrąjį pašaukimą – numizmatiką. Leidžia knygas, rengia parodas, dalyvauja ekspertinėje veikloje leidžiant progines Lietuvos monetas.

Prof. S. Sajausko pasiekimai pažymėti konkrečiai: už darbus akustooptikos srityje 1998 m. jis – Lietuvos Mokslų akademijos Kazimiero Baršausko premijos laureatas. Tais pačiais metais už mokslo veikalus numizmatikos srityje (knygą *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės numizmatika*) tampa Vlado Jurgučio premijos laureatu.

Dažnai profesoriaus dienos darbus pasiglemžia naktys. Kaip į tai reaguoja šeima? Ogi normaliai. Žmona ir dukra – abi "Vyturio" vid. mokyklos pedagogės – jį supranta. Sūnus informatikos magistras – taip pat. Auga ir du vaikaičiai – Lietuvos ateitis, džiaugiasi profesorius.

Prof. Sajauską dažnai pamatysi miesto ir visos Lietuvos patriotiniuose renginiuose. Jis aktyviai talkino šių eilučių autorei vežiodamas po visą Lietuvą renkant partizaninių kovų medžiagą istorijai paliekamoms knygoms. Kartu su kitais organizavo paminklo Sausio 13-osios atminimui statybą Juragiuose, Lietuvos kančių memorialą Kauno Petrašiūnų kapinėse. Pamato jis ir pagalbos reikalingus, vargstančius dorus Lietuvos žmones.

Platūs mokslininko akiračiai, patirtis ir Dievo palaima leidžia tikėtis dar daug naudingų profesoriaus darbų Tėvynės Lietuvos labui.

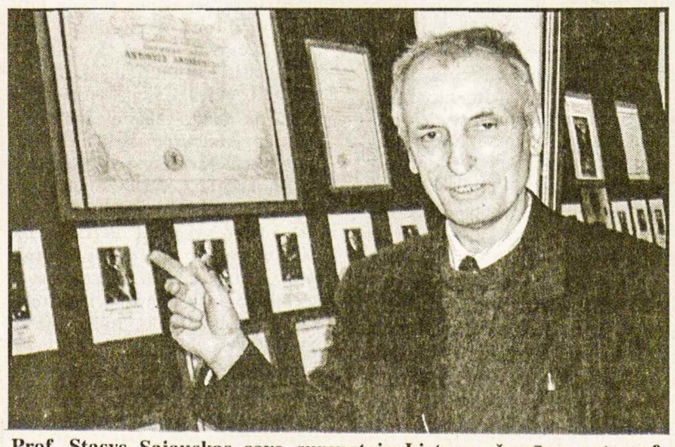

Prof. Stasys Sajauskas savo surengtoje Lietuvos žymūnų autografų parodoje Kaune

Autografų parodoje. Dešinėje – prof. Stanislovas Sajauskas, parodos sumanytojas bei rengėjas. Šalia jo – gen. Adolfo Ramanausko duktė Auksutė Skokauskienė

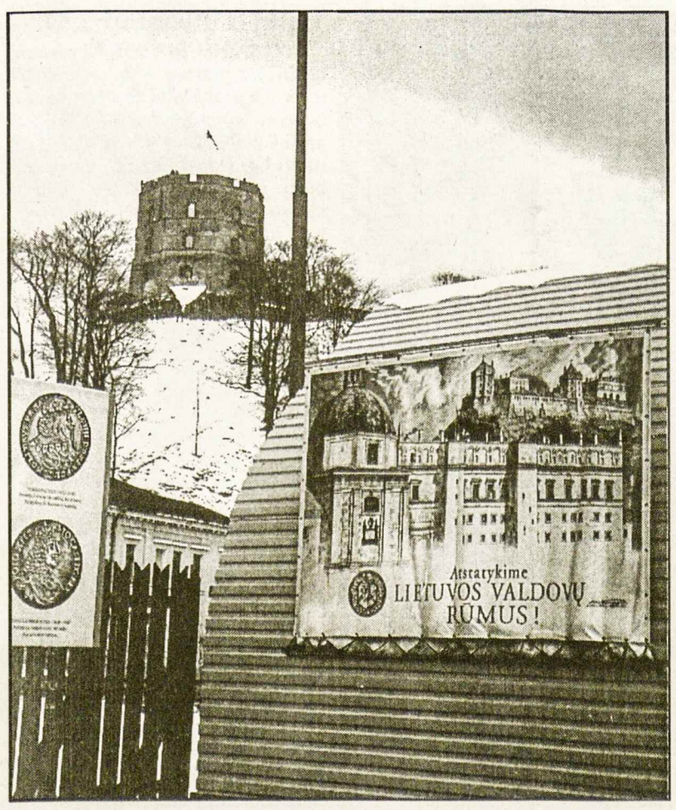

Vaizdas prie Lietuvos valdovų rūmų statybos Vilniuje Nuotr. I. Ross

Lietuvą kūrusio diplomato sukaktis

Kazimiero Bizausko 110-osios gimimo metinės paminėtos Kaune

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

Rūpestingai, apgalvotai sukurtas pakvietimas su dviem nuotraukom pakvietė į 1918-ųjų metų Nepriklausomybės akto signataro, valstybės ir visuomenės veikėjo K. Bizausko (1893-1941) gimimo metinių paminėjimą 2003 m. vasario 13 dieną Kaune, Galaunių namuose. (Renginys prasidėjo 9 val. Mišiomis arkikatedroje-bazilikoje, kurias aukojo prel. V. Jalinskas).

Jaukiame, gėlėmis, trispalvėle, K. Bizausko portretu ir kitais paveikslais išpuoštame salone Kazimieros Galaunienės pastangomis sukviesti 15 val. susirinko pranešėjai ir svečiai, klausytojai. Buvo tarp jų ir K. ir P. Bizauskų giminių – R. ir V. Židoniai (iš Kėdainių), N. Liepaitė, M. Barisienė (iš Kauno), kultūros, senosios inteligentijos žmonių – D. ir S. Akstinai, A. Butkuvienė, M. ir K. Blozneliai, ses. A. Pajarskaitė, L. Benešiūnaitė, G. Novikienė, J. Šlivinskas, J. Dručkienė, K. Dobkevičius, buv. tremtinės – M. Urbšytė, L. Šarauskaitė-Petkevičienė, muziejininkė R. Samuolytė ir kt.

Minėjimo pradžioje K. Galaunienė perskaitė atsiųstą iš Anglijos K. Bizausko dukters Primos Bizauskaitės-Dunn laišką – atsakymą į kvietimą dalyvauti. Atsiprašydama, kad dėl nesveikatos atvykti negali, prisipažįsta: "Negalite įsivaizduoti, kaip džiaugiuosi, jog mano tėvas taip gerbiamas". Dalyvavęs pagerbime J. Naujalio muzikos gimnazijos klasės mokinys Motiejus Bazaras (ne vieno tarptautinio konkurso laimėtojas) paskambinio S. Vainiūno, F. Liszto kūrinių.

O toliau pereinama prie K. Bizausko gyvenimo bei veiklos. Jo politinį diplomatinį darbą panagrinėjo A. Veilentienė, Vytauto Didžiojo karo muziejaus prezidentūros sektoriaus vedėja. Diplomatinės tarnybos pradžia – derybos su Tarybų Rusija (1920-aisiais), kur buvo generalinis sekretorius. Po to – Vatikanas, vėliau JAV (nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministeris). Pasirodo, mūsų atstovybė Vašingtone tebėra įsikūrusi K. Bizausko nupirktame name. Diplomatu dirbo ir kitose Europos šalyse: Latvijoje, Didžiojoje Britanijoe, Olandijoje. 1931 m. pabaigoje vėl į Lietuvą, kur iki 1939-ųjų buvo užsienio reikalų ministerijos įgaliotasis ministeris, 1939-40-aisiais min. pirmininko pavaduotojas, įgaliotasis ministeris Vilniuje. Savo veikla nepatiko A. Smetonai – buvo per karštas politikas.

Prie paskutinių K. Bizausko gyvenimo metų sustojo A. Markūnas, Vytauto Didžiojo karo muziejaus naujausių laikų karybos istorijos skyriaus vedėjas. (Jo senelis, – Steigiamojo seimo narys kaip ir K. Bizauskas). Gresiant politiniams pavojams nepabėgo, nepasitraukė, nors anglai siūlė visai šeimai politinį prieglobstį. Kartojo net piktai: "Aš niekam nieko blogo nepadariau" – šventai tikėjo amžinosiomis vertybėmis, nesuvokė, kad ateina sistema, pagrįsta melu, didele veidmainyste. Be to, stabdė pareigos supratimas – kai tautai blogai, jos palikti negalima. Dėjo pastangų sugrąžinti pabėgusį A. Smetoną.

Gyveno Žirnajuose, žmonos ūkyje. Ten 1940 m. lapkričio 20 d. ir buvo suimtas. Iš Vilniaus perkeltas į Kauną, į mirtininkų kamerą. Išvežtas iš Kauno buvo sušaudytas prie Bigosovo stoties (Polocko kryptimi) pirmosiomis karo dienomis, 1941 m. birželio 26 d. Kaip skelbė byloje buvęs visiškai slaptas trumpas NKVD karininko Feigelsono pranešimas, iš bylos dingęs – sušaudytas, nes nebuvo galimybių toliau vežti, vokiečiai bombardavo.

Pranešėjas apibendrina K. Bizausko kartos likimą: kitaip auklėta, kitas mokyklas baigusi, beveik visa iššudyta, sunaikinta, nepalikusi, neparašiusi atsiminimų. Šiandien net jos kapų nežinome. Kaip susisiejo pranešėjo mintis su literatūrologo V. Kubiliaus teiginiu apie poetų žeminingų kartą – Mačernį, Indriliūną, Krivicką, kitus – savo mąstymu pasiekusią europinės kultūros viršukalnę, bet nepraradusią lietuviškų šaknų. Šiandien, deja, net naujojo prezidento aplinkoje įžuliai reiškiasi kitos mokyklos auklėtiniai.

Apie K. Bizauską ir Lietuvos politinės kultūros kontekstą labai įdomiai, naujai, įžvalgiai pamąstė E. Aleksandravičius, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius. Jo teigimu, prieškarinės Lietuvos gyvenime daug kas nežinoma, neaišku, nenagrinėjami vidiniai kertiniai akmenys, nėra tam skirtų darbų. Mieliau imamasi kitų, ankstesnių laikų temų. Iškėlė K. Bizausko tiesiog prometėjišką energiją, kultūrinę erudiciją, nors nebuvo baigęs aukštųjų mokslų; beje, tai būdinga ano meto Lietuvos elitui – buvo be daktaratų, akademinio pripažinimo. Palygino prieškarinio ir dabartinio jaunimo dalyvavimą visuomeniniame gyvenime – organizacijose, spaudoje. Darė akivaizdžią, liūdną išvadą mūsų jaunimo nenaudai; o juk toks dalyvavimas tai visuomenės savivokos, brandos rodiklis. Baigdamas teigė, kad politinės kultūros kontekstas vertas kur kas didesnio susidomėjimo.

V. Abraitis, Ateitininkų federacijos pirmininkas, daug pasakojo tema *K. Bizauskas ir Lietuvos ateitininkija;* o V. Mažrimienė, M.K. Čiurlionio dailės muziejaus grafikos sektoriaus vedėja, iškėlė didelę, gražią K. Bizausko veiklą XXVII knygų mėgėjų draugijoje.

Pabaigoje renginio įkvėpėja K. Galaunienė dar papildė, priminė abiejų namo gyventojų – K. Bizausko ir P. Galaunės – vienodus kultūros polinkius, abu buvo knygiai; be to, "suartino ir malonus įnamio būdas". K. Bizauskas priekaištavo dėl ano meto vadovėlių netinkamo apipavidalinimo, reikalavo, kad jis būtų įdomus. Didelis draugijos narių nuopelnas – įvedimas trijų formatų (didžiojo, vidutinio ir mažojo; 1935 m.), o po dvejų metų (1937 m.) dalyvimas ir laimėjimai Paryžiaus pasaulinėje parodoje. (Parodos rengimo komiteto pirmininkė buvo A. Avietėnaitė, taip pat XXVII knygos mėgėjų draugijos narė.) Lietuvių liaudies pasaka *Gulbė karaliaus pati,* iliustruota V. Petravičiaus lino raižiniais, Paryžiuje buvo apdovanota didžiuoju prizu, o J. Biliūno *Liūdna pasaka,* iliustruota M. Bulatkos medžio raižiniais, – aukso medaliu. Lietuva pirmą kartą taip garsiai apie save prabilo, atkreipė į save dėmesį ir laimėjo net parodos pareigūnų įvertinimą: XXVII knygos mėgėjų draugija gavo premiją "už pavyzdinius leidinius". (Mat iš viso lietuviai – 44 menininkai – gavo net 58 apdovanojimus.)

Tardymo byloje (nr. 1353) yra K. Bizausko mintis: "Jei vienintėle teisinga visuomenine valstybine santvarka laikysime proletariato diktatūrą, tai man teks prisipažinti kaltu dėl visos savo veiklos, kuri buvo skirta nepriklausomos, tautinės Lietuvos valstybės sukūrimui". Už tokią Lietuvą ir žuvo – pirmas, jauniausias signataras. K. ir P. Bizauskams skirtame kambaryje prie kalinio nuotraukos ant siauručio rėmelio padėta raudona rožytė. Už tylų, išraiškingą dėmesingumą padėjusiam – ačiū.

Lietuvos nepriklausomybės 1918 m. akto signataro Kazio Bizausko minėjimo programos atlikėjai. Pirmininkaujanti Kazimiera Galaunienė (stovi), jos kairėje – Algirdas Markūnas, Audronė Veilentienė, Vidas Abraitis, Egidijus Aleksandravičius Nuotr. A. Kapčio

Kovo 11-toji - ne mažiau svarbi

Žvilgsnis sovietinėje okupacijoje augusio asmens

SKIRMANTĖ MIGLINIENĖ

Vasario 16-oji 1918 m. Lietuvos nepriklausomybės diena. Daug kas iš jūsų gyvenote arba girdėjote apie tai iš savo tėvų ar senelių. Mes, gimę ir užaugę sovietinėje Lietuvoje, tai sužinojome tik iš senų knygų ir vadovėlių, todėl mums ir mano kartai 1990 metų kovo 11 yra ypač svarbi. Lietuvos neprikausomybės atkūrimas atvėrė mums kelius, suteikė kūrybinę, dvasinę laisvę. Jei nebūtų buvę Kovo 11 akto, nebūtų ir manęs čia, Amerikoje. Nebūčiau galėjusi iš Valstybės muziejaus Vilniuje, kuriame tada dirbau, vykti į ekspedicijas tremtinių ir politinių kalinių kalėjimų ir mirties vietas, į Rusijos gilumą parvežti į Lietuvą palaikų lietuvių, žuvusių Sibiro platybėse ir Kazachstano dykynėse.

1990 metų kovo 11 Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas – ne mažesnė tautos šventė, kaip Vasario 16-oji. Ji yra glaudžiai susijusi su Atgimimo Sąjūdžio atsiradimu 1989 m. Tačiau mūsų tautos laisvės kovos neprasidėjo su Sąjūdžio atsiradimu. Amžiais mūsų tauta kovojo už savo laisvę. 1918 m. būriai kaimo jaunimo telkėsi į kuopas ir silpnai ginkluoti išėjo į kovos laukus. Tautos laisvė buvo apginta. Bolševikinio teroro metais kaimo vyrai pasitraukė į miškus, stojo ginti savo tėvynės laisvės. 1949 m. miško broliai, susibūrę į karinį vienetą, visam pasauliui paskelbė, už kokią Lietuvą jie kovoja ir žūsta.

Susikūrus Atgimimo Sąjūdžiui, lemiamoji laisvės kova artėjo prie aukščiausio taško. Negalima užmiršti Sausio 13-tosios kruvinos nakties, kur ginant parlamentą, TV bokštą, radijo ir televizijos rūmus, spaudos rūmus, nuo tankų ir kulkosvaidžių žuvo mūsų seserys ir broliai. Negalima užmiršti Medininkų aukų, siautėjančių Omono žmogžudžių. Taip kad ir šį kartą mūsų laisvė buvo apšlakstyta krauju. Tačiau Sąjūdis ryžtingai vedė tautą į nepriklausomybės atkūrimą.

Akivaizdi ir įspūdinga Sąjūdžio pergalė per rinkimus į Aukščiausiąją tarybą (Atkuriamąjį seimą) suteikė daug galimybių istoriją pasukti į naują ir lemtingą etapą.

1990 m. vasario 24 d. pirmojo rinkimų rato sėkmė paskatino kuo greičiau surengti antrąjį ratą. Apie kovo 6-7 d. galutinai paaiškėjo, kad Sąjūdžio veikėjai ketino skelbti Lietuvos nepriklausomybę per pirmąją Aukščiausiosios tarybos sesiją. Tuo metu dar ne visi Sąjūdžio atstovai buvo galutinai apsisprendę. Vieni manė, kad tai per daug drąsu, kiti – kad reikia laukti geresnio laiko. Sąjūdis vienijo tautą žengiant labai atsakingą žingsnį. Skubėti ir ryžtingai veikti vertė vienas labai svarbus faktas.

Tuo metu Maskvoje SSSR prezidentas M. Gorbačiovas laukė papildomų įgaliojimų, kuriuos jis turėjo gauti kovo 12 d. Sąjūdžio vadovai suprato, kad skelbiant Lietuvos nepriklausomybę vėliau būtų pavėluota. Kovo 10-oji buvo pirmosios Lietuvos Aukščiausiosios tarybos (Atkuriamojo seimo) pirmosios sesijos pradžios diena, prieš pat SSSR atstovų suvažiavimą Maskvoje.

Sąjūdžio atstovų posėdyje V. Landsbergis, kaip vienas iš Sąjūdžio vadų, buvo pasiūlytas kandidatu į pirmininkus. Antras kandidatas į šį postą buvo LKP (Lietuvos komunistų partijos) vadas A. Brazauskas. Kiti kandidatai – R. Ozolas ir K. Motieka – atsisakė kandidatuoti. Per balsavimą A. Brazauskas gavo 38 balsus, o V. Landsbergis – 91. Taip V. Landsbergis tapo Aukščiausiosios tarybos (Atkuriamojo seimo) pirmininku.

V. Landsbergio taktka buvo labai greita ir žaibiška. Pagrindinis tikslas – kuo greičiau atkurti nepriklausomybę. A. Brazauskas nenorėjo skubėti, jis siūlė atsargiai, gražiuoju kalbėtis su Kremliaus valdžia. Kitaip manė Sąjūdžio dauguma, nors ir tarp Aukščiausiosios tarybos atstovų vyko karštos diskusijos.

Kovo 11 vakare, 10 val. 44 min. Lietuvos Respublikos Aukščiausioji taryba, išreikšdama tautos valią, iškilmingai paskelbė, kad nuo šiol Lietuva yra vėl nepriklausoma valstybė.

Už balsavo 124 atstovai, prieš nebalsavo niekas, susilaikė šeši. Tai lenkų tautybės atstovai, kurie buvo ištikimi sovietiniam režimui.

Šiandien niekas neabejoja, kad Nepriklausombyės atkūrimas nebuvo klaida. Pralaužti ledus buvo būtina. Lietuva pirmoji iš buvusių okupuotų SSSR valstybių išdrįso kovoti dėl to, kas buvo prarasta 1940 m. birželio 15 d.

Lietuvių pasiaukojanti kova buvo pavyzdys kitoms tautoms, kurios vėliau tuo ir pasinaudojo. Baltijos valstybėse įvykiai klostėsi įdomiai – kai Lietuva paskelbė nepriklausomybę, Latvijoje ir Estijoje dar ilgai buvo pereinamasis laikotarpis.

1990 m. kovo 11 d. Lietuva pasuko laisvės keliu, kurį taip apibūdina Janinos Marcinkevičienės eilėraštis:

Laisvė – trispalvės žiedas,
Baltijos gintaro krantas.
Ašara džiaugsmo išrieda –
Koks kitas žodis mums šventas!

Laisvė – bažnyčių bokštai,
Prie kelio rymą smūtkeliai,
Kaipgi dar mes neužtroškom,
Kaipgi tremty nesušalom?

Laisvė – žmonės sugrįžę
(Gyvi ir mirę parėję).
Laisvė – mūs pilys ir kryžiai,
Gaivūs lietuviški vėjai.

OVER A CENTURY OF SERVICE
18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

SPAUSTUVĖ
PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

NAMO VERTĖ
Kiek vertas jūsų namas?

Antanas "Tony" Genys
Paskambinkite ir sužinosite rinkos kainą be jokių įsipareigojimų. Pardavimo ir pirkimo kainos viešai neskelbiamos.
(416) 236-6000
Sutton Group-Assurance Realty Inc.

MŪSŲ VĖLIAVOS KRIKŠTO TĖVUI
a.a. dr. ALEKSUI VALADKAI
mirus, jo žmoną ALDONĄ, sūnus – ANDRIŲ, dr. MIKĄ, RAIMUNDĄ su šeimomis bei gimines giliai užjaučiame ir kartu liūdime –
KLKMD Lietuvos kankinių parapijos skyrius

ASSOCIATION OF ONTARIO LAND SURVEYORS
Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

LAISVOJE TĖVYNĖJE

NAUJA INICIATYVA

Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras (LGTIC), vadovaujamas Žilvino Beliausko, teikia įvairią informacija ir naujienas išeivijai. Kovo pradžioje pranešė, kad yra svarstoma nauja iniciatyva, kurią užsienio lietuviai prašomi įvertinti. Nevalstybinė pelno nesiekianti organizacija (viešoji įstaiga) pastatytų ir valdytų namus, kuriuose gyventų grįžę į Lietuvą išeivijos lietuviai pensininkai. Tai būtų moderniai įrengti, patogūs namai, kurių gyventojams suteikiamos visos pageidaujamos paslaugos ir patarnavimai "ne prastesni negu Amerikoje, tikrai mažesnėmis kainomis". Aptarnavimas apimtų visus būtinus gyventojų poreikius – maitinimą, sveikatos priežiūrą, poilsio (pramogos, iškylos bei kultūriniai renginiai). Elektroniniu paštu info@lgitic.lt galima pasisakyti dėl šio projekto.

PLINTA BANKO KORTELĖS

Lietuvos komerciniai bankai pernai išdavė daugiau banko kortelių, negu Latvijos ir Estijos bankai, rašo Latvijos žinių agentūra LETA. 2002 metais kortelių skaičius pakilo 78% – buvo išduota 699,000 naujų, o Latvijoje tik 312,000 naujų, arba 30.7% daugiau, Estijoje – 132,000, tai yra 13.4% daugiau negu užpernai. Iš viso iki 2002 m. pabaigos bankai yra išdavę 1.6 mln. kortelių Lietuvoje, 1.3 mln. Latvijoje ir 1.1 mln. Estijoje, LETA ekonominių tyrimų instituto duomenimis.

LIETUVA IR ŠVENTASIS SOSTAS

Kovo 3 d. Vilniaus universitete vyko mokslinė konferencija "Lietuva ir Šventasis Sostas: praeitis, dabartis, ateitis", Lietuvos ir Šventojo Sosto diplomatinių santykių 80-mečio bei pirmojo konkordato tarp Vilniaus ir Vatikano 75-mečiui paminėti. Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas tarė sveikinimo žodį konferencijoje, kurią surengė Užsienio reikalų ministerija, Lietuvos vyskupų konferencija, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslo institutas, Lietuvos istorijos institutas ir Lietuvių katalikų mokslo akademija. Dalyvavo Šventojo Sosto sekretorius santykiams su valstybėmis arkivyskupas Jean Louis Tauran, kuriam prezidentas įteikė Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino Didįjį kryžių už indėlį į Lietuvos ir Šventojo Sosto santykių plėtrą ir už paramą įgyvendinant Lietuvos užsienio politikos tikslus, rašo ELTA/LGTIC.

NUOMONĖS APIE KORUPCIJĄ

Kaip praneša ELTA/LGTIC, už vyriausybės lėšas atlikto korupcijos Lietuvoje sociologinio tyrimo rezultatai buvo paskelbti kovo 3 d. Siekta nustatyti, kokia yra Lietuvos žmonių nuomonė apie korupcijos paplitimo lygį valstybėje bei kokiais atvejais žmonės akivaizdžiai susiduria su korupcijos apraiškomis. Atsakymai rodo, kad du trečdaliai Lietuvos gyventojų ir pusė verslininkų mano, kad korupcija yra pernelyg įsigalėjusi. Trečdalis gyventojų ir maždaug pusė verslininkų mano, kad korupcijos reiškinio nevertėtų "pernelyg sureikšminti", nes jis paplitęs visose valstybėse arba pasitaiko tik atskirų korupcijos faktų. Dauguma apklaustųjų mano, kad korupcijos priežastys yra valdininkų atsakomybės ir atskaitomybės stoka, biurokratizmas, ir tik maždaug kas ketvirtas mano, kad stinga pačios visuomenės aktyvumo kovojant su korupcija. Trys ketvirtadaliai Lietuvos gyventojų ir verslo atstovų mano, kad kyšių davimas padeda spręsti problemas, o daugiau kaip trečdalis (39%) gyventojų yra pasirengę prireikus "susimokėti". Gyventojų teigimu, didžiausias kyšių sumas jie paliko muitinėje, ligoninėse, policijoje, poliklinikose.

PREZIDENTO STATISTIKA

Vasario 21 d. paskelbtas prezidento Valdo Adamkaus penkerių darbo metų statistinių duomenų sąvadas, kuriame nurodyta, kad per savo kadencijos laikotarpį jis patvirtino penkias naujas vyriausybes, Lietuvos visuomenei pasakė 300 kalbų su daugiau kaip šimtu vizitų aplankė 38 valstybes. Kaip raneša ELTA/LGTIC, 1998-2003 metais jis nagrinėjo 2110 seimo priimtų įstatymų, o seimui pateikė 32 įstatymų projektus. Jis paskyrė Lietuvos kariuomenės vadą, Valstybės kontrolės, Valstybės saugumo departamento, Specialiųjų tyrimų tarybos, Generalinės prokuratūros vadovus ir Policijos generalinį komisarą. Kadencijos pradžioje visuomenės pasitikėjimas juo buvo 66% "Baltijos tyrimų" duomenimis ir 64.3% "Vilmorus", o kadencijos pabaigoje atitinkamai – 69 ir 67.3%. Duomenų sąvadas paskelbtas internete www.president.lt

NUTEISĖ ŽMEIŽUSĮ

Verslininkas Jonas Urka 2002 m. balandžio mėn. paskleidė melagingas žinias apie seimo narį Vytautą Landsbergį ir velionį akademiką Raimundą Rajecką. Jis sąmoningai siekė, kad tos žinios taptų žinomos daugeliui žmonių. Už tai J. Urkai paskirta 10 mėnesių laisvės atėmimo bausmė, rašo LGTIC. Tokią nutartį vasario 21 d. paskelbė Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs jo apeliacinį skundą dėl apkaltinamojo 2001 m. kovo 29 d. nuosprendžio. **RSJ**

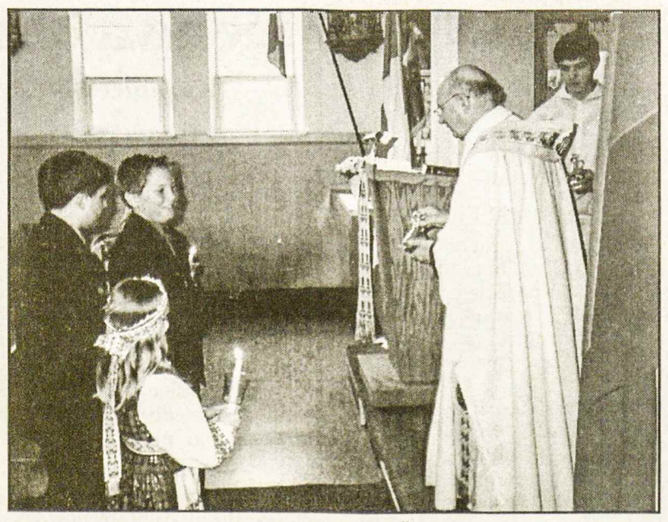

Lietuvos nepriklausomybės šventė Delhi Šv. Kazimiero šventovėje – Mišios. Prel. J. Staškevičius priima atneštas aukas. Patarnautojas – S. Norkus 2003.II.22

Kanadiečių knygos vaikams Lietuvoje

REGINA KVAŠYTĖ

Kanados knygų eksporto sąjungos bei Kanados bibliotekos rengiamos knygų parodos nuo praėjusių metų, Kanados ambasadai tarpininkaujant, neaplenkia ir Šiaulių universiteto. Tai iš dalies čia įsikūrusios Kanados auditorijos dėka. Pernai pavasarį universiteto bendruomenė pirmą kartą turėjo progą pamatyti per 200 naujausių pastarųjų metų mokslinių, mokslo populiarinamųjų, grožinių leidinių anglų bei prancūzų kalba. Paroda tąkart atkeliavo iš Jelgavos (Latvija), po to iškeliavo į Vilnių, o šiemet vasario 17 d. iš Vilniaus mus pasiekė vaikų literatūros paroda. Nors jos apimtis perpus mažesnė, dėmesio ji taip pat nestokojo. Iš Šiaulių ji iškeliavo į Latviją – pirmiausia į Daugpilį, po to pasieks Rygą. Visur knygas galima apžiūrėti maždaug savaitę.

Mūsuose plačiau žinomi tik kai kurie vaikams rašančių kanadiečių autorių, pvz. E. T. Seton, *Grey Owl* (Pilkoji pelėda), F. Mowat kūrinių vertimai, pastaruoju metu labai populiarus L. Montgomery romanas apie *Anę iš Žaliastogių*, todėl buvo įdomu susipažinti su naujausiais veikalais. Minėtų autorių kūrinių tarp rodomų knygų nebuvo, tad galėjome išvysti naujų vardų. Šiam įvykiui ruošėmės iš anksto. Jau gruodžio pradžioje buvome surengę paskaitą apie kanadiečių vaikų literatūrą, ta pačia proga pasikvietę ir leidyklos "Mažasis vyturys" redaktorę bei vertėją Vidą Bėkštienę. Ši leidykla leidžia nemažai Kanados verstinės grožinės literatūros vaikams. Po Vilniaus knygų mugės Kanados auditorija praturtėjo dar vienu vertimu – įsigijome redaktorės žadėtą jos pačios verstą naujausią leidyklos kanadietiškojo ciklo leidinį. Tai Nicholas Read *Vienas iš milijono,* serijoje *Po viena saule* išėjusi knyga.

Parodoje išstatytos knygos tik dar kartą patvirtino per paskaitą nuskambėjusias mintis: rašoma apie gamtą, jos grožį ir žmonių požiūrį į ją, apie vaikų santykius su suaugusiais bei jų įsitvirtinimą bendruomenėje, apie vaikų ir gyvūnų draugystę. Autoriai kreipia dėmesį į skirtingo amžiaus vaikų poreikius – ypač įdomios pasirodė mažiesiems skirtos knygos. Kai kurios knygos patraukliai, netradiciškai iliustruotos. Kadangi visais atžvilgiais kokybiškos knygos vaikams dabar prieinamos ir Lietuvoje, didelių stebuklų neišvydome, tačiau palyginti visada yra įdomu.

Per parodos atidarymą trumpai su naujausiomis knygomis supažindino universiteto Lietuvių literatūros katedros dėstytoja Danguolė Šakavičiūtė, dėstanti šį kursą ir puikiai išmananti bendras vaikų literatūros tendencijas, taip pat dalyvaujanti įvairiose konferencijose ne tik Lietuvoje, rašanti recenzijas bei vertinanti konkursams pateiktus darbus. Su paroda galėjo susipažinti ir specialiai į ją atėję, ir į biblioteką visai kitais tikslais užsukę studentai bei dėstytojai. Ir tai puiku – kuo daugiau būsi matęs, tuo geriau suprasi, įvertinsi, žinosi.

Los Angeles, CA

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS CHORO metinis koncertas įvyks š.m. balandžio 5, šeštadienį, 2 v.p.p. parapijos šventovėje, 2718 St. George St. Giuseppe Verdi *Requem* atliks parapijos choras ir Los Angeles operos choro ansamblis su solistais Cynthia Leigh Karp (sopranas), Erin Murphy (mezzo sopranas), Edsel Skelton (tenoras), Liudas Norvaišas (bosas), vargonininkas Virginius Barkauskas, dirigentas-meno vadovas muz. Viktoras Ralys. Visi kviečiami dalyvauti. Daugiau informacijos galima gauti paskambinus tel. 323 660-4804.

Delhi-Tillsonburg, ON

VASARIO 16-TOJI. Nepaisant blogo oro pranašavimų, vasario 22 d., 3 v.p.p., į Delhi Šv. Kazimiero lietuvių šventovę gausiai rinkosi apylinkės lietuviai ir svečiai iš Toronto bei Hamiltono. Tą dieną čia buvo švenčiama Lietuvos nepriklausomybės šventė. Šv. Mišias aukojo ir tai progai tinkamą pamokslą pasakė prel. J. Staškevičius. Aukas nešė mažieji apylinkės lietuviai – Nikolas, Samuelis ir Stefanija Ratavičiai, tautine apranga vilkinčios Alina ir Jordan Comeau. Giedojo parapijos choras, vargonavo Dalia Norkutė. Pamaldos baigtos Tautos himnu.

Šventės tęsinys vyko parapijos salėje. Apylinkės lietuvių pirmininkė T. Pargauskienė, pasveikinusi visus su švente, invokacijai pakvietė prel. J. Staškevičių. Kalbėjo KLB krašto valdybos narys atsakingas už specialius projektus Petras Meiklejohn. Kuklią programėlę atliko parapijos mažieji. Pranešėja S. Pargauskaitė į programą įpynė įvairių poetų Lietuvai skirtų posmų. Galutinis šventinis akordas – visų dalyvių sugiedota *Lietuva brangi*.

KLB veiklai paremti suaukota 450 dol. Aukas rinko Z. Herrmann ir A. Klemkienė. Šventė baigėsi darbščiųjų apylinkės moterų sunešt omis vaišėmis ir šiltu pabendravimu.

UŽGAVĖNIŲ VAKARAS. Kovo 4 d., 4 v.p.p., Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salė suklego įvairiausiais Užgavėnių vakarienės dalyvių balsais. Čia susirinko net keturios lietuvių kartos. Malonu buvo matyti iš Mississaugos atvykusį kun. Vyt. Staškevičių, kuris palaimino moterų sunešt as vaišes. Po vakarienės su savo sugebėjimais galėjo pasirodyti kas tik norėjo, bet nedaug tokių atsirado. Paskaityta keletas anekdotų, buvo ir žemaitiškų. Vaikučiai padainavo porą dainelių. Po tto vykusioje loterijoje laimė lydėjo ne visus, vieniems ji nusišypsojo net po kelis kartus, o kitiems nė vieno, tačiau liūdinčių dėl to nebuvo. Praleidę porą valandų lietuviškoje aplinkoje vakarienės dalyviai išsiskirstė į namus. Šiemet jų buvo susirinkę 35. **T.P.**

Vasario 16-tosios šventės kalbėtojas Delhi, Ont., lietuvių parapijos salėje Petras Meiklejohn 2003.II.22

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

LB St. Petersburgo, FL, apylinkės valdyba vadovaujama V. Meiluvienės, sekmadienį, vasario 2, Lietuvių klubo patalpose surengė karaliaus Mindaugo karūnavimo 750 metų sukakties minėjimą. Jį pradėjo LB apylinkės valdybos pirm. V. Meiluvienė, trumpu žodžiu paminėdama karaliaus Mindaugo karūnavimo reikšmę bei supažindindama minėjimo dalyvius su programos atlikėjais iš Lietuvos. Aktorius E. Stancikas darbuojasi teatre, dėsto retoriką kunigų seminarijoje, dėsto universitete ir važinėja su koncertais po Lietuvą. R. Tautkus – muzikos studentas, kartu kuria populiarius ir klasikinės muzikos kūrinius, taipgi ir dainuoja.

Pirmoje programos dalyje E. Stancikas, pritariant orkestro įrašo melodijoms, deklamavo ilgoką pjesę apie to meto Lietuvą, karalių Mindaugą, pabrėždamas, kad nors Lietuva yra maža, amžiais engiama, bet vis naujai atsikurianti ir garbinga. Kitais eilėraščiais aktorius sudabartino kraštą, bandantį įsijungti vienodomis teisėmis į kitų tautų tarpą. Po to nuaidėjo R. Tautkaus atliekama muzika. Šią programos dalį E. Stancikas užbaigė Mindaugo padėkos kalba.

Antroje programos dalyje apie valandą E. Stancikas stebino žiūrovus, paliesdamas gausybę gyvenimiškų temų, papasakodamas įdomius anekdotus įvairiomis tarmėmis, atlikdamas improvizaciją vaikams, dainuodamas atskirai ir kartu su publika dainas. R. Tautkus grojo, dainavo savo kūrinius. Programa baigta visiems sustojus (visi buvo prie stalų) ir susikabinus rankomis, kartu sudainuojant *Ąžuolai žaliuos...* Minėjimo dalyviai, kaip rašoma *Draugo* 2003 m., 27 nr., tarp savęs kalbėjosi, kad tokių jaunų ir pajėgių talentų šiame lietuvių telkiny nėra buvę.

Britanija

A. a. Frances Senkuvienė, arti 86-rių metų, mirė Londone ir 2002 m. spalio 25 d. palaidota Šv. Patriko kapinių lietuvių skyriuje, kur jau ilsisi nemažai jos draugų, bendradarbių bei pažįstamų. Velionė gimė 1916 m. lapkričio 17 d. Londone. Su maža dukra tėvai grįžo į Lietuvą. Čia Frances Kaune praleido jaunystę ir baigė mergaičių gimnaziją. Besimokydama įstojo į skautų organizaciją, tapdama skautininke, vėliau ir vyresniąja skautininke. Ji 1939 m., jau vykstant karui, pasiryžo per Sibirą keliauti į Australiją. Kelionėje sutiko bendrakeleivį Praną Senkų. Abu, pasiekę Australiją, 1941 m. susituokė Brisbanėje. Senkai 1946 m. išvyko į Angliją ir apsigyveno Londone, čia susilaukė dviejų sūnų – Ronaldo ir Ričardo. Paauginusi vaikus, Frances gyvai įsijungė į lietuvišką veiklą. Dalyvavo Šv. Kazimiero lietuvių parapijos chore, buvo Šv. Onos lietuvių katalikių moterų draugijos narė, eidama įvairias pareigas valdyboje, taip pat buvo parapijos tarybos narė. Priklausė ir sporto bei socialinių reikalų klubui, čia organizuodama kultūrinius renginius. Prisidėjo steigiant lietuvių šeštadieninę bei sekmadieninę mokyklą. Be jos neapsėjo ir meno sambūris "Vaidila". Darbavosi jo valdyboje, mėgo vaidinti. Taip pat priklausė tautinių šokių grupei "Lietuva" ir dalyvavo Pasaulio lietuvių šokių šventėse Čikagoje ir Klyvlande. Ji 21-rius metus išbuvo Šv. Kazimiero klubo sekretore. Kartu su M. Barėniene ir J. Černiumi rengdavo kultūrines vakarones, kuriose buvo minimi Lietuvos rašytojai, poetai, lietuvių tradicinės šventės. Sąjūdžio metu velionė dažnai lankėsi Lietuvoje ir matė vaikų vargą prieglaudose. Grįžusi ragino jiems padėti. Taip įsisteigė Britų-lietuvių pagalbos fondas remti Lietuvos vaikams. Velionė atidavė visas savo jėgas šio fondo veiklai. Ji visą laiką gyveno lietuviškais rūpesčiais. Prieš pat mirtį dar rūpinosi, kodėl nebuvo pagerbtas lietuvių tautos dainius Maironis, minint jo 140-tąją gimimo sukaktį. (*Veni,* 2002 m., 32 nr.)

Prancūzija

Paryžiuje, kaip rašoma *Pasaulio lietuvio* 2002 m. 12 nr., veikia lietuvių bendruomenės mokykla "Genys". Yra sudarytos pagal vaikų amžių dvi mokinių grupės su skirtingomis mokymo programomis. Mokykloje darbuojasi trys mokytojos, mokydamos lietuvių kalbos, geografijos, istorijos, lietuviškų papročių ir dailės. Mokymo priemones parūpina Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos vyriausybės. Pastaruoju metu pagerėjęs mokinių lankomumas. Taipgi teigiami yra ir tėvų atsiliepimai. Praėjusiais metais vyko mokinių piešinių konkursas *Kas tai yra Lietuva.* Geriausi darbeliai buvo išleisti atskira spalvota knygele. Mokyklą administruoja L. Maknavičius.

Australija

Australijos lietuvių bendruomenės krašto tarybos suvažiavimas įvyko 2002 m. gruodžio 28-30 d.d. Adelaidėje. Jame dalyvavo 45 apylinkių bei seniūnijų atstovai. Suvažiavimą pradėjo LB Adelaidės apylinkės valdybos pirm. J. Grigonytė. Invokaciją sukalbėjo kun. J. Petraitis. Buvo sudarytas prezidiumas, sekretoriatas, mandatų ir rezoliucijų komisijos. Posėdžiams pirmininkavo V. Balutis (Adelaidė), R. Mauragienė (Kanbera) ir A. Vaitiekūnas (Melburnas). ALB valdybos pranešimą padarė jos pirm. B. Prašmutaitė, iškeldama taipgi pavojų prarasti lietuvišką valandėlę per SBS radiją... Ji taip pat kalbėjo apie turistų iš Lietuvos problemas. Imigracijos departamento duomenimis, pusė atvykstančių turistų iš Lietuvos, pasibaigus vizos terminui, pasilieka Australijoje ir nelegaliai įsidarbina. LB krašto valdyba ginasi nuo valdžios užpuolimų, pasiteisindama, kad negalinti eiti policijos pareigų. Australijos lietuvių jaunimo sąjungos vardu kalbėjo jos vicepirm. G. Antanaitis, pažymėdamas, kad ypač rūpinamasi steigti Sąjungos skyrius visuose lietuvių telkiniuose. Apie laikraščio *Mūsų pastogė* išlaikymą pranešimą padarė LB Spaudos sąjungos valdybos narys dr. V. Doniela. Prenumeratorių skaičius sumažėjęs iki 700, o jų metinis mokestis padengia tik pusę leidybos išlaidų. Sutaupytų pinigų liko tik keli tūkstančiai dol., ir laikraštis neišsilaikys, jei nebus surasta kitų pajamų šaltinių. Į pagalbą galėtų ateiti Lietuvių fondas. Jo valdyba artimiausiu metu turėtų šį klausimą svarstyti. Suvažiavimas patvirtino Lietuvių dienų renginį, įvyksiantį 2004 m. Melburne. Išrinkta nauja valdyba: L. Kalėdienė, V. Bakaitis, A. Šepolas, L. Apinytė-Popenhagen ir D. Šliterytė. Taipogi išrinkti šeši atstovai į įvyksiantį liepos mėn. PLB seimą Vilniuje: B. Prašmutaitė, K. Zdanius ir H. Antanaitis iš Melburno, J. Grigonytė bei P. Bielskus iš Adelaidės, L. Kalėdienė iš Sidnio.

(*Mūsų pastogė*, 2003 m., 1-2 nr.)

J. Andr.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaučia kitus
Sudbury Ontario

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Associate Broker, 67 First Street Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com
Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

SU ŠTURMU
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU
905•271•8781
PETRAS ŠTURMAS
Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

MARLATT FUNERAL HOMES
Marlatt laidotuvių namai jau daug metų teikia aukštos kokybės paslaugas erdviose patalpose
Mes jaučiamės naudingi galėdami ir toliau teikti paslaugas HAMILTONO LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

615 Main Street East
Hamilton 528-6303
195 King Street West
Dundas 627-7452

Alan D. Macdonald
Manager

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.
AKTYVAI PER 45 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%	Asmenines nuo	6.50%
santaupas	1.00%	nekiln. turto 1 m.	4.50%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	1.55%		
180 dienų indėlius	1.55%		
1 m. term. indėlius	2.50%		
2 m. term. indėlius	3.00%		
3 m. term. indėlius	3.35%		
4 m. term. indėlius	4.00%		
5 m. term. indėlius	4.50%		
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%		
1 m. ind.	2.50%		
2 m. ind.	3.35%		
3 m. ind.	3.60%		
4 m. ind.	4.25%		
5 m. ind.	4.75%		

• *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
• *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ
TINKLALAPIS: www.talka.net

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPODIST ROBERTAS NEKRAŠAS
- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

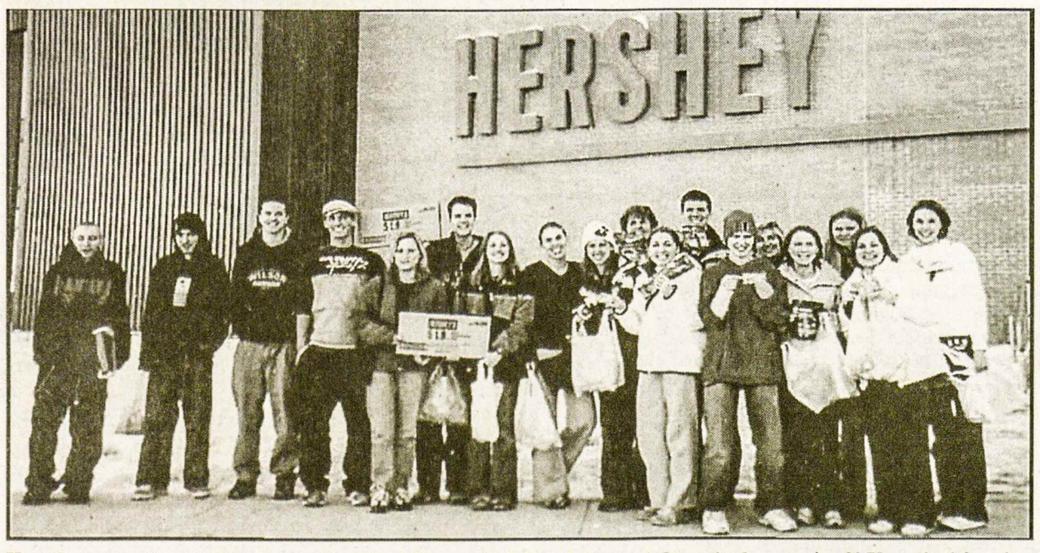

Hamiltono tautinių šokių grupė "Gyvataras" vasario 7-9 d.d. lankėsi Otavoje, kur pasirodė Vasario 16-tosios minėjime. Pakeliui sustojo pasistiprinti "Hershey" šokolado gamykloje Nuotr. I. Žukauskaitės

"Talkos" kooperatyvas - milijonierius

Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvas "Talka" per 48 veiklos metus išmokėjo lietuviškai visuomeninei veiklai beveik 800,000 dolerių. Vien šiais metais ji parėmė visuomeninę-kultūrinę lietuvių veiklą Kanadoje ir Lietuvoje 46,400 dolerių

"Talkos" lietuvių kredito kooperatyvo 48-sis metinis narių-šėrininkų susirinkimas įvyko 2003 m. kovo 1, šeštadienį, Jaunimo Centro salėje, dalyvaujant 94 nariams ir svečiams – "Paramos" kredito kooperatyvo pirmininkui A. Šileikai, Prisikėlimo kooperatyvo vicepirmininkui V. Biretai ir Vilniečių sąjungos pirmininkui B. Sapliui.

Susirinkimą pradėjo valdybos pirm. J. Stankus, pasveikindamas susirinkusius narius ir svečius, paprašydamas susikaupimo minute pagerbti per 2002 m. mirusius 27 "Talkos" narius. Praeitų metų susirinkimo protokolą perskaitė sekr. M. Gudinskas, kuris buvo priimtas.

Valdybos pirm. J. Stankus savo pranešime pažymėjo, kad 2002 m. užbaigti su rekordiniu pelnu, kuris įgalino papildomai nariams pridėti palūkanų indėlininkams ir skolintojams. Iš viso nariams išmokėta papildomų palūkanų $340,118 ir dar duota po du "patronage" šėrus 50 dol. – $79,200. 2002 m. užbaigti su $45,559,799 balansu, su metiniu paaugimu $1,355,866.

"Talkai" gavus leidimą komercinėms paskoloms, mūsų pelnas padidėjo. Tai įgalino nariams išmokėti daugiau papildomų palūkanų. Mūsų rezervai didėja, nariams saugu laikyti indėlius "Talkoje" gaunant didesnes palūkanas. Drauda – $100,000, o RRSP ir RRIF apdrausti atskirai. "Talkos" nariams, kaip ir anksčiau, apmokama už įrašytus čekius ir debito korteles transakcijas, kai kitur už tuos patarnavimus imamas mokestis. Šis patarnavimas "Talkai" kainavo $26,800.

2002 m. išėjo į pensiją ilgametė tarnautoja Emilija Kybartienė. "Talkos" valdyba yra dėkinga jai už sąžiningą ir gerą darbą aptarnaujant narius. Jos vieton pasamdyta Kristina Banakievicz, ilgus metus dirbusi kredito kooperatyvuose.

Ižd. St. J. Dalius pranešime pažymėjo, kad metai baigti pasiekus $45,559,799 sumą. Metinis paaugimas $1,355,866 arba 3,067% daugiau negu 2001 m. Kapitalas padidėjo, bet narių skaičius kasmet mažėja. Šiuo metu turime 1589 narius.

Narių indėliai įvairiose sąskaitose paaugo iki $41,120,993, kai praeitais metais buvo $39,922,080. Metinis paaugimas $1,198,913 arba 3.0% daugiau negu 2001 m. Vienam nariui indėlių vidurkis 2002 m. buvo $25,878 (2001 m. – $24,462).

Nariams išduotos paskolos padidėjo $4,199,376 arba 13.6% daugiau išduota negu 2001 m. Narių skolininkų turėjome 419, o jų paskolų vidurkis yra $83,637. Per praeitus metus teko į nuostolius nurašyti vieną paskolą $27,540 arba 0.078% nuo visų išduotų paskolų.

"Talka" turėjo per 2002 m. pajamų $2,261,142. Pajamų gauta mažiau negu 2001 m. – $373,891 arba 14,18% mažiau. Gaunamos pajamos sumažėjo, nes investuojamiems pinigams palūkanos buvo mažos. Išlaidų 2002 m. padaryta $2,131,606. Išlaidų buvo $371,802 mažiau negu 2001 m. arba 14.85%. Nepaisant metinio išlaidų sumažėjimo, kai pakilus kainoms už viską tenka daugiau mokėti, ir administracijos bei namo išlaidos padidėjo 4%, tarnautojų algos su pensija pakilo 3%.

Didžiausią išlaidų dalį sudarė nariams indėlininkams išmokėtos palūkanos už įvairius indėlius $1,009,138. Papildomai prie to nariams išmokėta "rebate": taupytojams 20% prie gautų per metus palūkanų $226,610, skolininkams 10% prie per metus išmokėtų palūkanų $113,508; iš viso susidarė $340,118 ir pridėta po du "patronage" šėrus $79,200. Iš viso nariams išmokėta 1,428,456 arba 63.17% nuo visų gautų pajamų.

Tarnautojų algoms su pensija ir draudomis išmokėta $264,534 arba 11.69% nuo visų gautų pajamų. Valdybai ir Kredito komitetui išmokėta $25,550 arba 1.12% nuo visų gautų pajamų. Gautas metinis pelnas – $83,734.

Per 2002 m. gautos pajamos pasiskirsto išlaidų atžvilgiu maždaug tokiu santykiu: nariams išmokėta su papildomu "rebate" ir "patronage" šėrais 63.17%, administracijos ir namo išlaidoms 18.27%, tarnautojams 11.69%, valdybai ir Kredito komitetui 1.12%; išmokėtos įvairios aukos 2.05%; gautas pelnas – 3.7%

Lietuviškiems reikalams paremti valdyba paskyrė ir išmokėjo $46,400: $5,200 KLB krašto valdybai; $5,000 Kanados lietuvių jaunimo jungtiniam chorui; po $4,000 Vysk. M. Valančiaus mokyklai Hamiltone, Sporto klubui "Kovas"; po $3,500 Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje, Vilniaus krašto lietuvių mokykloms; $3,000 Sibiro tremtinių grįžimui; po $2,000 Kanados lietuvių muziejui-archyvui, Kanados lietuvių jaunimo sąjungai; $1,500 diakono A. Šarkos primicijai; po $1,000 *Tėviškės žiburių* savaitraščiui, PLB fondui, *Pasaulio lietuvio* žurnalui, Kanados lietuvių fondui, Vyrų chorui "Aras"; po $500 Mažosios Lietuvos fondui, Dramos grupei "Aukuras", "Gyvataras" kolektyvui, "Gintariniai aidai" radijo programai, Hamiltono skautams, Hamiltono ateitininkams, Aušros Vartų parapijos chorui, *Draugo* dienraščiui, Pagalbai Lietuvos vaikams, Vaikų dienos centrui; $1,400 išdalinta mažesnėm sumom 7-iems atskiriems vienetams.

Iš viso per 48 veiklos metus "Talka" lietuviškai veiklai paremti išmokėjo $799,271. Likęs grynas pelnas $83,734 nukeliavo į atsargos kapitalo sąskaitą. "Talka" šiuo metu turi sukaupusi $3,750,192 arba 8.23% nuo viso turimo kapitalo. Valdžios reikalaujamas privalomas kredito unijoms šis kapitalas turi būti ne mažesnis kaip 5%.

Kredito komiteto pirm. B. Mačys pranešė, kad per 2002 m. leista išduoti asmeninių paskolų $620,983, riboto kredito $1,602,800 ir nekilnojamo turto $12,638,355. Iš viso leista išduoti 144 paskolos už $14,907,138. Nepatenkintų – atmestų paskolų buvo 3, prailgintu terminu 10. Didžiausios paskolos buvo išduotos asmeninėms išlaidoms dengti – 28 paskolos – $265, 185, antroje vietoje automobilių pirkimui 14 paskolų – $205,133, namų pagerinimui 5 paskolos – $57, 349, skolų padengimui 4 paskolos – $35,195. Mažiausia paskola atostogoms – $3,030.

Auditorius – Chartered Acct. Hoecht perskaitė savo pranešimą angliškai nei žodžio nepridėdamas. Revizijos komiteto pirm. G. J. Skaistys pranešė, kad per metus turėjo 14 posėdžių atskirai nuo valdybos. Buvo tikrinamos mėnesinės kompiuterių suvestinės, mėnesiniai bankų pranešimai. Dukart per metus buvo patikrinta pagrindinė ir tarnautojų kasos. Patikrinimai buvo daromi iš anksto nepranešus. Pagal reikalavimus, visi tarnautojai, valdybos bei komitetų nariai yra pasirašę deklaracijas laikyti paslaptis. Patikrinus, jokių šių taisyklių pažeidimų nepastebėta. Komiteto nuomone, visos operacijos vykdomos prisilaikant kredito unijų įstatymų ir taisyklių. Išsiuntinėtas nariams finansinis pranešimas 2002 m. gruodžio 31 d. parodo tikrą "Talkos" finansinę būklę ir siūlo narių susirinkimui patvirtinti.

Po pranešimų, nesant klausimų, visos apyskaitos buvo susirinkimo patvirtintos, taip pat patvirtinti auditoriai Hoecht Galvin 2003 m.

Rinkimuose į valdybą aklamacijos būdu trejų metų laikotarpiui perrinkti: Algis Enskaitis, Stasys Kareckas, o į Kredito komitetą – Antanas Jusys.

Vilniečių sąjungos pirm. B. Saplys dėkojo valdybai ir visam narių susirinkimui už paramą Vilnijos lietuvių mokykloms. L. Paškus dėkojo už paramą surengti Kovo 11 minėjimą.

Pabaigoje loterijos būdu nariams išdalintos įėjimo premijos 8 – po 25 dol., 2 po 50 dol ir 2 iš draudos bendrovės. Susirinkimas truko vieną valandą.

Po susirinkimo valdyba pasiskirstė pareigom: Jonas Stankus – pirmininkas, Algis F. Enskaitis – vicepirmininkas, Marijus Gudinskas – sekretorius, Stasys J. Dalius – iždininkas, Gediminas J. Skaistys – revizijos pirmininkas, Tomas Kochanka – revizijos sekretorius, Stasys Kareckas – revizijos narys.

Kredito komitetas: Bernardas Mačys – pirmininkas, Antanas Gudinskas – sekretorius, Antanas Jusys – narys. **Stasys Dalius**

Vilniaus senamiestyje jauna mergaitė praleidžia šeštadienio popietę linksmindama praeivius ir tikėdamasi jų konkretaus įvertinimo Nuotr. I. Ross

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 383-1650

Rizikingas pabėgimas iš Sibiro

Grupė lietuvių tremtinių jaunuolių, 1947 metais pradėjusi savo kelionę pasidirbtu plaustu upėmis, ją tęsė įvairiais būdais iki Kauno su daugybe nuotykių - 7000 kilometrų. Jie išbuvo Sibire nuo 1941 iki 1947 metų – buvo išvežti su tėvais, kuriuos paliko Sibire

ALFONSAS SENIKAS

Pabėgimo planų mūsų tarpe visą laiką buvo, bet kur išbėgsi? Aplinkui neperžengiama taiga (džiunglės). Yra kelias, vadinamoji "brevencetaja doroga" (skersiniais rąstais per pelkes klotas), bet jis yra naudojamas tik vidurvasaryje ir tai tik važiuojant arkliais. Pėsčiomis susidarytų didelis kelio gabalas, o be to būtų atkreiptas dėmesys. Lieka vienintelis kelias – plaukti upe. Vidurvasaryje pats patogiausias laikas. Upės vardas – Parbigas. Ji prasideda kažkur taigoje daugiau kaip už 100 km. nuo mūsų kolchozo. Krantai apaugę medžiais, krūmais, įvairiais brūzgynais. Kilometras čia sąvoka sąlyginė, niekas čia kilometrų nėra matavęs; taigoje matai yra apytikriai, orientuojamasi pagal upelius, sakysime, kuomet prieisi trečią upelį, pasukęs į kairę ir paėjęs pusę valandos rasi miško liniją. Dar caro laikais Sibiro miškai buvo sužymėti kirtimo linijomis – kvartalais. Tuo mūsų buvimo laiku linijos buvo vos vos žymios. Miškas toje vietoje yra žemesnis.

Kelionė plaustu

Mes, keletas lietuviukų, 1947 m. vasarą nusprendžiame bėgti į Lietuvą. Vyriausiam Gyčiui Žemaičiui buvo 17 metų, jauniausiam Juozui Gelgudai – 9 metai. Man ėjo 14-ti metai. Su mumis ir viena mergaitė – Regina Žemaitytė. Reikia turėti dokumentus. Pasų tuo laiku Sov. Sąjungoje nebuvo. Tuo labiau tremtiniui – jokie dokumentai nepriklauso. Jis yra kaip vergas, prirašytas savo kolchoze ir jam kur nors išvykti nevalia. Vis tik aš apsirūpinau "dokumentu". Apylinkės pirmininkas Nedobūga (palankus lietuviams – buvojęs karo metu Lietuvoje) išdavė man "spravkę" (pažymėjimą), kad aš esu baigęs Svietlo-Zelionajos mokyklos 5 klases ir perkeltas į 6-tąją klasę. Svarbiausia – apvalus antspaudas. Rusui apvalus antspaudas – yra viskas! "Pečiatj!" Tai labai svarbu, jei bus tikrinama, kas toks esi. Mes sakysime, kad važiuojame toliau mokytis. Gal į kokią Tomsko mokyklą. Kad esame tremtiniai, "spravkėje", nepažymėta. Atrodo, dauguma mūsų tuo dokumentu apsirūpino.

Dabar reikia pasidaryti plaustą. Į valtį visi netilpsime. Pasikeliame keletą kilometrų į upės aukštupį. Ten, prie pat upės kranto, netoliese stovi stori išdžiūvę šimtamečiai kedrai. Vadovaujami vyresnių pjaunam rąstus, surišame karklais vieną sluoksnį, ant viršaus dedame dar vieną rąstų sluoksnį. Visa tai padaroma be vinių, plaustas tvirtas. Pastatome palapinę nuo lietaus sau ir savo daiktams. Pritvirtiname du didelius irklus (ne irklavimui, o vairavimui). Su plaustu priplaukiame netoli kolchozo, kad niekas nepastebėtų. Kitą dieną atsiiriame nuo kranto ir pirmyn į tolimą kelionę... Motinos mus palydi nuo upės kranto, pamojuoja. Kelionė prasidėjo.

Netikėtumas

Iš pradžių viskas sekėsi gerai. Plaukiame dieną ir naktį. Upė vingiuota. Plauki pusę dienos ir vėl atsiduri beveik toje pačioje vietoje tik iš kitos pusės. Mūsų plaustas nutraukia persikėlimo lyną per upę. Pasipila keiksmai. Kas čia tokie ir kur jie plaukia? Viskas baigiasi gerai. Toliau upė staigiai platėja. Vieną naktį mūsų plaustą srovė įneša į senvagę. Per šimtmečius ir per nuolatinius potvynius Sibiro upės turi daug atšakų ir senvagių, kuriose vanduo yra stovintis. Pasitaiko posūkiuose sūkurių, kur vanduo visą laiką sukasi ratu. Paprastai ratu sukasi įvairus šlamštas, medžių rąstai, žolės, lapai ir tokiuose sūkuriuose labai gilu. Rusai juos vadina "omut". Šiaip taip išsikapstome iš senvagės ir, vengdami sūkurių bei išvirtusių medžių į upę (gali apversti plaustą) plaukiame tolyn ir tolyn, kol pasiekiame Bakčarą.

Toliau plaukimas upėmis plaustu pasidarė pavojingas. Upė plati. Nusprendžiame plaukti garlaiviu, kol pasieksime Kolpaševą. Tai nedidelis miestukas ant Obės upės kranto. Lauksime garlaivio. Vietinis garlaiviukas plaukia pasroviui labai greitai. Čia daugiau žmonių. Sėdžiu ant suolo, mirkau sukorius į vandenį ir valgau. Mane seka alkanos akys, tiesiog skaičiuoja mano kąsnius. Bijau, kad neatimtų mano "turto". Vakare, išlipant iš garlaivio, mane užpuola, grasina peiliu, aš bėgu lentiniu trapu, – smūgis peiliu į nugarą manęs nesužeidžia, bet dalis mano turto – sukorių (duonos džiūvėsiai) pabyra ant žemės. Netenku dalies savo maisto atsargų.

Pasiekiame geležinkelį

Iš Kolpaševo plaukiame vietiniais garlaiviais, kol pasiekiame Tomską. Tomskas geležinkelio neturi, geležinkelis yra šalia miesto, tolimų bilietų čia negausi. Rimtas susisiekimas vyksta Transibiro geležinkelio magistrale. Didelis geležinkelio mazgas yra Novosibirskas. Šiaip taip atvykstame į Novosibirską. Bilietų gauti į Maskvą neįmanoma. Kol kas laikomės visi kartu. Skirtis nenorime. Stotyje pilna žmonių. Milicininkai vaikšto ir ragina nemiegoti – apvogs! Miega ir lauke, kur papuola, ir ant gatvės grindinio. Pilna visokio plauko valkatų, vagių, sugrįžusių iš karo be rankų, be kojų frontininkų, apsikabinėjusių ordinais ir medaliais. Visi važiuoja po "motinėlę Rusiją" laimės ieškoti, kur galima būtų prasimaitinti. Išbūname Novosibirske gal 4-5 dienas, kol gauname bilietus iki Maskvos. Susispietę vagono kamputyje pasiekiame Maskvą.

Nuotykiai Maskvoje

Novosibirske dar šiaip taip, o Maskvoje visai blogai. Žmonių aibės. Šiaip Rusijoje keliauti keleiviniu traukiniu didelė prabanga. Dauguma važiuoja vadinamais "linksmaisiais" (vesiolyj). Tai prekiniai vagonai. Kai kas įsitaiso ant stogo.

Maskvoje yra daugiau tvarkos. Daugiau milicijos. Vis tik sostinė. Prie traukinių sąstatų neprileidžia, saugo geležinė tvora. Mes jau daugiau kaip savaitė negalime iš čia pajudėti. Baigiasi paskutiniai džiūvėsiai. Kartu neišsilaikysime, nutariame skirtis.

Maskvoje – sujudimas. Prieš porą metų šventė pergalę prieš fašizmą, dabar kita šventė. Sukanka 800 metų nuo Maskvos miesto įsteigimo. Į geležinkelio stotį atvažiuoja sunkvežimiai su agitatoriais, ragina pamatyti Lenino mauzoliejų, Kremlių, Raudonąją aikštę. Vakarais fejerverkai. Manęs tas nedomina, o mano bendrakeleivis susigundo. Man palieka saugoti savo maišelį. Kaip ilgai tai užtruks, nežinau, bet užsimaniau miego. Savo maišelį aš visada laikau ant nugaros ir miegu aukštielninkas, jo maišelį padedu sau po galva. Prabundu, mano galva padėta ant akmens – maišelio nėra!

Išlaužiame tvorą. Tokių norinčių važiuoti kaip mes paauglių čia pilna. Ginčijasi su milicija, ta juos gaudo, tempia į būstinę, bet kur tu dėsi tuos vadinamuosius "bezprizornikus" (valkatas). Prigrasina ir vėl paleidžia. Eina jau dešimta diena šioje prakeiktoje stotyje. Vakare didelis mūsų būrys išlaužiame metalinę tvorą ir – prie traukinių! Klausiu garvežio mašinistą, kur eis šis prekinis sąstatas, ar į vakarus? "Žioply! Čia visi traukiniai eina į vakarus, čia – Bieloruskij Vokzal (Baltarusijos krypties geležinkelio stotis). Įsitaisau ant platformos tarp kažkokių dėžių. Eina, tikrina. Mili-

(Nukelta į 6-tą psl.)

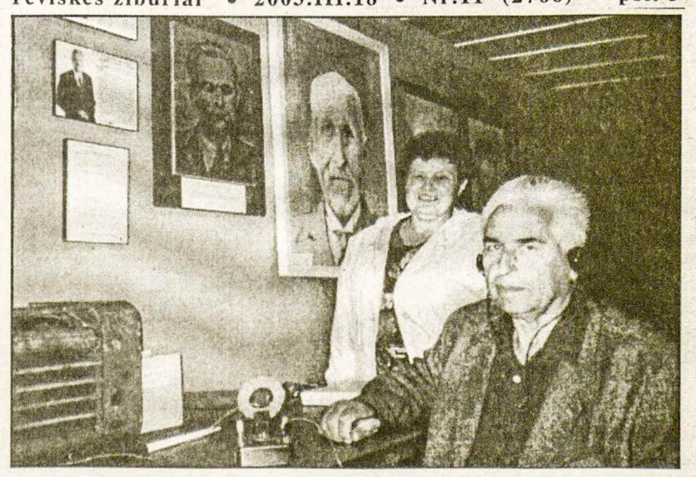

Alfonsas Senikas, šių atsiminimų autorius, su žmona Danute prie dedektorinio radijo priimtuvo Lietuvai atgavus nepriklausomybę

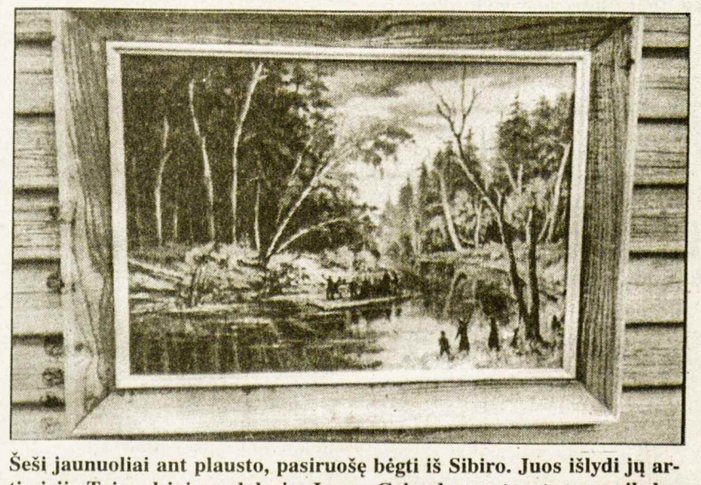

Šeši jaunuoliai ant plausto, pasiruošę bėgti iš Sibiro. Juos išlydi jų artimieji. Tai pabėgimo dalyvio Juozo Gelgudos nutapytas paveikslas Lietuvoje. Jo orginalas – Tremtinių muziejuje Marijampolėje

Grįžti savojon Tėvynėn?

GERBIAMASIS p. KUDREIKI,

prieš porą savaičių gavau *TŽ* 2002 m. 51 nr. Mane sudomino Jūsų straipsnelis "Grįžti savojon tėvynėn?" Kadangi tai liečia ir mane, nutariau pasidalinti keliomis mintimis.

Bendra nuotaika dabartinėj Lietuvoj. Mes, senosios kartos, dabar vadinamų antrabangių – dypukų asmenys, sulaukę garbaus amžiaus, turime problemų su gyvenimo tęstinumu. Gerai kas dar turi artimų giminių, finansinių išteklių, gali lengviau senatvės problemas spręsti. Ir taip susiduriame su grįžimo ir apsigyvenimo problemomis Lietuvoje. Imkim grįžimo atvejus. Ar mes čia esame laukiami? Pasakysiu trumpai – mes nesame laukiami, tik mūsų pinigai, sutaupos. Mūsų senos svajonės apie Lietuvą – Nepriklausomybės laikotarpio Tėvynę yra dingusios. Lietuvos žmonės dabar yra visai kitokios mąstysenos, kitokio charakterio. Jie yra perauklėti. Daugumas atvykusiu svečiuosna yra labai susižavėję artimųjų svetingumu, gražiomis kalbomis. Bet kiek ilgai tos nuotaikos trunka? Mėnesį, tris. Paskum grįžtama į savo užsieninį lizdą, siuntinėliai, pinigėliai, graudūs laiškai.

O dabar, jei grįžus, koks gyvenimas? Galiu tai pasakoti iš savo patirties, nes jau ketvirti metai čia gyvenu. Apie materialinę padėtį nepasakosiu. Seku vietinių gyventojų pažiūras į ateivius, grįžusiuosius. Po trumpo laiko pradedamas jausti pavydas – jums gera, turite geras pensijas, pinigų. O mes vargstame – nėra darbų, algos mažos, ir tos dar ne visada išmokamos. Susipažinus su vietos gyventojais, beveik neįmanoma išlaikyti bendravimo, susitikimų, diskusijų. Kodėl? Skirtingos nuomonės, išeivių nuomonės bevertės, "jūs nežinote mūsų gyvenimo sąlygų". Bet kokie patarimai taip pat nepriimami, nes tai tik kapitalistiniams kraštams tinka. Na, o vagims tai irgi lengvas taikinys, svetimšalius lengva atpažinti bet kur. Jų elgesys kitoks nei vietinių. Jie nebijo užkalbinti, nusišypsoti, duryse praleisti vyresnio amžiaus žmogų. Tai labai retai patirsi iš vietinių, ypač jaunimo. Gatvėj sutikus tavęs nemato, žiūri kiaurai per tave, supermarkete nepasitrauks, kad patogiau galėtum prieiti prie lentynos...

Bet panašus elgesys ne tik su svetimšaliais, tarpusavy – panašu. Tai tik keletas pastabų apie išviršinį gyvenimą. Dar viena pastaba: susipažinus su vietos gyventojais, sukeliamas dėmesys – "O, jūs iš Australijos, kaip įdomu. Gal galite ką nors papasakoti apie šį kraštą". Žinoma, atsakymas – su malonumu, o, tai mes jus pasikviesime, susitiksim pakalbėsim. Ir taip laukiu tų pakvietimų jau ketvirti metai... Ir tai ne vienas atvejis.

Kaip jau žinoma apie valstybinę globos įstaigą Vilniuje, Santariškėse, ten ne mažiau brangu, nei JAV. Gerai pastebėta jūsų straipsny. Pasiūlymas valstybei įsteigti globos namus – svajonė. Vyriausybė tokiais reikalais nesirūpina, jiems tik svarbu išgauti pinigų ir kad greičiau globotiniai amžinybėn iškeliautų. Vilniuje yra grįžusiems iš tremties namai, butai, bet, kiek girdėjau, tai tik iš tremties nukentėjusiems šelpti. Nelabai populiarūs vietinių gyventojų tarpe tokie grįžusieji, nes, gavę butą, pasistengia jį parduoti, ir gavę gerą saują dolerių, skuba atgal į Rusiją, perka namus ir gerai toliau gyvena.

Taigi grįžti Lietuvon vien iš idėjinės pusės, padėti – beveik juokinga, nes, kaip minėjau – neįdomūs ir nenaudingi mūsų patarimai. Įsiskverbti į viešąjį gyvenimą, tai kaip kupranugariui lįsti per adatos skylutę... Tikiuosi sekėte p. Petraičio, kandidato į prezidentus problemas. Išvien prikišama, kad tai svetimšalis iš Australijos. O kiek Adamkaus kilmė minėta, kas suskaitys? Taip pat ir gen. Kronkaičio ir kitų dirbančių anksčiau grįžusių tautiečių. Taigi idėjinis grįžimas, mano nuomone, nelabai vertas. O jei jau grynai dėl fizinių negalių, negalint susitvarkyti vietoje ir turint laimės, galima bandyti įsikurti Lietuvoje. Man, atrodo, pavyko gan patenkinamai įsikurti, o kaip toliau bus – kas žino. Finansiniai reikalai yra žymiai pablogėję, JAV doleris nuvertintas beveik 30%. Keliami pajamų mokesčiai – perskaičiuojant dolerius į litus ir nuo litų sumos, pagal lietuvišką lentelę, skaičiuojami mokesčiai. **J.K.**

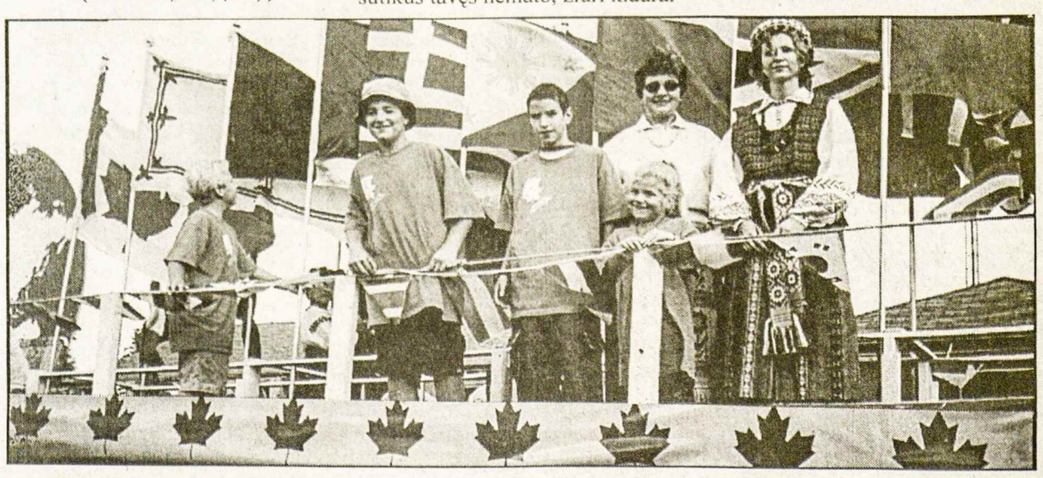

Delhi-Tillsonburg apylinkės lietuviai, dalyvavę derliaus nuėmimo šventės parade 2002.IX.21

Lietuvių opera Čikagoje

Artėja *Kaukių baliaus* operos premjera

EDVARDAS ŠULAITIS

Čikagos lietuvių operos kolektyvas, kuris vasario 1 d. Jaunimo centre Čikagoje surengė gražiai pasisekusį Užgavėnių kaukių balių, sparčiai ruošiasi Giuseppe Verdi 3 veiksmų operos *Kaukių balius* premjerai balandžio 27 d. *Morton High School* auditorijoje.

Žymiojo italų kompozitoriaus G. Verdi sukurta opera *Kaukių balius* pirmą kartą nuskambėjo prieš beveik 150 metų – 1859-siais Romoje. Per tą laiką opera buvo parodyta daugelyje pasaulio valstybių.

Lietuvoje *Kaukių baliaus* premjera buvo parodyta 2002 m. lapkričio 29 d. Vilniaus valstybinės operos scenoje, o prieš tai – 2001 m. birželio 30 d. – Trakų pilies kieme kaip Vilniaus festivalio renginys. Taigi Lietuvoje gyvenantieji mūsų tautiečiai neseniai gyveno *Kaukių baliaus* įspūdžiais…

ČLO kolektyvas pirmą kartą šią operą pastatė 1974 m. Tačiau dabartinė tiek tos operos solistų grupė, tiek operos choro dalyvių sudėtis yra beveik visiškai nauja.

Šiemetinė *Kaukių baliaus* premjera balandžio 27 d. ženklina ČLO 47-jį veiklos sezoną. Savo veiklą pradėjęs 1956-siais, šis vienintelis etniniais pagrindais sukurtas operinis kolektyvas Amerikoje, jau greitai minės savo garbingą 50-ją sukaktį.

Tai iš tiesų dėmesio vertas vienetas, kokiu negali pasididžiuoti jokia kita tautinė grupė Dėdės Samo žemėje. Operos premjera, kuri dabar nuskamba tik vieną kartą, pareikalauja ir daug lėšų, kurios sutelkiamos per įvairius kitus renginius. Vienas jų kaip tik buvo neseniai įvykęs Užgavėnių kaukių balius (anksčiau vyko operos balius ir Naujųjų metų sutikimas Jaunimo centre). Iš tų renginių gautas pelnas įgalina naujų operos premjerų surengimą.

Darbštusis Momkus

ČLO kolektyvo valdyboje jau ne pirmi metai pirmininko pareigas eina Vaclovas Momkus. Jis taip pat yra ir šios operos dažnas solistas, choro narys. Jis platina operos bilietus, pas save priima iš Lietuvos atvykstančius kitus solistus ir atlieka dešimtį kitų darbų.

Šis vyras mums daug papasakojo apie rengiamą šių metų *Kaukių baliaus* premjerą. Joje dainuos žymieji Lietuvos solistai: Valerija Balsytė, Bronius Tamašauskas, Dainius Stumbras, Ligita Čiurinskienė (Raškauskaitė), Vytautas Bakula, Liudas Norvaiša, Nida Grigalavičiūtė (ji jau pora metų gyvena Čikagoje). Šalutiniuose vaidmenyse išgirsime ir vietinius veteranus – Julių Saurimą ir patį V. Momkų.

Operą režisuos ilgametis ČLO talkininkas iš Vilniaus – Eligijus Domarkas, o diriguos – vietinis muzikas Alvydas Vasaitis. Operos choro parengėjas – Manigirdas Motekaitis ir Gitana Snapkauskaitė. Apšvietimą ir sceną tvarkys Tomas Rusnak ir Laima Šulaitytė-Day.

Bilietai į šios operos pastatymą jau gaunami pas V. Momkų (3222 W 66th Place) ir "Seklyčioje" (2722 W 71st, Čikagoje). Jų kaina – nuo 20 iki 40 dolerių. Bilietus galima užsakyti ir paštu, rašant V. Momkaus adresu.

Kaukių baliaus premjera (vienintelis spektaklis) įvyks balandžio 27 d., 3 v.p.p., Morton East High School auditorijoje, (2423 So. Austin Ave., Cicero, IL). O gegužės 4 d. Jaunimo centre bus pooperinis koncertas, kuriame pasirodys *Kaukių baliaus* operos solistai ir choras.

ČLO valdybos pirm. V. Momkus ir kiti valdybos nariai, kviečia mūsų tautiečius gausiai atsilankyti į šiuos renginius.

"SAMOGITIA"
Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniškai įriša
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Alfonsas Senikas, pabėgęs iš Sibiro ir priėmęs pirmąją Komuniją Lietuvoje

Lietuvos rašytojų dešimtukas

J.P. KEDYS

2002 metų pabaigoje Vilniuje susirinkę Lietuvos rašytojai iš 124 pasiūlymų išrinko 10 geriausių, rašiusių 1900-2000 m. Štai jų sąrašas: 1. Justinas Marcinkevičius, 2. Salomėja Nėris, 3. Vincas Mykolaitis-Putinas, 4. Vincas Krėvė-Mickevičius, 5. Balys Sruoga, 6. Bernardas Brazdžionis, 7. Maironis, 8. Sigitas Geda, 9. Juozas Tumas-Vaižgantas, 10. Jonas Aistis. Iš karto į akis krenta pirmosios dvi pavardės: J. Marcinkevičius ir S. Nėris, kurių raštai buvo skirti daugiau Lietuvos pavergimui negu jos laisvei.

Šia proga tik labai trumpai būtina paminėti Justiną Marcinkevičių. Jis gimė 1930.II.10. 1953-1959 m. dirbo komunistinių žurnalų redakcijose. 1960-1965 gavo pakėlimą ir dirbo LTSR rašytojų sąjungos valdybos pirmininko pavaduotoju. 1961 m. tapo LKP centro komiteto nariu ir nuo 1985 m. LTSR Aukščiausios tarybos nariu.

1988 m. J. Marcinkevičius su kitais sovietiniais pareigūnais pasirašė pareiškimą, smerkiantį JAV kongresą ir prezidentą R. Reagan'ą, kad "jie viešai rėmė Lietuvos nepriklausomybę ir kišosi į svetimos valstybės reikalus". Taip pat 1988 m. Vilniaus katedros aikštėje vasario mėn. J. Marcinkevičius su kitais komunistais organizavo mitingą, kuriame pasisakė prieš Lietuvos nepriklausomybės atstatymą.

Salomėja Nėris (Bačinskaitė-Ručienė), gimusi 1904.II.17, yra žinoma kaip "tarybinė" ar "liaudies poetė". 1940 m. Lietuvą okupavus Raudonajai armijai, keliolika komunistų, jų tarpe ir Salomėja Nėris vyko į Maskvą su prašymu Lietuvą priimti į Sovietų s-gą. Pačioje Lietuvoje buvo sakoma: "Bolševikai išvyko į Maskvą parvežti Stalino Saulės į Lietuvą".

Salomėja Nėris parašė knygą sovietinių eilėraščių, užgiračių komunizmą ir Sovietų s-gą, kurioje ji pasakė: "Mano kraštas TSRS". Už šią knygą ji gavo Valstybinę premiją. Vokiečių-sovietų karo metu ji buvo propagandistė "16-tos lietuvių divizijos" sovietų armijoje.

Žinias apie Justiną Marcinkevičių ir Salomėją Nėrį surinko Angelė Ragaišienė iš sovietinės Enciklopedijos ir kitų sovietinių šaltinių.

Rašytojų darbuotė neparastai svarbi visai tautai, nes jie gali stiprinti tautinius įsitikinimus arba juos silpninti. Kai šimtinė rašytojų išrinko du pirmuosius praėjusio šimtmečio geriausius rašytojus, kurie abu buvo aukšti komunistų veikėjai, pastato lietuvių tautą į rimtą pavojų.

Daug tenka rašyti apie išmirimo pavojų, dabar aiškiai matyti, jog lietuvių tautai gresia ir tautinis išnykimo pavojus. Tas pavojus gręsia jau daug metų, bet ar apie tai kalba valdžioje esantieji pareigūnai: prezidentai, ministeriai, seimo nariai, miestų merai ir kiti?

Rizikingas pabėgimas iš Sibiro

(Atkelta iš 5-to psl.)

cininkas užtinka mane, tempia į skyrių, aš rėkiu, nepasiduodu, guluosi ant žemės. Nusikeikęs palieka. Su šituo sąstatu nepavyks. Prisistato kitas valkatėlė, už mane jaunesnis; susidraugaujame. Nelaimėse draugystės užsimezga labai greitai. Jis turi patyrimo. Važiuosime kitu traukiniu. Mums reikia nueiti toliau, o kai traukinys pajudės, pasivyti ir užšokti. Mano naujasis draugas tokiu būdu keliauja ne pirmą kartą.

Taip ir padarome. Naktis – mūsų niekas nepastebi. Kai sąstatas šiek tiek įsibėgėja, mes jį pasivejame ir kabinamės už paskutinio vagono. Ten tamburas ir sąstato gale palydovas, bet negi nustumsi valkatas iš einančio traukinio. Kelios sekundės, ir mes jau ant vagono stogo. Čia tikrai daug vietos, tik truputį baisoka, vagono stogas turi apvalumą. Mano naujasis draugas moko mane eiti vagonų stogais. Pasirodo, tai nėra sudėtinga, įsibėgėji ir šoki, tik nežiūrėk į apačią. Mus nori nukrapštyti – mes staigiai atsiduriame prie garvežio, nuo garvežio atgal į sąstato galą. Stotyse reikia nuo stogo nulipti, o po to vėl pasivyti sąstatą ir užšokti. Tai kartojasi kiekvienoje stotelėje… Kartais tenka stovėti tarp vagonų ant amortizatorių. Sėdžiu ant stogo. Prašvito. Perskaitau: "Borodino". Žinau iš istorijos, kad ties Borodinu buvo didelis mūšis su prancūzais. Vadinasi, kryptis teisinga. Mano maisto ištekliai visai pasibaigę. Jau būdamas Maskvoje turėjau tik keletą džiūvėsių. Gelbsti druska, maišelyje turiu druskos. Sūrus vanduo suteikia jėgų.

Kaune ir tėviškėje

Perskaitau rusišką užrašą ant stoties pastato: "Kaunas". Vadinasi, aš jau namie. Važiuojant ant stogo apnešė anglies suodžiais – visas kaip velnias! Bet blogiausia, kad anglies gabalas pateko į akį ir labai graužia. Išėjęs iš stoties matau pro langą žmones su baltais chalatais. Pagalvojau – gydytojai. Kreipiuosi pagalbos. Sodina į kėdę, išima akmens anglies gabaliuką. Pasirodo, tai buvo kirpykla.

Vienas iš mūsiškių, Kostas Radzevičius, irgi važiavo šiuo traukiniu. Ties Veiveriais jis iššoko iš einančio traukinio. Tokį triuką reikia mokėti atlikti, reikia susiriesti į kamuolį, kitaip susilaužysi kojas arba rankas. Apie tai sužinojau vėliau.

Pėsčiomis į Išlaužą. Per geležinkelio tiltą patraukiau į Aleksotą, iš ten per Garliavą į Išlaužą. Apsistojau pas tetą. Ji nustebusi, bet į lovą neguldo, mane nurengia iki nuogumo. Aš visas pilnas utėlių, jos labai didelės. Keista, manęs jos nekando, bent aš nejaučiau. Čia buvo teisus mano tėvelis, kažkada dar mitinge vietinių žydų organizuotame, pareiškęs, kad Rusijoje gali gauti tik utėlių.

Miegojau dvi paras. Prieš tai buvau pavalgydintas, bet nesočiai. Teta žinojo, kad išbadėjęs, daug privalgęs gali numirti. Prabudęs pamačiau, kad visa pagalvė kruvina. Kraujuodavo dantenos ir anksčiau, bet netaip labai. Dantys iškelti, kliba. Cinga sustiprėjo. Tik vėliau, praėjus 25 metam, aš jos atsikračiau.

Baimė būti grąžintam

Mūsų kelionė į Lietuvą buvo nelegali. Po kurio laiko teko išgirsti, kad mano bendrakeleivis Kostas Radzevičius suimtas ir grąžintas atgal. Suimtas ir kitas – Vytautas Gelguda, sėdi kalėjime. Vėliau nutremtas į Altajaus kraštą. Reikia būti atsargiam. Išlauže, mano gimtajame kaime, pastatomas kioskas. Atsiranda kioskininkas. Prekiauja nei šiuo nei tuo, o iš tikrųjų stebi. Jo žmona pardavinėja laikraščius – irgi stebi. Čia kryžiuojasi keliai Garliava – Prienai, Pakuonis, Šilavotas. Lietuvos partizanai kartais ir dieną pereina voromis, o naktį jie yra šeimininkai. Vadinamieji "stribai" (istribiteliai-naikintojai) gali pasirodyti tik dieną ir nėra padėties šeimininkai. Taigi yra ką stebėti ir pranešinėti NKVD-istams. Keista, Kaune laikraščių gatvėje nepardavinėja, o Išlauže – taip. Įtarimas kyla ne vienam.

– Berniuk, berniuk! – šaukia mane kioskininkas. – Girdėjau Sibire buvai, na kaip ten? – Man viskas aišku. Pabėgu, neatsakęs į jo klausimą. Po kelių dienų vakaro tyloje sutarška automato salvės. Iš ryto nueinu pažiūrėti. Ant griovio kranto guli nušauti abu kioskininkai ir dar trys. And durų pakabintas raštelis: "Nušauti už slaptą sekimą ir vagystes".

KELIAUTOJO UŽRAŠAI

Rudenėjančioje Europoje pasižvalgius

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Varšuvos mieste

Keliamės 6 v.r., pusryčiaujame 7 v. Išvyka autobusu po Varšuvos miestą – 8.30. Gauname labai gerai angliškai kalbančią vietinę miesto vadovę. Važiuojam per pagrindines Varšuvos gatves. Lynoja, protarpiais gana stipriai. Visas dangus apsitraukęs storais debesimis. Važiuojant vadovė pasakoja, kad Varšuva turi 2 mln. gyventojų ir yra didžiausias Lenkijos miestas. O antras didžiausias lenkų susispietimas esąs ne Lenkijoje, o Amerikoje, Čikagos mieste, kur 1.8 mln. lenkų gyvena. Krokuvoje gyvena 850,000. Varšuvos miestą skiria į dvi dalis Vyslos upė, didžiausia ir ilgiausia Lenkijoje.

Varšuvoje didžiausias pastatas, statytas rusų 1965 m., kuris stovi miesto centre, pilkos spalvos, gremėzdiškos išvaizdos, lenkų nemėgstamas. Miestas per II Pasaulinį karą buvo 85% sunaikintas ir dabar viskas naujai atstatyta. Daug gatvių atstatyta pagal rusišką architektūros pavyzdį – neišvaizdingos, pilkos struktūros.

Varšuva turi daug gražių parkų, kur dabar rudenėjančiai viskas parudavę, bet niekur nesustojam. Pravažiuojam pro ambasadų ir konsulatų rajoną, valdžios pastatus, Lenkijos prezidento rūmus, kurie baltai nudažyti. Čia netoliese sustojam dideliame parke, kur pastatytas gražus Šopeno paminklas. Bet čia vaikščiojant pradeda stipriai lyti ir paskubom grįžom į autobusą. Ir vėliau lijo be sustojimo, iki baigėme rytmetinį miesto apžiūrėjimą.

Katedra, aikštė, muziejus

Išlipame iš autobuso Varšuvoje ir lynojant einame pėsti. Sustojam prie atstatytos katedros, kur viduje palaidoti: kardinolas Višinskis, kompozitorius Paderevskis ir kiti lenkų žymūs žmonės.

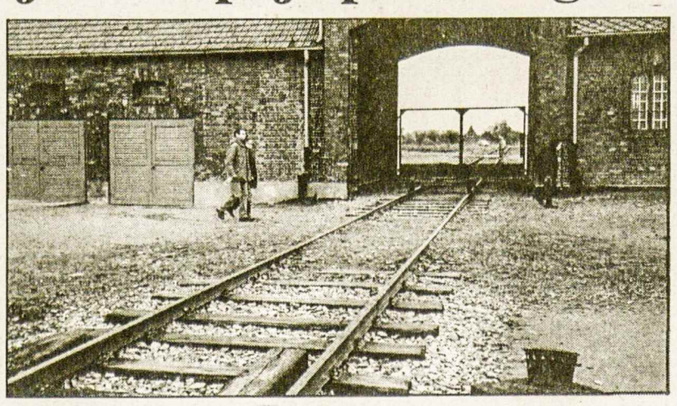

Geležinkelio peronas, kur išlaipindavo kalinius

Auschwitzo stovyklos bendras vaizdas

Ateinam iki senosios turgaus aikštės, kur autobusams neleidžiama važiuoti. Vis lynoja, vėjuota ir gan šalta. Aikštėje stovi keletas arklių traukiamų karietų turistam, bet lyjant niekas nebando jomis naudotis. Aplink aikštę – suvenyrų, gintaro, knygynų krautuvės. Vadovė atveda istorijos muziejun, kur buvo parodytas filmas apie Varšuvą kaip ji atrodė prieš karą, nacių okupacijos ir sunaikinimo metu. Lenkų sukilimo metu prieš nacius Varšuvoje vokiečių buvo sunaikinta 85% visų pastatų, kurie po karo atstatyti senu stiliumi kaip buvę.

Po filmo, vis lietui lyjant, grįžtam į autobusą, kuris stovėjo toliau, ir važiuojam į buvusį žydų getą, kur dabar atstatyti namai. Tačiau toje vietoje, kur žydai buvo sukilę prieš nacius, viskas 100% sunaikinta. Dabar ten pastatytas žydams pagerbti paminklas. Skulptorius – irgi žydas. Buvusio geto vietoje dabar palikta tuščia aikštė ir paminklas. O toje aikštėje vėliau bus pastatytas Lenkijos žydų muziejus. Dabar tik padėta lenta žymi muziejaus vietą. Lenkijoje gyveno 0.5 mln. žydų, kurių nacių gete sunaikinta 300,000.

Pavaikščioję po tuščią aikštę grįžtam į autobusą ir atgal į viešbutį. Vis apsiniaukę ir lyja.

Popietinėn ekskursijon daugiau nevažiavau. Kad ir lynojant, šaltam vėjui plakant pavaikščiojau po miesto centrą, bet per lietų nieko įdomesnio nepamačiau. O vakare važiavom į restoraną vakarienei su lenkiška muzika. Grįžom į viešbutį 10 v.v.

Čenstakavoje

Varšuvoje tebuvom vieną dieną ir rytą prasidėjo tolesnė kelionė. Išvažiuojam lietui vis dulksnojant. Sustojam Čenstakavoje, kur yra Juodoji Madona ir lenkų labai pagarsėjusi šventovė. Lietui vis lašnojant, lietsargiais apsiginklavę, žygiuojam į šventovę. Mus pasitinka baltais vienuolio drabužiais vilkintis kunigas, kuris gražiai angliškai kalbėdamas apvedžioja per minias besimeldžiančių žmonių po plačius vienuolyno kambarius ir koplyčias. Čia nepaprastai daug žmonių suplaukia. Teko visur tiesiog per minias spraustis.

Į pačią pagrindinę koplyčią su Juodosios Madonos auksu apglobtais papuošalais juodu veidu paveikslu, buvome šonu per zakristiją po vieną praleisti praeiti per koplyčią, kur vyko pamaldos, o prie altoriaus sėdėjo liturginiais drabužiais apsirengę vyskupas ir kunigai. Visi klausėsi lenkiškai sakomo pamokslo. O pati koplyčia buvo pilnutėlė sėdinčių žmonių.

Koplyčios pasieniu praeidami vos galėjom žvilgtelėti į Marijos paveikslą, nes neleido sustoti ir turėjom išeiti, eilė judėjo nesustodama. Visur čia minios suplaukusių maldininkų, ir kiekvienas vis stengiasi pamatyti stebuklingąjį paveikslą.

Nuo paveikslo perėjom per du dovanų kambarius, tikriau sales, kur sukrautos įvairios brangenybės, paaukotos Marijos garbei. Daug sukaupta ant sienų, grindų, spintose – auksas, sidabras, brangakmeniai. Tai auksinės monstrancijos, taurės, kryžiai, paveikslai, laikrodžiai, žiedai. Tai karalių, kunigaikščių, didikų, generolų ir eilinių žmonių įvairios padėkos dovanos. Prie kiekvienos dovanos pažymėta, kas dovanojo ir kada.

Iš čia buvom nukreipti į suvenyrų krautuvę, kur pardavinėjamos knygos apie Čenstakavą, atvirukai, rožiniai. Vėl per minias žmonių išėjom atgal prie autobuso.

Auschwitz koncentracijos stovykloje

Popietyje atvykom į Auschwitz koncentracijos stovyklą, kur naciai kankino ir nužudę degino krematoriume kalinius. Ten buvo nužudyta tūkstančiai žydų, lenkų, čigonų ir kitų tautybių žmonių. Čia yra buvę lenkų armijos barakai, kur naciai įrengė koncentracijos stovyklą. Stovyklos teritorija užėmė 14 kv. kilometrų plotą. 1945 m. sausio 15 d. stovykla praktiškai buvo nacių palikta, o sausio 27 d. atvyko sovietų kariai.

Koncentracijos stovykla padalinta į tris skyrius. Pirmasis – pagrindinis, antrasis – išskirstymo, trečiasis – dirbančiųjų. Nepajėgūs dirbti kaliniai buvo pasmerkiami mirti.

Atvykom prie pirmosios grupės, apžiūrėjom geležinkelio stotį, kur kalinius atveždavo traukiniu ir išlaipindavo. Geležinkelio bėgiai čia baigdavosi, ir kaliniai nežinojo, kad čia gyvenimo pabaiga. Šone geležinkelio bėgių – eilės medinių barakų, kurie jau supuvę. Visas rajonas aptvertas aukšta spygliuota viela. Lankosi čia žydų grupės su vėliavom tarp buvusių barakų.

Mums vaikščiojant po geležinkelio bėgius ir buvusius barakus nustojo lyti, nors vėjas stipriai siautė. Iš čia vykstam į pagrindinę stovyklą, kur prie įėjimo vartų tebėra didelis vokiškas užrašas *Arbeit macht frei* (Darbas išlaisvina). Čia pradžioje buvo 12,000 kalinių, o vėliau – 20,000. Rajonas aptvertas elektrine spygliuota viela. Aplink – neutrali zona, kurion įženges kalinys būdavo nušaunamas.

Čia visi pastatai dideli, trijų aukštų, mūriniai, statyti iš plytų ir ant jų užrašyti blokų numeriai 20, 9, 21 ir kt. Vaikščiodami tarp tų blokų vis sutinkame žydų grupes su vėliavom einančias nuo vieno pastato prie kito. Praeiname pro kai kuriuos blokus, kur nacių mašinerija kankino, marino kalinius. Tebėra šaudymo siena, kur dabar ten dega žvakė ir padėtos gėlės. Tai tarp dviejų pastatų speciali cementinė siena, prie kurios šaudydavo kalinius.

Einame į kitą bloką, kur vienutėse kaliniai buvo badu marinami, dėl oro trūkumo dusinami. Parodė vienutes, kur šiurpiausiai nukankindavo ar užtroškindavo. Čia ir vienutė, kur kunigas Kolbė buvo badu numarintas. Blokas su langais užklotas lentomis, kad nesigirdėtų riksmo, kur moterys ir vaikai buvo nacio gydytojo kankinami.

Viename bloke sukrauta kalinių įvairūs daiktai ir drabužiai. Labai daug čia visko sukrauta. Viename kambaryje po stiklu sukrauti nukirpti kalinių plaukai – didžiausia krūva. Kitame – iš kalinių atimti daiktai. Atskirai sudėta krūvos akinių, dirbtinės kojos, rankos. Dar kitame kambaryje sumesti visokie puodai, dubenėliai, puodeliai. Atskirai sukrauta lagaminai, pintinės, nes juose kaliniai nešėsi visą savo turtą. Čia prie kiekvieno lagamino tebėra kortelės, kuriose užrašyta savininko pavardė. Atskirai sudėti vaikų drabužėliai, batukai, šepečiai.

Auschwitzo krematoriumas

Nueinam prie nedidelio pastato su aukštu dūmtraukiu, tai krematoriumas, kur įrengtos dvi krosnys deginti lavonams. O šone didelė patalpa, kur dujomis nuodydavo žmones, o atidarę duris lavonus kišdavo į krosnis. Viskas palikta kaip nacių buvo naudota.

Prie krematoriumo aikštelėje stovi kartuvės, kuriose 1947 m. buvo pakartas koncentracijos stovyklos komendantas Hess, nuteistas lenkų teismo mirties bausme. Toje pačioje aikštelėje ir kaliniai buvo kariami.

Atskiras pastatas-blokas su uždengtais medinėmis plokštėmis langais, kur nacių gydytojas atlikdavo įvairius bandymus su moterimis ir vaikais.

Tų pastatų daugybė, ir kiekvienas turėjo kitokią paskirtį. Visur palikti tie patys baldai, stalai, kėdės, triaukštės kalinių lovos, kai kur plikos grindys, kur guldydavo kalinius.

Per visas patalpas ir rajoną vedžiojo moteris vadovė ir angliškai aiškino apie šią šiurpią vietą. Ją lanko daug ekskursijų, ypač daug žydų matėm grupėmis vis su Izraelio vėliava vaikščiojančių.

Penktą val. baigėm Auschwitz lankymą. Nustojo lyti, net saulė pavakare išlindo važiuojant į Krokuvą, bet laukai nurudę, medžių lapų dalis jau nukritusi. Per valandą atsidūrėm prie Krokuvos viešbučio "Sofetel", nukeliavę šiandien 350 km.

(Bus daugiau)

Didžiai vertingas bibliografinis darbas

ALFONSAS TYRUOLIS

Valstybinė Martyno Mažvydo biblioteka Vilniuje 2002 metų pabaigoje išleido vertingą knygą. Tai *Lietuvių išeivijos spaudos bibliografija* (755 psl.). Ją parengė Mažvydo bibliotekos Lituanistikos skyriaus vedėja Silvija Vėlavičienė, padedama savo bendradarbių Birutės Poškutės ir Eglės Karalienės. Tai pirmoji trijų numatytų knygų dalis, apimanti lietuvių kalba rašytas knygas už Lietuvos ribų. Antroji dalis apims knygas svetimomis kalbomis, trečiojoje dalyje bus duotas serijinių leidinių sąvadas. Ši bibliografija apima 1945-2000 metų laikotarpį.

Tos knygos *Pratarmėje* S. Vėlavičienė sako: "Lietuvių išeivijos pokario laikotarpio spauda užima išskirtinę vietą tautos kultūros istorijoje. Lietuviškos spaudos, leistos už Lietuvos ribų, plėtrą sąlygojo istoriniai lūžiai, lėmę didelės dalies inteligentijos pasitraukimą į Vakarus 1944 metais. Lietuvoje įsigalėjus sovietinės okupacijos režimui, laisvojo pasaulio lietuviškoji spauda tęsė nepriklausomos Lietuvos spaudos tradicijas nevaržoma cenzūros, buvo tautinės savimonės ir saviraiškos priemonė, lietuvių bendruomenių įvairiuose kraštuose visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo atspindys".

Tad iš tikrųjų šis leidinys yra to atspindžio atskleidimas. Toje pat *Pratarmėje* nurodytas akstinas šį darbą pradėti: "Augantis visuomenės poreikis pažinti už Lietuvos ribų sukurtą intelektualinį turtą ir būtinybė sujungti dvi prievartos būdu išskirtas kultūros dalis skatino pradėti rengti retrospektyviąją išeivijos leidinių bibliografiją". Darbas nebuvo lengvas, juoba, kad ir pačios išeivijos bibliografija buvo gana ribota, sporadiška. Gal geriausiai išlikusi ta spauda buvo privačiose bibliotekose, moksliniam darbui kaip tik sunkiau prieinamose. Žymi parama buvo gauta iš Pasaulio lietuvių archyvo Čikagoje.

Žvelgiant į šios knygos turinį, matyti kokią plačią kultūrinio gyvenimo gamą ji apima. Čia įeina tokios to gyvenimo sritys kaip filosofija, psichologija, religija, visuomenės mokslai, politika, ekonomika, teisė, švietimas, gamtos mokslai, technika, menas, muzika, istorija, grožinė literatūra ir t.t. Tokį darbą atlikti per palyginti neilgą laiko tarpą reikėjo nemažai pastangų, kantrybės ir ištvermės. Tai žino kiekvienas, kam teko dirbti didesnį bibliografinį darbą.

Šį darbą nemažai apsunkino dar ir tai, kad nemažai knygų buvo išleista sunkiai iššifruojamais slapyvardžiais ar gal net ir be jų. Tad reikia skaitytis ir su tuo, kad ir šiame darbe gali pasitaikyti kai ko taisytino ar papildomo (geriausiai gal galėtų pasitarnauti tie autoriai, kurie savo kūrinius dar galėtų šioje bibliografijoje patikrinti patys). Dėl to *Pratarmės* pabaigoj sakoma: "Tikėtina, kad išspausdinus pirmąją dalį rasis žmonių, padėsiančių atskleisti neišaiškintus slapyvardžius, nurodysiančių nežinomus leidinius, kitus trūkumus bei spragas ir taip pagelbėsiančių tinkamai pasirengti išsamios retrospektyviosios lietuvių išeivijos spaudos nacionalinės bibliografijos darbams".

Knyga kietais standartiniais viršeliais, kurios aplanke panaudotas A. Zobrist ir T. Waeckrlim kūrinys, matytas 1996 m. parodoje *Užmiršta dabartis.* Išspausdinta 800 egzempliorių. Išleidimą rėmė Lietuvos Kultūros ministerija ir Lituanistikos tyrimo ir studijų centras Čikagoje.

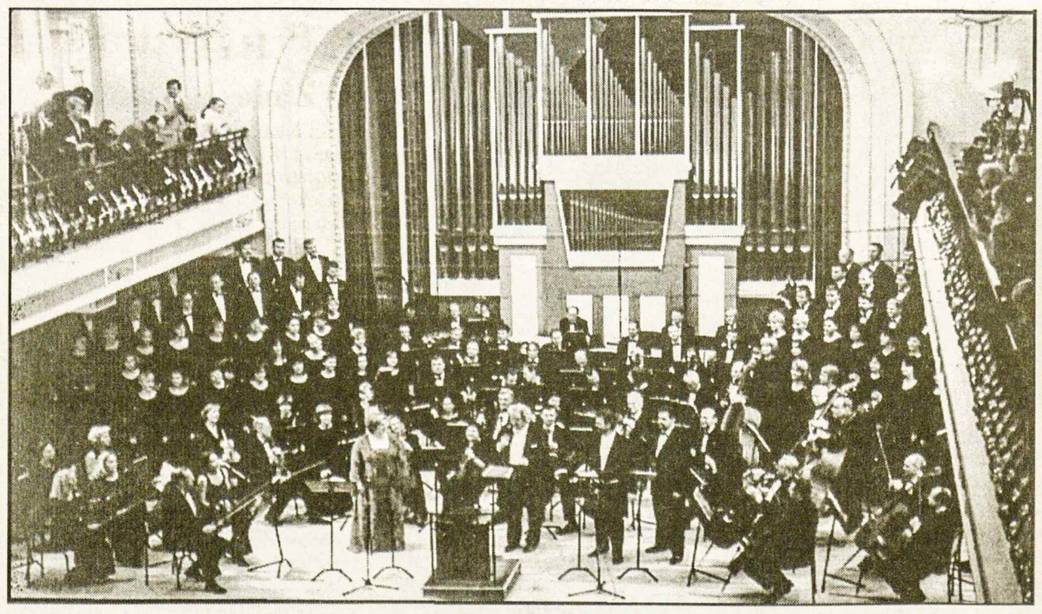

Lietuvos Filharmonijoje Vilniuje š.m. vasario 22 d. po Camille Saint-Saens operos "Samsonas ir Dalila" atlikėjai: Lietuvos simfoninis orkestras, Kauno valstybinis choras (vad. Petras Bingelis), solistai – Sergejus Larinas, Dainius Stumbras, Vladimiras Brudnikovas, solistė iš JAV Catherine Keen; dirigentas – muz. Juozas Domarkas

Nuotr. I. Ross

Tėvynės pasveikinimas

IEVA ADOMAVIČIENĖ

"Heimatgruss" – Lietuvos vokiečių bendrijos metraštis 2003 metų

Ilgus metus Lietuvoje įsikūrę vokiečiai, istorinių įvykių verčiami paliko savo gimtinę, susibūrė į bendriją, kuri šiais metais išleido 47-tą 120 psl. metraštį. Nuo 1963 m. metraščių sudarytojas yra ev. kunigas A. Franzkeit, dabar jau pensininkas. A.Fr. lankė vokiečių gimnaziją Kaune, karštai pamilo Lietuvą, jos gamtą, žmones ir kultūrą. Pratarmėje sudarytojas džiaugiasi metraščių pasisekimais, gautais padėkos laiškais. Kadaise ramiai kaimynystėje gyvenę bendrijos nariai, dabar išblaškyti po visą pasaulį, yra pasiilgę žinių iš gimtinės, trokšta sužinoti apie likimo draugų sėkmes ir nesėkmes. Metraščiuose ir spausdinamos surinktos šeimų istorijos, tragiški išgyvenimai, kelionės aprašymai. Leidinėliui parinkti straipsniai pilni meilės ir pagarbos gimtinei.

Sudarytojas atkreipia skaitytojo dėmesį į tai, kad ne vienas/viena palikuonių, užaugę jau už Lietuvos ribų, susižavėję tėvų pasakojimais ir aprašymais, lankosi Lietuvoje ir patenkinti grįžta iš "nuostabaus krašto". A. Franckaitis ragina visus kuo daugiau pasakoti, rašyti, kad neliktų pamiršti narsios, atkaklios generacijos išgyvenimai. Jis tikisi, kad ne vienas turi visų metraščių rinkinėlį.

Štai repatriantas ūkininkas palikęs Lietuvą 1941 m., apsilankęs gimtinėje 1993 m., neberanda nei trobesių, nei buvusių kaimynų vokiečių, tik seną pažįstamą Juozą, su kuriuo apvaikščiojo senus takelius; prisisėmęs saują žemės, susirinkęs įvairių šukių, vyšnių kaulelių, ajerų, lapų, rugiagėlių, konkorėžių iš kapinių, sraigės kriauklių iš ežero, – viską vežasi į naują tėvynę Švarcvalde.

Kitas repatriantas, taip pat neberadęs savo ūkio trobesių, pamatė žydintį seną dalijų krūmą; išsikasė dalį šaknų, pasisodino, prisiaugino naujoje tėvynėje Meklenburge. Nė vienas jų nemeta kam nors kaltinimų, džiaugiasi, kad jų laukai laisvų lietuvių apdirbami.

Labai įdomus G. Domino smulkus Laisvės alėjos, gražiausios pasaulyje gatvės, aprašymas, kur jis praleido savo vaikystę. Jis pakartotinai veža savo šeimos narius į Lietuvą, kurie taip pat pripažįsta, kad Laisvės alėja tikrai graži ir, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, kasmet gražėja.

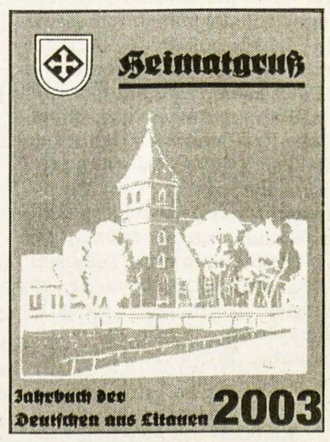

Buvusių Lietuvos vokiečių bendrijos metraštis *Tėvynės pasveikinimas*

Gustav Sedat iš Dortmundo supažindina skaitytojus su trumpa Druskininkų kurorto istorija ir dabartiniu gana pažangiu kurortu.

Kilęs iš Višvilkės vokietis plačiai aprašo kelionę baidarėmis nuo Vilniaus ligi Juodkrantės su dviem draugais iš Bulgarijos ir dviem jaunuoliais iš Lietuvos.

Pastebėti naujai besikuriančios valstybės sunkumai ir trūkumai: skurdi apranga ir manta bendrakeleivių lietuvių, nešvara turguje, pasieniečių nesusigaudymas potvarkiuose. Tačiau visa tai išperka nesugadinta gamta, žmonių nuoširdumas ir vaišingumas, nuostabi Nerijos aplinka.

Įdomi Schlemmingerių šeimos odisėja. 1941 m. repatriavo į Vokietiją, 1942 sugrįžo į Lietuvą, 1944 m. bėgo nuo raudonarmiečių, kurie juos pagavo Rytprūsiuose. Dėl daugelio kalbų mokėjimo šeima buvo pristatyta palydėti 300 arklių transportą į Ukrainą, kelis šimtus km į rytus nuo Kijevo. Visą kelią reikėjo nueiti pėsčiom. Pasiekus tikslą, šeima buvo atleista, grįžo į Kybartus, kur patyrė sovietinės Lietuvos gyvenimą, kol 1957 m. išvyko į demokratinę Vokietiją.

Spalvingas Astos Zeumkės aprašymas – gyvenimas Berlyno sienos šešėlyje. Tarp atskirų straipsnių įterpti atitinkami eilėraščiai, daugiausia vertimai iš lietuvių kalbos, bei keli anekdotiniai skirsneliai.

Povilo Žumbakio pamąstymai, perspausdinti iš *Tėviškės žiburių,* ryškiai skiriasi nuo kitų straipsnių ir tonu, ir pakraipa. P. Ž. Lietuvoje mato vien tik vargą, skurdą, apgaulę, visuotinę korupciją, apimančią valdininkiją nuo pačios aukščiausios viršūnės ligi žemiausių: visur pinigų švaistymas, besirūpinimas eilinių piliečių gerove ir saugumu. Stebiuos, kad leidinio sudarytojas parinko tokį straipsnį. Gal dėl paskutinių kelių paragrafų, kur P. Ž. išreiškia viltį, kad Lietuvoje įvyks antras atgimimas, gerojoje Lietuvos žemelėje išaugs nauja karta, kuri išves Lietuvą į švarų rytojų.

HEIMATGRUSS. Jahrbuch der Deutchen aus Litauen 2003. Redaktorius: Alfred Franzkeit, P.i.R., Hindenburgstrasse 25, 27232 Sulingen. Germany.

Platūs menininko užmojai

Foto menininko Algimanto Kezio darbų paroda Berlyne ir kiti planai. Berlyno parodoje vyrauja lietuviškų angelų nuotraukos

EDVARDAS ŠULAITIS

Čikagos pašonėje – Stickney miestelyje gyvenantis foto menininkas Algimantas Kezys neseniai grįžo iš savo kelionės į Vokietiją, kur buvo nuskridęs kartu su savo pamėgtaisiais "angelais" (jų fotografijomis).

Vasario 16 d. A. Kezys išsiruošė kelionei į Berlyną, kur po poros dienų įvyko jo parodos apie lietuviškuosius angelus atidarymas.

Lietuvos ambasados Berlyne rūmuose buvo iškabinti 25 čikagiečio fotografo "angelai". Šių naujai atremontuotų rūmų viename aukšte A. Kezio darbų paroda buvo pirmoji ten įsteigtoje meno galerijoje.

Šios parodos vyriausia organizatorė – buvusi čikagietė – muzikė ir profesorė Raminta Lampsatytė, dabartinė Lietuvos ambasados Berlyne bendradarbė kultūros reikalams.

Kaip pasakoja vasario 24 d. sugrįžęs A. Kezys, jam prie kūrinių iškabinimo pagelbėjo ir kiti ambasados darbuotojai – Vytautas Leškevičius ir Zenonas Vaitkūnas. Čikagietį gerai nuteikė iškilmingas parodos atidarymas vasario 18 d., kuriame dalyvavo ne tik lietuviai, bet ir didelis būrys vokiečių. Atidarymo metu kalbą vokiškai pasakė pats Lietuvos ambasadorius Vaidievutis Geralavičius, o po to vykusioje meninėje dalyje pasirodė pianistė R. Lampsatytė ir sol. Juliette Lee iš P. Amerikos.

Ši paroda ambasadoje tęsis visą mėnesį (po to ją pakeis kitų fotografų ar dailininkų darbai). Tada A. K. "angelai" dar pakeliaus po Vokietiją. Pradžioje jie pabuvos Užsienio reikalų ministerijoje, o po to išvyks į Hamburgo miesto rotušę ir Brandenburgo katedrą.

Daugiau negu savaitę laiko Berlyne viešėjęs A. Kezys turėjo progos pavaikščioti šiame Vokietijos didmiestyje, kuriame jam buvo proga pabuvoti 1946-47 metais.

"Dabar Berlyno negalima atpažinti. Iš griuvėsių atstatytas modernus miestas, neprimenantis Rytų Berlyną yra nugriauta, tik kai kuriose vietose galima matyti jos likučius anų laikų prisiminimui", – kalbėjo čikagietis.

Jis turėjo progą fotografuoti dabartinį Berlyną. "Tik oras buvo dar šaltas ir nelabai norėjosi šaldyti savo pirštus" – skundėsi foto menininkas. Tačiau vis tiek jis parsivežė nemažai foto juostų, iš kurių ateityje gal susidarys paroda apie Berlyną.

Užklaustas apie ateities darbus, foto menininkas nedrąsiai išsitarė, kad vasarą jo fotografijos apie Pensilvanijos lietuvius angliakasius bus išstatytos prie Panevėžio esančiame senajame dvare, kuris priklauso Panevėžio vyskupijai. Tas nuotraukas išsivežė neseniai Čikagoje viešėjęs dabartinis Panevėžio katedros klebonas, nemažai laiko praleidęs Čikagoje, kun. dr. Rimas Gudelis. Ta paroda turėtų būti atidaryta birželio pabaigoje, prieš Lietuvoje vyksiančią Dainų šventę ir Karaliaus Mindaugo minėjimą.

Taip pat pažymėjo, kad jo kompiuteriniai Čikagos miesto vaizdai birželio mėnesį bus rodomi Čikagos kultūros centro rūmuose.

Šiuo metu lietuvių dailės muziejuje Lemonte vyksta jo Lietuvos architektūrinių fragmentų miniatūrų paroda. Ji buvo atidaryta vasario 8 d. ir veiks iki kovo 31 d. Šiai parodai išleistas įdomaus, neįprasto formato katalogas, kuriame telpa visos 60 parodoje išstatytų darbų reprodukcijos.

Šiame kataloge yra išspausdinta ir A. Kezio poezijos (anglų ir lietuvių kalbomis). O foto menininko fotografijos yra nuspalvotos kompiuteriniu būdu, ir tai joms suteikia tikrai neįprastą išvaizdą. Tokiu būdu pats kūrėjas savo darbams suteikia lyg antrąjį gimimą.

A. Kezys šį rudenį rengiasi minėti savo 75-jį gimtadienį, tačiau savo kūrybai vis ieško naujų ir jaunatviškų formų, kurios autoriui neleidžia kūrybiškai pasenti.

Lietuviai - mokslininkai

Iškilūs chemijos profesoriai – Romas J. Kazlauskas ir Jonas Vederas

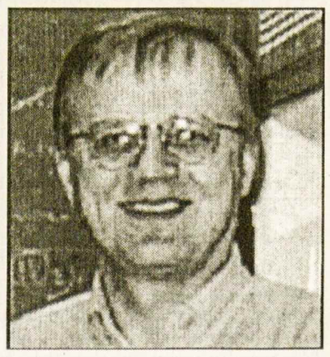

Dr. ROMAS J. KAZLAUSKAS

Patys geriausi lietuviai chemikai gyvena ir dirba Kanadoje, kaip kad profesoriai – Romas J. Kazlauskas (McGill), Viktoras Sniečkus (Queen's), Jonas Vederas (Alberta – šių metų "Canadian Society for Chemistry" pirmininkas).

Romas Kazlauskas gimė Cleveland mieste. Jis gavo chemijos daktaro laipsnį iš MIT 1982 metais. Tęsė podaktaratines studijas Harvarde, vėliau dirbo "General Electric" laboratorijose Schenectady, NY, o nuo 1988 metų profesoriauja Montrealyje McGill universitete. 1995-96 metais buvo vizituojantis profesorius Stuttgart universitete. Jis yra vedęs ir augina tris vaikus.

Jo darbo sritis yra enzimų katalizavimas organinių sintezių. Jis yra išleidęs knygą "Hydrolysis and Organic Synthesis" ir parašęs per 50 mokslinių straipsnių. Skaitė paskaitą Vilniuje "Balticum Organicum Syntheticum" konferencijoje 2000 m. Šiais metais jis yra "Canadian Society for Chemistry" biologinės ir medicininės chemijos direktorius. Jo atradimai yra pritaikyti pramonėje.

Saulius Šimoliūnas

Dr. JONAS VEDERAS

Dr. Jonas Vederas, chemijos profesorius Albertos universitete, pastaruoju metu gavo aukščiausią to universiteto tyrinėjimo srities premiją – "J. Gordin Kaplan Award for Excellence in Research". Biologinių molekulių sudėties tyrinėjimuose jis yra atskleidęs svarbių naujų atradimų apie biocheminius takus.

Dr. Vederas taip pat yra pasišventęs mokytojas, gavęs "Faculty of Science Award for Excellent Teaching", "Rutherford Award for Excellence in Undergraduate Teaching" ir "University Cup for Research and Teaching". Jis yra dabartinis Kanados "Society for Chemistry" pirmininkas, NSERC tarybos narys, "Fellow of the Royal Society of Canada" ir turi daugelį kitų profesinių apdovanojimų bei pažymėjimų.

Jis gimė Klyvlande, baigęs mokslus persikėlė į Albertą. Prieš metus Klyvlande mirė jo motina Irena Plechavičiūtė-Vederienė. Dr. Vederas yra generolo Povilo Plechavičiaus vaikaitis. **RSJ**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lietuvos muzikų sąjunga išleido kompaktinę plokštelę, vardu *Aš myliu jus,* su trijų lietuvių operos solistų – Virgilijaus Noreikos, Violetos Urmanavičiūtės ir Eduardo Kaniavos, įdainuotomis klasikinių operečių ištraukomis. Solistams pritarė Kauno muzikinio teatro choras ir orkestras, diriguojamas Juliaus Geniušo. Plokštelėje įrašytos ištraukos iš Imre Kalman operečių *Silva, Grafaitė Marica, Cirko princesė,* Franz Lehar *Linksmoji našlė, Paganinis, Džiudita,* Johann Strauss *Šikšnosparnis, Vienos kraujas, Čigonų baronas, Naktis Venecijoje,* Robert Planquette *Kornevilio varpai* ir Carl Zeller *Paukščių pardavėjas.* Plokštelės sutiktuvėms Vilniaus "Akropolio" prekybos ir pramogų centre surengtoje spaudos konferencijoje visi trys solistai prisipažino, kad nuo mažens mėgo operečių muziką, bet tik retsykiais patys pasiryžta jas dainuoti, nes operos dainininkui operetės žanras nėra lengvas.

Kompozitoriaus Felikso Bajoro, Valstybinės premijos laureato, kūrybos vakaras buvo surengtas š. m. sausio 6 d. Vilniaus universiteto Šv. Jonų šventovėje. Programoje naujausias jo kūrinys *Aš buvau tarsi migla*, kurį atliko kamerinės muzikos grupė "Vilniaus arsenalas" ir solistė Sigutė Trimakaitė; kitus jo kūrinius atliko M. K. Čiurlionio kvartetas, jauna smuikininkė Julija Okruško, dainininkė Natalija Katilienė, pianistė Eglė Perkumaitė. F. Bajoras, pasak muzikologų, yra vienas iškiliausių nūdienos lietuvių kompozitorių, kuriam nesvetimi įvairiausi muzikiniai žanrai – opera, oratorijos, kūriniai simfoniniam orkestrui, styginių kvartetui, chorams, balsui ir fortepijonui, muzika dramoms, spektakliams ir kino filmams. F. Bajoras nuo mažens mylėjo muziką, 1959-1963 m. studijavo prof. Juliaus Juzeliūno kompozicijos klasėje. Baigęs studijas, daugelį metų dirbo Lietuvos teatruose muzikinės dalies vedėju, Lietuvos muzikos akademijos kino ir teatro fakultete dėstė muzikines disciplinas, bet visada rasdavo laiko savo kūrybai. Apdovanotas net septyniomis svarbesnėmis, jų tarpe ir tarptautinėmis, premijomis.

Prie Vytauto paminklo

Likimas protėviams taip lėmė…
Nutilo aidas tų kovų.
Valdovų kaulai – po velėnom
Ant Panerio žilų kalvų.

Suiro pilys, amžiai keitės –
Kiti vardai, kiti dievai…
Prie Nemuno vėsioj pašlaitėj –
Pakrikštyti šventais vardais.

Pakrikštyti – nenugalėti,
Kaip ąžuolai – dvasia graži…
Į Žalgirį išdidūs lėkėt,
Trupėjo kardo geležis.

Didysis Lietuvos valdove!
Visad budėjai ir budi.
Tu saugai Lietuvą-Šventovę,
Tu gyvas!
Tu mūsų širdy…

Albinas Slavickas

Jono Meko, avangardinio kino kūrėjo, naujausias filmas *Ar buvo karas?* buvo parodytas Vilniuje "Skalvijos" kino teatre. Tai 2.5 valandų trukmės kino juosta apie JAV lietuvius – II Pasaulinio karo pabėgėlius, jų kasdieninę buitį, kultūrinę ir politinę veiklą. Filmo pagrinde 1949-1952 metais nufilmuoti kadrai: pirmosios išeivių dienos, įsikūrimas Niujorke ir kitur. Tarp nufilmuotų išeivijos veikėjų: rašytojas Juozas Tysliava, poetas Bernardas Brazdžionis, dramaturgas Algirdas Landsbergis, kompozitorius Jeronimas Kačinskas, aktorius Stasys Pilka, generolas Povilas Plechavičius, mokslininkai Kazys Pakštas, Vytautas Kavolis ir daugelis kitų. Šių metų gruodžio 24 d. Jonui Mekui sukaks 80 metų.

Mažosios Lietuvos simfoninis orkestras, vadovaujamas Stasio Domarko, š. m. balandį švęs savo gyvavimo dešimtmetį. 2002 m. gruodį orkestras Klaipėdoje atliko Ludwig van Beethoveno kūrinių programą. Joje buvo atlikta *Penktoji simfonija*, neretai dar vadinama *Likimo simfonija*. Pasak Klaipėdos muzikinio teatro literatūrinės dalies vedėjo Ovidijaus Petkevičiaus, visose šios simfonijos dalyse juntama viena ir ta pati, rūsti ir niekam nepavaldi likimo tema, suskambanti kūrinio pradžioje kaip epigrafas, vėliau išryškinama visų muzikantų grojamais fortissimo akordais, parodant, kaip pats kompozitorius teigė, kad "taip likimas beldžiasi į duris". L. van Beethoveno *Trečiąjį koncertą fortepijonui* atliko orkestras su Klaipėdai gerai pažįstama pianiste Tatjana Romaškina. Pianistės ir orkestro kūrybinis bendradarbiavimas sėkmingai išsivystė praeitą sezoną, kai buvo atliktas Benjamin Britteno *Koncertas fortepijonui ir orkestrui*; pakartotas Vilniuje, Lietuvos valstybinėje filharmonijoje, anas koncertas sulaukė išskirtinai puikių vertinimų.

Petras Dirgėla už savo 2002 metais išleistą veikalą *Ceremonijų knygos* buvo apdovanotas Lietuvos rašytojų sąjungos premija. Tai antrasis *Karalystės* ciklo tomas, kurio keturiuose romanuose (I-*Karnavalas,* II-*Livonijos ėmimas į dangų,* III-*Fleitos garsai*, IV-*Rex*) aprašomi įvykiai Lietuvoje iš 1989-1992 m. laikotarpio. Premija, piniginė 3,000 Lt dovana ir laureato diplomas, skiriama kasmet už "didelės vertės literatūros kūrinį, išleistą per pastaruosius dvejus metus." Nuo 1991 m. teikiamą premiją yra gavę rašytojai Leonardas Gutauskas, Antanas A. Jonynas, Jurgis Kunčinas, Henrikas Čigriejus, Nijolė Miliauskaitė, Onė Baliukonytė, Donaldas Kajokas, Romualdas Granauskas Valdemaras Kukulas, Judita Vaičiūnaitė ir Sigitas Geda. Petras Dirgėla yra išleidęs apie 20 knygų, pirmąsias 7 su broliu Povilu. Svarbesnės iš jų – romanai *Kūlgrinda* (1985), *Joldijos jūra* (1988), *Anciliaus ežeras* (1991), *Karalystė. Benamių knygos* (1997). Taip pat parašė per 500 apybraižų, publicistikos straipsnių; apdovanotas S. Daukanto ir Vyriausybės meno premijomis. **G.K.**

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyriaus darbų parodoje š.m. balandžio 12-13 d.d. Prisikėlimo parapijos salėje bus ne tik lietuviškų lėlių, bet ir daug kitų įvairių rankdarbių, audinių ir drožinių Ntr. L. Nakrošienės

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje tel.: 905 566-0006 Fax: 905 566-1554

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	1.25%
180-364 d. term.ind.	1.55%
1 metų term. indėlius	2.00%
2 metų term. indėlius	2.60%
3 metų term. indėlius	3.00%
4 metų term. indėlius	3.25%
5 metų term. indėlius	3.65%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%
1 metų GIC-met. palūk.	2.25%
2 metų GIC-met. palūk.	2.85%
3 metų GIC-met. palūk.	3.35%
4 metų GIC-met. palūk.	3.85%
5 metų GIC-met. palūk.	3.95%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.50%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	3.10%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.60%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.10%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.20%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	0.60%

IMA UŽ:	
Asmenines paskolas nuo	5.75%
Sutarties paskolas nuo	5.75%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	4.25%
2 metų	4.60%
3 metų	5.00%
4 metų	5.40%
5 metų	5.60%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	4.75%
Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas	
Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas	

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiami nemokamai: spausdiname asmeninius ir biznio čekius, apmokame įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLAPĮ: www.rpcul.com

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27John Street, Toronto

MLS JUMS TIK KAINUOS 3½% IŠ VISO +GST
Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 16 metų

NUOSAVYBĖS ĮVERTINIMAS PER AUKŠTAS?
Padėsiu paruošti apeliaciją įvertinimui sumažinti. Turit tą padaryti prieš kovo 31 d.

SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
416-879-4937
RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616; namų 416 231-4937

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS Parcels
4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042
Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių

Tel: (416)233-4601
$3.00* off for 1 parcel $3.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Toronto skautijos surengtoje Kaziuko mugėje š.m. kovo 2 d. Anapilio sodybos salėje "Šatrijos" tunto paukštytės pre savo paviljono su vadovėmis Arija Batūraite (kairėje) ir Vilija Narušyte Nuotr. R. Otto

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Naujieji demokratai (NDP), kurie Ontario parlamente turi tik 9 iš 103 vietų, irgi paskelbė savo partijos planą Toronte vykusiame partijos suvažiavime. Partijos vadovas Howard Hampton savo plane žadėjo pakelti žemiausį atlyginimą nuo $6.85 iki $8/val., užšaldyti dvejiems metams nuomas ir parūpinti 32,000 naujų pigių butų, pakelti socialinės paramos lygį, sumažinti 10% universitetų mokslo mokestį, palengvinti vaikų priežiūros dienos metu kainas ir padauginti vietų vaikams, pakelti mokesčius uždirbantiems per $100,000 per metus, sumažinti viešo transporto kainas ir, galiausiai, įvesti naują nedarbo dieną/šventę vasario ar birželio mėnesį. Provincijos biudžetą planuoja išlaikyti virš deficito ribos.

Kvebekas irgi kalba apie rinkimus. Provincijos parlamente daugumą turinčios *Parti Quebecois* (PQ) vadovas ir premjeras Bernard Landry žada skelbti rinkimus balandžio 14 d. B. Landry vis dar svajoja apie atsiskyrimą nuo Kanados, nors atsiskyrimo referendumo skelbti nesiruošia, kol bus tikras, kad jį laimės (1995 m. referendume dauguma pasisakė už pasilikimą Kanadoje). Liberalų vadovas Jean Charest sakosi rinkimų vajuje kalbėsiąs daugiausia apie sveikatos tarnybą ir jos tobulinimą. Trečiosios partijos, greitai išaugusios į politiškai stiprią pajėgą, *Action democratique du Quebec* (ADQ), vadovas Mario Dumont apie atsiskyrimą visai nenori nė užsiminti, nes jo nuomone šis klausimas buvo nuspręstas 1995 m. referendume – jis kalba apie permainas. Trijų gana stiprius užnugarius turinčių partijų varžybose gali atsitikti įdomių netikėtumų.

Ontario transporto ministerija pasirašė 10 metų, $114 mln. sutartį su privačia *Serco Group* bendrove autovežimių ir motociklų vairuotojams egzaminuoti. Tuo tikimasi sutrumpinti laukimo laiką iki 6 savaičių. Sutartyje įterpta ir bauda, jeigu bendrovė nepajėgs sutrumpinti laukimo laiko kaip žadėta. Šiuo metu kai kurių egzaminų (pvz. G1 kategorijos leidimui gauti) laukiama net iki 10 mėnesių. Apie 750 transporto ministerijos tarnautojų neteks darbo, kai sutartis įsigalios šių metų vasarą, bet visi (281) vairuotojų ir automobilių registracijos punktai pasiliks. *Serco DES Inc.* bendrovė pagal sutartį tikrins vairuotojų matymą, administruos egzaminus raštu bei praktišką vairavimą norintiems gauti G1, G2 klasių, komercinius bei motociklų vairuotojo leidimus.

Priešteisminiuose apklausinėjimuose dviejų JAV lakūnų, mjr. Harry Schmidt ir mjr. William Umbach, kurie Afganistane per klaidą puolė kanadiečių karinių pratybų vietovę, iškilo į viešumą, kad minėti pilotai nusižengė karinių uždavinių taisyklėms: nelaukė leidimo bei patvirtinimo puolimui iš skrydžių kontrolės būstinės. Puolimo metu žuvo 4 ir buvo sužeisti 8 kanadiečiai kariai. Tų apklausinėjimų metu paaiškėjo, kad žūtys nuo "draugiškų šaudmenų" (*friendly fire*) atsitinka gana dažnai: I Pasaulinio karo metu apie 75,000 prancūzų karių žuvo nuo saviškių artilerijos šaudymų; II Pasauliniame, Korėjos bei Vietnamo karuose apie 2% vakariečių sąjungininkų karių, Persijos įlankos kare 17% JAV ir jų sąjungininkų karių žuvo nuo "draugiškų šaudmenų". Žiniasklaida taip pat paminėjo, kad II Pasaulinio karo metu vakariečiai kelis sykius per klaidą bombardavo neutralios Šveicarijos teritoriją.

Du Toronto universiteto *Trinity* kolegijos studentai, Zinta Zommers ir Thomas Ringer, laimėjo 2003 m. prestižines *Rhodes* stipendijas studijuoti D. Britanijos *Oxfordo* universitete. Jų kiekviena verta apie $100,000, kas įgalins juos trejus metus studijuoti pasirinktą mokslo sritį. Stipendija yra skiriama bakalaureato studentams, pasiekusiems aukštą mokslo lygį ir pademonstravusiems savo stiprų charakterį bei ypatingą talentą sporto ar kitose srityse. Zinta Zommers, 23 metų amžiaus, studijuojančios biologiją ir gamtosaugą, pažymių vidurkis 3.87; ji turi tris darbus – dirba dviejose biologijos laboratorijose ir moko čiuožimą. Anksčiau buvo universiteto komandoje irkluotoja ir pasižymėjusi grupinio čiuožimo dalyvė. Planuoja Oksforde studijuoti doktorantūrą gamtosaugos biologijoj (*conservation biology*) ir vėliau dirbti JT organizacijoje. Thomas Rogers, 22 metų, studijuoja anglistiką, etiką ir teisę, pažymių vidurkis 3.83, turi porą darbų – ruošia norinčius laikyti teisės įstojamąjį egzaminą ir padeda gimnazistams pasivyti moksle (*tutoring*); pasižymėjęs lengvojoje atletikoje bei dainuoja Toronto *Mendelssohn Youth* chore. Planuoja studijuoti teisę ir vėliau dirbti aplinkosaugos įstatymų srityje. Abu studentai daug laiko skiria savanoriškiems darbams savo kaimynystėje. G.K.

AUKOKIME LIETUVAI per
TAUTOS FONDĄ KANADOJE
Mūsų aukos stiprins Lietuvos nepriklausomybę.
Siųskite aukas bei palikimus šiuo adresu:
Tautos fondas Kanadoje,
1573 Bloor St.W., Toronto, ON M6P 1A6

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

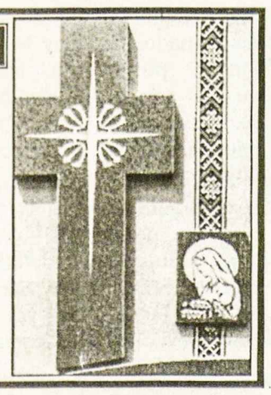

Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Sportas

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Pasibaigus sezonui, LMKL (moterų) komandos išsidėstė taip: 1. Vilniaus "Lietuvos telekomas", 2. "LKKA-Kaunas", 3. Marijampolės "Arvi", 4. Kauno "Laisvė", 5. Alytaus "Snaigė", Vilniaus "Lintel 118".

LENGVOJI ATLETIKA: Šių metų pasaulio šiuolaikinės penkiakovės taurės varžybų pirmajame tarpsnyje Meksikoje Lietuvos atstovai – E. Krunglocas tapo nugalėtoju (5696 taškai), o antrąją vietą užėmė A. Zadeprovskis (5600 t.). Tallinn (Estija) vykusių tarptautinių daugiakovės "Simpel Cup 2003" varžybų absoliučia nugalėtoja tapo septyniolikmetė lengvaatletė Viktorija Žemaitytė. Penkiakovėje ji surinko 4037 taškus ir 66 taškais pagerino Lietuvos rekordą. Jos rezultatai: 60 m b/b – 8.95 sek., aukštis – 1.78 m, rutulys – 11.82, tolis – 5.66 m, 800 m – 2:24.17 sek. A. Visockaitei pasaulio lengvosios atletikos uždarųjų patalpų čempionate Birmingham (Anglija) nepavyko prasimušti į 60 m bėgimo baigmę. Ji pusbaigmėje nuotolį nubėgo per 7.31 sek. ir liko šeštoje vietoje.

ŠACHMATAI: Panevėžyje vykusiose Lietuvos moterų šachmatų čempionato varžybose nugalėtoja tapo D. Čiukšytė, surinkusi 7 taškus iš 9 galimų. Antroji vieta atiteko R. Turauskienei (6.5 t.) ir trečioji – S. Limonaitė (6 t.).

DVIRAČIAI: Maskvoje vykusiose pirmosiose 2003 metų pasaulinėse dviračių tako taurės 3 km persekiojimo varžybose R. Mažeikytė užėmė penktąją vietą. **V.P.**

Veikėjų gimtadieniai

– Sporto mėgėjai Š. Amerikoje gerai prisimena Praną Mickevičių, jau sulaukusį 80 m. amžiaus. Beveik 50 metų darbavosi lietuvių sporto pasaulyje šiame krašte. Jis daugiausia užsiėmė organizacine veikla, rašymu spaudoje, redagavimo darbais. 1923 m. vasario 27 d. Kybartuose gimęs Pranas yra daug nuveikęs lietuvių sportui. Be jo veikla būtų buvusi žymiai skurdesnė. Jau Kybartuose jis pasireiškė kaip sportininkas ir sporto organizatorius. Tą darbą tęsė Vokietijoje, o taip pat pasiekęs ir Amerikos krantus. Apsigyvenęs toliau nuo lietuviškų centrų – Milvaukės mieste, jis negalėjo aktyviai dalyvauti klubuose, bet savo plunksna jis stipriai pasireiškė. Rašė straipsnius, redagavo leidinius, visada būdavo ten, kur jo talkos reikdavo. Jis nemažai prisidėjo prie apžvalginės knygos *Išeivijos lietuvių sportas* redagavimo (kartu su Kęstučiu Čerkeliūnu ir Sigitu Krašausku). P. Mickevičius dažnai keliaudavo į sporto žaidynes, nors jos kartais vykdavo tolimuose JAV miestuose ar Kanadoje. Būtų sunku čia bent trumpai paminėti visus jo atliktus darbus.

Norisi tik pasveikinti P. Mickevičių (jį, beje, pažįstame nuo Kybartų laikų) ir palinkėti jam dar daug metų. Nepaisant, kad po rimtos operacijos jo sveikata nėra geriausioje būklėje, pagal galimybes jis dar domisi lietuviška veikla, ypač seka sportinį gyvenimą čia ir Lietuvoje. Sveikinimai ir linkėjimai skrieja į gyvenamąją vietovę – Wausau, VI.

Pažangi sportininkė

Aurelija Misevičiūtė, 16 m. amžiaus, po Katare laimėtų tarptautinių teniso varžybų dabar pasaulyje užima 328-ją vietą (buvo 543-čia). Taip aukštai pakilti dar nėra pavykę jokiai kitai lietuvei sportininkei.

Pilietybė treneriui

Buvusiam Sovietų Sąjungos krepšinio rinktinės treneriui ir dabartiniam Maskvos armijos klubo (CSKA) pirmininkui Aleksandrui Gomelskiui, neseniai atšventusiam savo 75-jį gimtadienį, Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus vasario mėnesio pradžioje suteikė Lietuvos pilietybę.

Šis žymusis krepšinio specialistas, kurio vadovaujamoje Sovietų Sąjungos krepšinio rinktinėje žaidė nemažai lietuvių, tapusių olimpiniais čempionais, savo prašyme nurodė, kad norėtų būti Lietuvos piliečiu, kad galėtų stiprinti Lietuvos krepšinio mokyklą ir toliau palaikyti ryšius su Lietuva. A. Gomelskis buvo rinktinės vadovu ir 1988 metais, kai Sovietų Sąjunga laimėjo olimpinėse žaidynėse Seule aukso medalius. Tada rinktinei atstovavo net 4 lietuviai: Arvydas Sabonis, Šarūnas Marčiulionis, Rimas Kurtinaitis ir Valdemaras Chomičius. Tačiau šis Lietuvos prezidento sprendimas sukėlė ir nepasitenkinimo. Yra priekaištaujančių, kodėl Lietuvos pilietybę gavo buvęs sovietinės armijos pulkininkas, žinant, kad Maskvos CSKA imdavo žymiuosius krepšininkus iš Lietuvos į savo eiles ir tik A. Saboniui pavyko to išvengti, ir jis galėjo atstovauti Kauno "Žalgiriui". **E. Šulaitis**

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA
AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME

1.00% už 30-89 d.	term. indėlius
1.25% už 90-179 d.	term. indėlius
1.55% už 180-364 d.	term. indėlius
2.00% už 1 m. term.	indėlius
2.60% už 2 m. term.	indėlius
3.00% už 3 m. term.	indėlius
3.25% už 4 m. term.	indėlius
3.65% už 5 m. term.	indėlius
1.60% už 1 m. GIC mėn.	palūk.
2.25% už 1 m. GIC invest.	pažym.
2.85% už 2 m. GIC invest.	pažym.
3.35% už 3 m. GIC invest.	pažym.
3.85% už 4 m. GIC invest.	pažym.
3.95% už 5 m. GIC invest.	pažym.
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	
2.50% už RRSP 1 m. term.	ind.
3.10% už RRSP 2 m. term.	ind.
3.60% už RRSP 3 m. term.	ind.
4.10% už RRSP 4 m. term.	ind.
4.20% už RRSP 5 m. term.	ind.
1.00% už OHOSP (variable rate)	
0.45% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
0.80% už JAV dolerių 1 metų GIC	
0.60% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

IMAME

už asmenines paskolas nuo	5.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su	
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
1 metų	4.25%
2 metų	4.60%
3 metų	5.00%
4 metų	5.40%
5 metų	5.60%
– su keičiamu nuošimčiu	4.75%

DUODAME
- *asmenines paskolas*
- *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
- *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
- *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktadieniais nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard Interac Cirrus
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

ROYAL LEPAGE

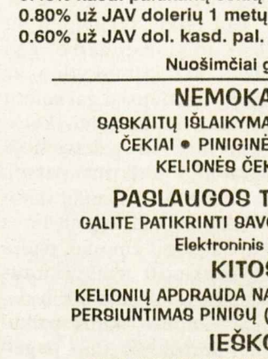

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

TŽ BENDRADARBIŲ IR SKELBĖJŲ DĖMESIUI!
Siunčiantys pranešimus ir žinias faksu yra prašomi įsidėmėti, kad NAUJAS *TŽ* FAKSO NUMERIS YRA 905 290-9802.

Astra Travel & Services Inc.
"Astra Travel" kelionių agentūros savininkė ir vadybininkė
ASTRA Skupaitė-Tatarsky
PERSIKĖLĖ Į NAUJAS PATALPAS
Naujas adresas: Royal York Plaza, 1500 Royal York Rd., *(on Royal York, North of Eglinton)* Etobicoke, ON, M9P 3B6.
Pačios žemiausios kainos į Vilnių, pradedant nuo $750, kelionių draudimai, organizuojamos grupės į šiltus kraštus.
Darbo valandos nuo pirmad. iki penktad. nuo 9.30 v.r. iki 6 v.v.
Tel: 416 538-1748 arba 416 249-7710 FAX: 416 249-7749

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS
Skambinkite Algiui Medeliui asmeniškai!
Į LIETUVĄ – šiuo metu geriausios kainos:
iki 2003 m. kovo 31 – $835+mokesčiai
Pensininkams 60 metų ir vyresniems pritaikau 10% nuolaidą!
SKRYDŽIAI Į 2003 METŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ IR DAINŲ ŠVENTĘ:
Turiu vietų birželio 23/24 ir liepos 1/2 dienos skrydžiuose.
ATOSTOGOS ŠILTUOSE KRAŠTUOSE – visuomet su nuolaida!
MALDININKŲ KELIONĖS: Roma, Lurdas, Fatima, daugiau!
Balandžio 22 – 12 dienų, gegužės 17 –14 dienų
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.
ALGIS MEDELIS @ Queen Syrena
133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ *MEDELIS CONSULTING*
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

KLJS ŽINIOS

Vasario 9 d. Kanados lietuvių jaunimo sąjunga prisidėjo prie Vasario 16-sios iškilmių, suorganizuodama "Tautos dieną" Maironio mokyklos patalpose. Tikslas buvo pramoginiu būdu pateikti mokiniams žinių apie Vasario 16-sios istoriją ir prasmę. Mokiniai aplankė įvarias "stotis", kuriose studentai jiems paruošė užsiėmimus. Stasys Kuliavas, Sonia Houle ir Rima Puterytė vedė "Trivia" žaidimą Lietuvos temomis. Vytas Ruslys, Julija Puodžiukaitė ir Yolanda Serianni mokė kaip kepti bulvinius blynus. Taras Chornomaz su Roberta Houle supažindino jauniausius mokinius su Lietuvos herbu, kurį jie nuspalvino. Darius Karka ir Vanessa Mickevičiūtė su vaikais žaidė "Charades". Vyko didžiulė loterija, kurioje vaikams atsirado proga laimėti įvairių lietuviškų suvenyrų. Visi dalyviai sakė, kad šitokio pobūdžio minėjimas buvo labai įdomus, akivaizdus ir smagus. O studentams buvo gera proga prisiminti, ką jie patys išmoko prieš daugelį metų Maironio mokykloje.

Darius Karka

A. a. dr. Aleksui Valadkai mirus, užjausdama žmoną Aldoną ir sūnus su šeimomis, M. Rutkevičienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

A. a. Motiejui Lazdučiui mirus, užjausdama seseris Lietuvoje, pusseserę Pranutę Laukienę su šeima, Birutė Sadauskienė ir šeima *Tėviškės žiburiams* aukojo $20.

Kun. A. Lipniūno jaunimo kultūros centrui per vysk. J. Kaunecką $100 aukojo M. A. Empakeriai (a.a. Michalinos ir Alfonso Dausų atminimui).

A. a. Jurgiui Paulioniui mirus, užjausdami jo mamytę Eleną Kerienę ir visus artimuosius, *Lietuvoje sergantiems vaikučiams ir tremtiniams* aukojo: $25 – D. Mitalienė; $20 – L. Ramonienė, I. A. Dragūnevičiai, D. Chainauskienė, J. A. Aušrotai; $10 – M. Obelienienė, M. Povilaitienė.

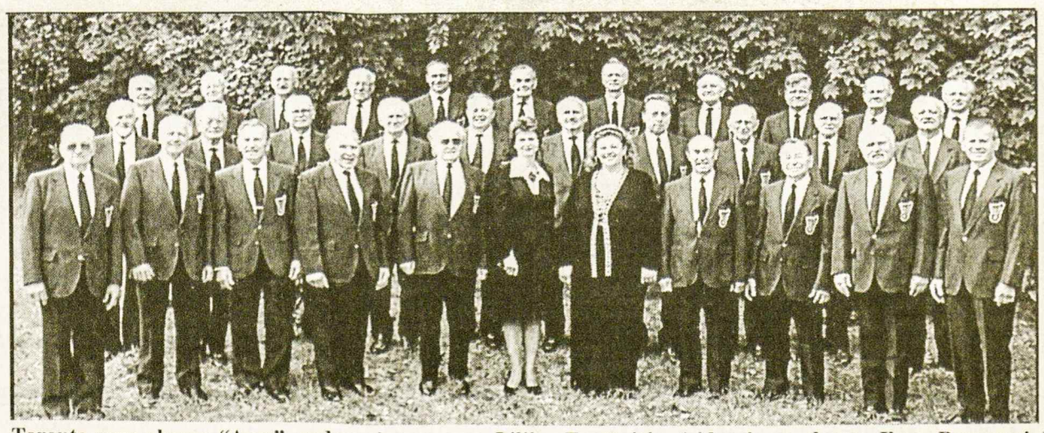

Toronto vyrų choras "Aras", vadovaujamas muz. Lilijos Turūtaitės, (viduryje su akomp. Ilona Beresnevičiene) šiemet atšventė veiklos 25-metį

"Aro" sukaktį atšventus

VYTAUTAS PEČIULIS

Neseniai buvo paminėta Toronto lietuvių vyrų choro "Aras" 25 metų veiklos sukaktis. Per tą laikotarpį buvo džiugių ir liūdnų momentų. Koncertuota labai dažnai, nes choro populiarumas buvo jaučiamas visuomenėje ne tik Toronte, bet ir kituose lietuvių telkiniuose Kanadoje, JAV-se, D. Britanijoje. Išvykose buvo atrandamos naujos pažintys ne tik lietuvių, bet ir kitataučių tarpe. Teko išgyventi ir liūdnesnius momentus, kai per tuos gyvavimo metus atsiskyrė 27 choristai – iškeliavo amžinybėn. Netikėtai, sulaukęs tik 65 metų, su šiuo pasauliu atsiskyrė pirmasis ir dvylika metų vadovavęs muzikas solistas Vaclovas Verikaitis. Netektis buvo smūgis choristams, nes vadovas buvo energingas vadovas.

Netekus vadovo, reikėjo apsispręsti būti ar nebūti. Nebuvo nuleistos rankos, ryžtasi toliau gyvuoti ir dainuoti. Ilgametis choro akompaniatorius Jonas Govėdas tęsė toliau veiklą, perėmęs vadovo pareigas. Jam pasitraukus iš vadovo pareigų, valdyba ir choristai susirūpino, bet neprarado vilties. Pakviesta vadovė Linda Marcinkutė ėmėsi darbo. Pakeitus daug ką repertuare, pritaikė dainas choro pajėgumui ir atnaujino choro veiklą. Dainos pasidarė švelnesnės. Vadovaujant vyrams repertuaras buvo pilnas trankių dainų, maršų ir patriotinių dainų. Atsirado svajingų dainų apie meilę ir gamtos grožį.

Praėjus trejų metų laikotarpiui, vadovė turėjo pasitraukti dėl susidariusių darbo sąlygų. Visą savo sutelktą muzikinę medžiagą su dideliu rūpesčiu perdavė kitai moteriai vadovei, kuri ne per seniausiai buvo atvykusi iš Lietuvos – Lilijai Turūtaitei. Ji Lietuvoje yra baigusi muzikos mokslus, turinti patyrimo dirigavimo srityje. Perėmusi choro vadovavimą, atnešė chorui ryškią lietuvišką dvasią. Pradedant 1995 metais, naujoji vadovė, susipažinusi su esamu repertuaru, daug ką laikinai naudojo ir pamažu įtraukdavo naujų dainų, kurių turėjo daug. Atsirado daug dainų, sukurtų naujais motyvais atsikūrusios Lietuvos kompozitorių. Prasidėjo naujas dainavimo ciklas, kuris užpildė labai didelį trūkumą choriniam dainavimui.

Priartėjus choro veiklos dvidešimtpenkmečiui paminėti, buvo ryžtasi išleisti muzikinius įrašus plokštelėje ir kasetėje. Gavus finansinės paramos iš nuolatinių choro rėmėjų, kredito kooperatyvų "Paramos" ir Prisikėlimo, Hamiltono "Talkos", Kanados lietuvių fondo, – plokštelė ir kasetė pasirodė iškilmingame jubiliejiniame koncerte, kuris įvyko vasario 2 d. Toronto Lietuvių Namuose. Rengiantis išleisti įrašus atsirado daug kūrinių, kurie netilpo į vieną plokštelę, todėl stengiamasi išleisti antrą.

Sukakties koncertui buvo parinktos dainos, dainuotos pirmame dešimtmetyje ir vėliau. Tokiu būdu atsirado maršai ir patriotinės dainos. Dauguma dainų tolimesnėje programoje buvo iš paskutinio dešimtmečio repertuaro.

Dauguma dainų buvo atliekama su Ilonos Beresnevičienės akompanavimu. Keletas dainų buvo atliktos *a capella*. Baigiant programą, dainai *Aras*, buvo pakviesti koncerte dalyvaujantys choristai veteranai. Į sceną atėjo 17 anksčiau dainavusių vyrų. Atsistoję į savo balsų sekcijas, kaip niekados anksčiau, 49 vyrai padainavo choro himną *Aras*. Žiūrovams atsistojimu pagerbiant, su veteranais sudainuota šių laikų daina *Baltų beržų kalva*. Gera buvo matyti sugrįžusius, su kuriais eilę metų teko repetuoti, dainuoti, keliauti ir bendrauti. Gaila, kad dėl amžiaus naštos ne visi galėjo atvykti.

Žvelgiant į skaičius, matyti, kad per "Aro" choristų gretas perėjo 98 vyrai, iš jų 12 hamiltoniečių. Šiuo metu dainuoja septyni hamiltoniečiai, trys iš jų nuo choro gyvavimo pradžios.

Žvelgiant į praleistus veiklos metus, – žiūrima į ateitį su viltimi, kad dar daug metų choras džiugins visuomenę, nors choristų ir žiūrovų amžius yra garbus. Norima, kad choro gretas papildytų nauji, jaunesni, tęstų tai, kas buvo per ketvirtį šimtmečio su pasiaukojimu vykdyta.

POLMOT
AUTOMOBILIŲ APTARNAVIMAS
Visiems darbams pasiruošęs aptarnavimo centras
Marek Januszewicz
KVALIFIKUOTAS TECHNIKAS
tel. (905) 896-8585
3545 Hawkestone Rd. Unit #1 Mississauga, ON L5C 2V1

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West į staigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu į staigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų į vertinimas

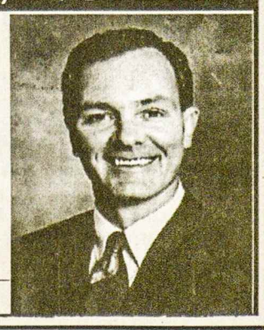

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (I vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE LAW FIRM
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 tel. 416-889-5531
KLF kapitalas siekia beveik $3.5 milijono - tai Kanados lietuvių įnašas! Metinis pelnas (viršijantis $150,000) skirstomas lietuvybės išlaikymui Kanadoje (KLB, kultūrinėms bei jaunimo organizacijoms, studentams) ir paramai Lietuvai (tremtinių reikalams, vaikų prieglaudoms, jaunimui).
Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkime jį savo aukomis
Raštinės darbo valandos pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių

Svarbus pranešimas Kanados nuolatiniams gyventojams

Netrukus bus įvedama privaloma nuolatinio gyventojo kortelė (PR)

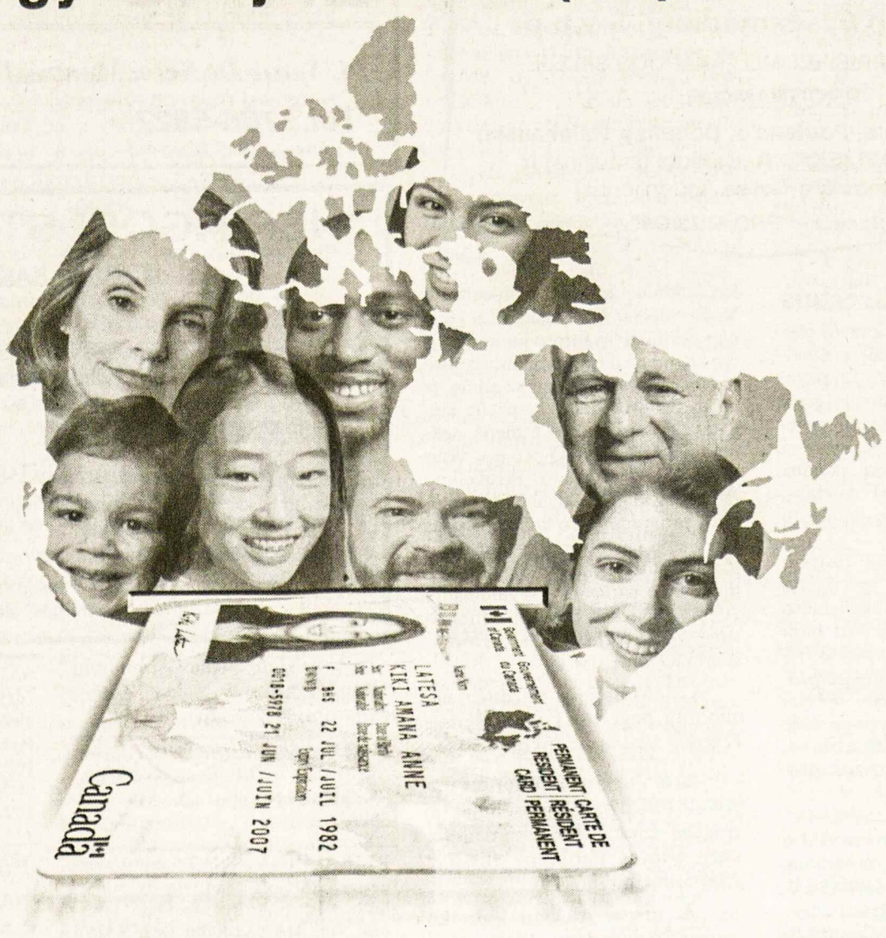

Dėl išsamesnės informacijos ir prašymo blankų kreiptis:
1 800 255-4541
TTY / TDD: 1 888 576-8502
www.cic.gc.ca

Canada

Taupykite laiką ir pinigus; įsigykite nuolatinio gyventojo kortelę (Permanent resident card - PR) prieš išvykdami į kelionę

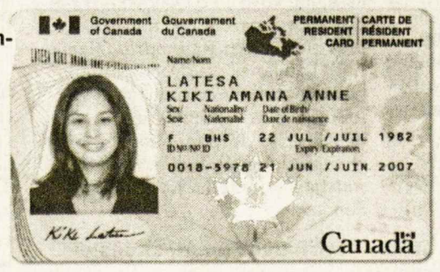

Kam reikalinga nauja nuolatinio gyventojo kortelė (PR)? Nuolatiniai gyventojai (landed immigrants), grįžtantys į Kanadą lėktuvu, laivu, traukiniu ar autobusu, privalo turėti nuolatinio gyventojo kortelę (PR).

Nuolatinio gyventojo kortelės nereikia Kanados piliečiams (PR).

Kada įsigalios nuolatinio gyventojo (PR) kortelė? Nuolatiniai gyventojai, grįžtantys lėktuvu, laivu, traukiniu arba autobusu į Kanadą, nuo 2003 metų gruodžio 31 dienos, prieš įsėsdami į transporto priemonę, privalės parodyti nuolatinio gyventojo kortelę (PR), įrodančią nuolatinio gyventojo statusą, transportą aptarnaujančiam personalui.

IMM 1000 Record of landing (atvykimo) anketa keičiama į nuolatinio gyventojo kortelę, tai reiškia, kad IMM 1000 Record of landing (atvykimo) anketa ilgiau nebegalios kelionės tikslams.

Jeigu esate nuolatinis gyventojas, grįžtantis į Kanadą be galiojančios nuolatinio gyventojo kortelės (PR), nuo 2003 metų gruodžio 31 dienos, būsite nebeįleidžiamas į laivą, lėktuvą, traukinį arba autobusą grįžti į Kanadą. Tokiu atveju jus nukreips į artimiausią Kanados ambasadą ar konsulatą, kur galėsite įsigyti riboto galiojimo kelioninį dokumentą. Dėl to gali tekti atidėti kelionę ir patirti papildomų kelioninių išlaidų.

Kanados pilietybės suteikimas. Daugelis nuolatinių Kanados gyventojų, kurie atitinka reikalavimus Kanados pilietybei gauti, yra skatinami pateikti prašymus pilietybei įsigyti.

Kaip įsigyti nuolatinio gyventojo kortelę (PR)? Prašymo dokumentus rasite "Imigracija į Kanadą" tinklapyje www.cic.gc.ca arba paskambinę į PR Card Call Centre (1 800 255-4541).

Prašymai yra nagrinėjami pagal nuolatinės gyvenamos vietos suteikimo datą (year of landing). Pagal lentelę nustatykite, kurį mėnesį turite pateikti prašymą, atlikite tai kuo skubiausiai. Pavyzdžiui, jeigu nuolatinio gyventojo statusas buvo suteiktas 1998 metais, prašymas turi būti įteiktas 2003 metų gegužės 1 dieną.

Jeigu praleidote pareiškimui įteikti datą, prašome įteikti pareiškimą kaip galima greičiau.

Nuolatinės gyvenamos vietos suteikimo data	Prašymo įteikimo data
2000 – 2002	2003 sausio-balandžio mėn.
1996 – 1999	2003 gegužės mėn.
1992 – 1995	2003 birželio mėn.
1988 – 1991	2003 liepos mėn.
1980 – 1987	2003 rugpjūčio mėn.
1973 – 1979	2003 rugsėjo mėn.
Prieš 1973	Bet kuriuo metu

TORONTO ONT

Anapilio žinios

– Mississauga mieste yra miręs a.a. Jonas Mickevičius, 94 m. amžiaus. Toronte 1953 m. jis yra vadovavęs mūsų Šv. Jono Krikštytojo šventovės perstatymo bei praplėtimo darbams. Laidotuvių Mišios – kovo 18, antradienį, 11 v.r. Lietuvos kankinių šventovėje.

– Gavėnios susikaupimas Wasaga Beach miesto Gerojo Ganytojo šventovėje bus kovo 19, trečiadienį, 2 v.p.p. Susikaupimą ves vysk. Jonas Kauneckas.

– Gavėnios susikaupimas Lietuvos kankinių šventovėje bus nuo kovo 20 iki 23 dienos. Susikaupimą ves Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas šia tvarka: kovo 20, ketvirtadienį, – Mišios su pamokslu 11 v.r.; kovo 21, penktadienį, – Mišios su pamokslu 11 v.r.; kovo 22, šeštadienį, – Mišios su pamokslu 11 v.r.; kovo 23, sekmadienį, – pamokslai ir Mišios įprasta sekmadienio tvarka. Išpažinčių susikaupimo vedėjas klausys kasdien prieš ir po Mišių.

– Autobusėlis Gavėnios susikaupimo metu veš maldininkus nuo Islington požeminių traukinių stoties Anapilin ketvirtadienį, penktadienį ir šeštadienį 10.30 v.r. ir atgal parveš po susikaupimo pamaldų. Sekmadienį autobusėlis veš maldininkus įprasta sekmadienio tvarka.

– Kovo 23, sekmadienį, 12.30 val. po Gavėnios susikaupimo Anapilyje mūsų parapijos Religinė sekcija rengia pabendravimo su vysk. J. Kaunecku vaišes parapijos salėje. Tą sekmadienį po 9.30 v.r. Mišių salėje užkandžiai bus dar įprasta tvarka, bet po 11 v.r. Mišių bus tik stalai vaišėms.

– Tikinčiajai Lietuvai aukos priimamos ištisą Gavėnios ir Velykų laikotarpį.

– Pirmajai Komunijai pasiruošimo pamokos vyksta sekmadieniais po 9.30 v.r. Mišių klebonijos posėdžių kambary. Pamokas veda Janina Dzemionienė.

– Delhi-Tillsonburg LB apylinkė rengia Kovo 11-tosios minėjimą-koncertą kovo 22, šeštadienį, Šv. Kazimiero šventovės salėje tuojau po 3 v.p.p. Mišių.

– Vaikų choras "Gintarėliai" vad. D. Grigutienės, ruošiasi dalyvauti Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventėje, kuri vyks liepos mėn. Lietuvoje. Galinčius kelionę paremti prašome aukoti per parapiją arba Prisikėlimo kredito kooperatyve sąskaitos nr. 1748951.

– Mišios kovo 23, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Praną Ališauską; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už a.a. Anelę Gelažienę; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje kovo 22, šeštadienį, 3 v.p.p. už parapiją.

Muziejaus-archyvo žinios

– Kanados lietuvių muziejaus-archyvo išlaikymui aukojo: $2,000 – "Talka" kredito kooperatyvas; $500 – Jonas Margis; $250 – dr. Marija Arštikaitytė; $100 – Pranas Sakalas, Pranas Basys, Albinas ir Julija Lajukai, Irena Meiklejohn, M. Pranevičius; $50 – E. Meiluvienė, Kazys ir Vilma Gapučiai, Dana Dargytė; $30 – D. Gutauskas.

– Labai dėkojame visiems aukotojams, rėmusiems mūsų visų muziejų, biblioteką bei archyvą 2002 m. Jūsų dėka toliau dirbame, kad išsaugotume Kanados lietuvių palikimą. **Valdyba ir direktorė**

Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, kovo 7 d. atvykęs į Kanadą vadovauti priešvelykinėms lietuvių rekolekcijoms, kovo 12 d., lydimas kun. Vytauto Staškevičiaus, lankėsi *Tėviškės žiburiuose,* pasikalbėjo su laikraščio darbuotojais ir svečių knygoje įrašė šiuos žodžius: "Mieli *Tėviškės žiburių* darbuotojai! Dirbate nuostabų darbą. Jūsų savaitraštis toks įdomus! Tegu Dievas Jums atlygina".

Albinas Lajukas Vasario 16-sios proga *Tėviškės žiburiams* aukojo $100.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Kovo 11-tosios šventės proga per 10.30 v.r. Mišias giedojo parapijos choras. Mišiose dalyvavo Kovo 11-tos minėjimo paskaitininkas Lietuvos seimo narys dr. A. Vidžiūnas ir trys aukšti Lietuvos policijos pareigūnai.

– Šį trečiadienį, po 7.00 v.v. Mišių vėl vyks paskaita ir diskusijos apie Šv. Raštą, kurias ves Šv. Mykolo kolegijos prof. dr. John L. McLaughlin.

– Metinis parapijos susikaupimas, kurį ves vysk. Jonas Kauneckas, prasidės Mišiomis ir pamokslu ketvirtadienį, balandžio 3, 7 v.v.; toliau balandžio 4, penktadienį, 10 v.r. ir 7 v.v. su Kryžiaus keliais 6.30 v.v.; šeštadienį, balandžio 5, 10 v.r. ir 4 v.p.p., o sekmadienį įprasta Mišių tvarka: 8, 9.15, 10.30 ir 12 v.d. Išpažinčių bus klausoma prieš kiekvienas Mišias.

– KLKM dr-jos parapijos skyriaus susirinkimas įvyks kovo 30 d., po 12 v.d. Mišių parapijos salėje. Kalbėtoju pakviestas Lietuvos kariuomenės plk. ltn. Valdas Kiveris.

– Lietuvoje mirė a.a. Liuda Samulevičienė, Juozo Šarūno sesuo.

– "ShareLife" Toronto arkivyskupijos metinis vajus jau prasidėjo. Visos parapijos yra prašomos kuo aktyviau įsijungti į šį vajų, nes šiemet reikės surinkti apie 11 milijonų dolerių, kuriais yra išlaikoma kunigų seminarija ir daugiau kaip 30 įvairių labdaros organizacijų. "ShareLife" vajui bus daromos trys rinkliavos: balandžio 6 d., gegužės 11 d. ir birželio 1 d.

– Mišios sekmadienį, kovo 23: 8 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 9.15 v.r. už a.a. Auksuolį Valiūną; 10.30 v.r. už a.a. Tomą Prakapą – 20 metinės, už a.a. Vytą Vingelį – 20 metinės, už a.a. Juozą ir Pranutę Siminkevičius, už a.a. Juozą ir Agotą Putrimus; 12 v.d. už a.a. Sonją Paulionienę – 5 metinės.

Lietuvių Namų žinios

– Kovo 16 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 200 svečių. Pranešimą padarė, su svečiais supažindino ir apie Slaugos namus kalbėjo LN pirmininko pareigas einantis dr. R. Zabieliauskas.

– Svečių knygoje pasirašė – Lietuvos seimo narys dr. A. Vidžiūnas, LR seimo valstybinio saugumo ir gynybos policijos kom. pirm. A. Sadeckas, policijos komisro padėjėjas V. Navickas, VRM valstybės sekretorius M. Mikaila, J. Prue iš Abbotsford, B.C.

– LN ir "Labdaros" valdybos posėdis įvyks kovo 20, ketvirtadienį, 7 v.v. Lietuvių Namų seklyčioje.

– LN "Labdara" valdyba praneša, jog kovo 12 d. valdybos posėdyje buvo pareikštas nepasitikėjimas pirmininku R. Juodžiu. Nauju LN "Labdaros" valdybos pirmininku iki visuotinio metinio narių susirinkimo buvo išrinktas dr. R. Zabieliauskas, vicepirmininku E. Steponas ir slaugos namų "Labdara" statybos komiteto pirmininku R. Sonda.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai a.a. dr. A. Valadkos atminimui $100 aukojo "St. Joseph's Health Centre" medikų dr-ja; $25 – J. Rinkūnienė. A. a. S. Mackevičiaus atminimui $50 aukojo A. P. Kaziliai; a.a. J. Paulionio atminimui $250 aukojo L. Balsienė.

– LN "Labdaros" valdyba praneša, kad po sausio 18 d. potvynio avarijos slaugos namuose valymo ir taisymo darbai eina į pabaigą. Tvarkymas užsidelsė dėl įvairių inspekcijų ir taisymo darbų. Teigiamai remontus įvertino šios inspekcijos: "Fire", "Public Healh", "Kitchen" ir "Ministry of Health Environmental". Po galutinės sveikatos ministerijos inspekcijos bus pradedama sugrąžinti buvusius gyventojus. Daugiau informacijų bus pateikta kitame *TŽ* numeryje.

Maestro KERRY STRATTON, Toronto "Philharmonia" orkestro vadovas, dirigavęs Kovo 11-tosios minėjime (kovo 16 d.) kameriniam orkestrui "Lyra", kuriam vadovauja muz. AUDRONĖ ŠARPYTĖ (nuotraukoje su dirigentu)

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" SPAUDOS POPIETĖ

2003 m. balandžio 13, sekmadienį, didžiojoje Anapilio salėje

Dalyvaukime visi ir paremkime savo laikraštį!

MENINĘ PROGRAMĄ ATLIKS

"ANGELIUKŲ" jaunimo choras,

vadovaujamas muz. Lilijos Turūtaitės

DALYVAUSITE dviejose loterijose – didžiojoje ir mažojoje (su įėjimo bilietais).

PASIVAIŠINSITE skania J. Gurklienės pagaminta vakariene. Veiks baras.

POPIETĖS PRADŽIA – 4 v.p.p.

Meninės programos pradžia – 4.30 v.p.p.

STALUS (po 8 asmenis) **bei vietas užsisakykite iš anksto šiokiadieniais "TŽ" administracijoje telefonu 905 275-4672 arba Anapilio ir Prisikėlimo parapijose po pamaldų sekmadieniais.**

BILIETO KAINA – $30 asmeniui (koncertas ir vakarienė su vynu).

Visus dalyvauti kviečia –

"Tėviškės žiburių" leidėjai

Kviečiame visus į Toronto lietuvių jaunimo ansamblio "GINTARAS"

METINĮ KONCERTĄ

"Šokio sūkury"

š.m. kovo 30, sekmadienį, 4 v.p.p., Anapilio salėje

Bilietai platinami parapijose po Mišių arba užsisakant pas

J. Vingelienę tel. 416 233-8108 Įėjimas – $10.

Rengia "Gintaro" ansamblis

Norintys paremti ansamblio studentų grupės kelionę šią vasarą į Lietuvoje vyksiančią šventę tai gali daryti per kredito kooperatyvus: "Parama" #10623 ar "Prisikėlimas" #124296.17

Kanados lietuvių fondo metinio narių susirinkimo metu bus renkami 4 Tarybos ir 1 Kontrolės komisijos nariai. Tam tikslui yra sudaryta nominacijų komisija, kuriai galima siūlyti kandidatus iki balandžio mėn. 11 dienos. Komisiją sudaro: Giedra Paulionienė tel. 416 249-1305; Jurgis Kuliešius tel. 416 232-9546; Algis Nausėdas tel. 416 231-1423.

Prašymų blankai studentų stipendijoms gauti jau yra paruošti. Juos pasiimti galima Fondo raštinėje kiekvieną pirmadienį ir trečiadienį nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p. Blankus taip pat galima gauti kreipiantis e-paštu: klfondas@on.aibn.com.

Kovo 11-tosios minėjimą praeitą sekmadienį, kovo 16, 4 val. p.p. Prisikėlimo parapijos salėje surengė Tėvynės sąjungos Toronto židinys, kuriam vadovauja Kazys Manglicas. Minėjiman susirinko pilna salė tautiečių, prie įėjimo aukojusių renginio išlaidoms apmokėti. Dalyviai, belaukdami pradžios, susipažino su renginio programa, išspausdinta 4 psl. sąlankoje.

Minėjimą pradėjo Židinio pirmininkas, pasveikinęs susirinkusius ir pakvietęs programai vadovauti Oną Stanevičiūtę. Orkestrui palydint sugiedotas Tautos himnas. Invokaciją sukalbėjo svečias vysk. J. Kauneckas, primines nepalaužiamą lietuvį. Sveikino Lietuvos gen. garbės konsulas H. Lapas ir KLB krašto valdybos pirm. R. Žilinskienė, perskaičiusi ir PLB valdybos pirmininko Vyt. Kamanto sveikinimą. Su pagrindiniu kalbėtoju dr. Arvydu Vidžiūnu, Lietuvos seimo nariu, supažindino Tėvynės s-gos Kanadoje pirm. Eug. Čuplinskas. Gerbiamasis seimo narys savo 45 min. kalboje įžvalgiai nušvietė Lietuvos vidaus ir užsienio politikos ėjimus, problemas bei tikslus, susilaukęs ovacijų, priėmęs pirmininko įteiktą dovanėlę – statulėlę viešnagei Kanadoje prisiminti.

Be pertraukos buvo tęsiama programa – meninė dalis, kurią atliko muz. Audronės Šarpytės vadovaujamas kamerinis orkestras "Lyra" (10 asmenų) ir "Lyrelė" (tiek pat mažųjų smuikininkų). Pradėta M. K. Čiurlionio *Beaustanti aušrelė,* atliko dainininkė A. Šivickytė, palydint L. Gaižutienei kanklėms ir tarpais orkestrui. Mažieji smuikininkai, atlikę Ž. B. Liuli *Dainelę* ir T. Šerno *Indėnų šokį* susilaukė ypatingo publikos įvertinimo, nes tai retesnis dalykas panašiuose renginiuose. "Lyra", diriguojama svečio dirigento maestro Kerry Stratton, atliko J. Bramso, P. Čaikovskio ir W. A. Mocarto kūrinius, išklausytus su dideliu dėmesiu. Koncerto pabaigoje buvo įteikta gėlių puokštė vadovei ir dovanėlė dirigentui.

Po dvi valandas trukusio minėjimo gausūs svečiai įspūdžiais dalinosi kavinėje prie kavos ir pyragėlių. **S.**

Lietuvių kredito kooperatyvas

PARAMA

praneša, kad metinis

narių susirinkimas

įvyks š.m. balandžio 6, sekmadienį, 3 v.p.p., Toronto Lietuvių Namuose.

* Narių registracija prasidės 2 valandą po pietų

* Prašome atsinešti nario knygutes

Primename, *kad kandidatų nominacijos priimamos iki balandžio 1 d., penkias dienas prieš metinį susirinkimą!*

VALDYBA

KONCERTAS

"Sugrįžimo akordai"

balandžio 6, sekmadienį, 5 v.p.p.

TORONTO PRISIKĖLIMO PARAPIJOS SALĖJE

PROGRAMOJE:

Mendelssohn'o, Poulenc'o, Debussy, Balakausko kūriniai. ATLIEKA: A. Bankas (smuikas) **ir I. Damašiūtė-Beres** (fortepijonas)

Rengia – "PRO MUSICA"

Į Lietuvą su koncertais

Kasmet pavasarį, Lietuvos muzikų rėmimo fondas rengia muzikos festivalį "Sugrįžimai". Į jį pagal tradiciją kviečiami Lietuvoje gimę ar lietuvių kilmės atlikėjai, gyvenantys užsienyje. O jų užsienyje yra nemažai. Lietuviški vardai skamba Prancūzijos, Vokietijos, Anglijos, Italijos, JAV, Kanados koncertų salėse.

Į šiemetinį, penktąjį festivalį yra pakviesti Toronte gyvenantys buvę Vilniaus Muzikos akademijos auklėtiniai smuikininkas Atis Bankas ir pianistė Ilona Damašiūtė-Beresnevičienė. Abu yra gerai pažįstami mūsų bendruomenėje: neretai dalyvauja įvairiuose proginiuose koncertuose ar labdaros vakaruose, parengę kamerinės muzikos programas.

A. Bankas ir I. Damašiūtė-Beresnevičienė koncertinei išvykai į Lietuvą parengė naują programą. Joje, be Vakarų Europos klasikų F. Mendelssohn'o, F. Poulenc'o, Debussy, skambės Kanados kompozitoriaus H. Willan muzika ir dviejų šiuolaikinių Lietuvos kompozitorių V. Bartulio ir O. Balakausko kūriniai smuikui ir fortepijonui. Prieš išvykdami į Lietuvą, abu muzikai su naujaja programa supažindins ir mūsų bendruomenės muzikos mėgėjus. Tad balandžio 6 dieną, sekmadienio popietę (5 v.p.p.), visus kviečiame į Toronto Prisikėlimo parapijos salę pasiklausyti šios įdomios programos. Po koncerto visus kviečiame pasivaišinti kava ir pyragais, viena iš geriausių Niagaros vyninių siūlo paragauti jos gaminamo vyno ("Church-Stone Winetasting"). Koncertą rengia "Pro musica". **K. Saukaitė**

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & APPLIANCES

Skambinti

R. Jareckui

Tel. 416-370-3539

arba 416-825-3328

(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

A. a. Motiejaus Lazdučio atminimui pagerbti Laukių šeima *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

A. a. Jurgiui Paulioniui mirus, nuoširdžiai užjausdamas jo motiną Eleną ir visus artimuosius, Vincas Paulionis *Tėviškės žiburiams* aukojo $50.

A. a. dr. Aleksui Valadkai mirus, užjausdami sūnų, mūsų daktarą Miką su šeima, Antanas ir Irena Rekščiai *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

Lietuvos Vietinės rinktinės savanorių, žuvusių 1944 m., palaikų pervežimui į Lietuvą iš Ašmenos aukojo $30 – F. Mockus a.a. dr. Alekso Valadkos atminimui. Čekius rašyti KLB vardu pažymint (L.V.R.). Sąskaitos nr. 14143, "Parama", 2975 Bloor St. W., Toronto, ON, M8X 1C8. **F.M.**

MONTREALQUE

KLKM dr-jos šio skyriaus susirinkimas, įvykęs kovo 16 d. Aušros Vartų klebonijoje, sutraukė apie 30 narių ir svečių. Susirinkimą malda pradėjo pirm. Genovaitė Kudžmienė, sekretoriavo Joana Blauzdžiūnienė. Praeito susirinkimo protokolą (priimtą be pataisų) perskaitė Hilda Lapinienė. Kalbėdama apie Kovo 11-tąją G. Kudžmienė priminė, kad neturime šios dienos, pareikalavusios ir kraujo aukų, pamiršti, nors ir švenčiame Vasario 16-tąją. Ji paskaitė ištrauką iš Juditos Vaičiūnaitės knygos *Sausio tryliktoji*. B. Brazdžionio eilėraštį *Gyvajai Lietuvai* perskaitė Regina Piečaitienė. Ateinantis renginys – Velykų stalas per Atvelykį balandio 27 d. Programą atliks Montrealio sekstetas "Melodija". Kaip ir visada, velykinius patiekalus gamins dr-jos narės. Klebonui kun. Ričardui Birbilui palaiminus stalą, visi vaišinosi sumuštiniais, pyragais ir kavute.

Ariane-Katerine Kristinos (Bulotaitės) ir Robin Dufour dukrelė pakrikštyta kovo 9 d. Aušros Vartų šventovėje. **D.S.**

A. a. Erna Bichnerytė-Petrauskienė mirė š.m. kovo 7 d. Liko dukra Ingrida, vaikaitės Kerstin ir Janina, sesuo Birutė Botyrienė, a.a. sesers Elenos dukra Beatė Lymantaitė. Velionė palaidota kovo 11 d. Mount Royal kapinėse.

Premijuotos kaukės per Užgavėnių šventę, vykusią Montrealio Aušros Vartų salėje š.m. kovo 1 d.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 ***FAX: 766-1349***

"NERINGOS" STOVYKLOS

LIETUVIŲ KALBA

birž. 29 – liep. 5 d.d. – šeimoms su mažais vaikais

liep. 6-12 d.d. – vaikams 7-10 metų

liep.13-27 d.d. – vaikams10-16 metų

liep. 27 – rugp. 2 d.d. – vaikams 13-16 metų

rugp. 23-29 d.d. – šeimoms su vyresniais vaikais

rugp. 29 – rugs. 1 d.d. – alumnų tautodailės savaitgalis

ANGLŲ KALBA – LIETUVIŲ KILMĖS

rugp. 3-16 d.d. – vaikams 7-16 metų

rugp.16-20 d.d. – šeimoms su mažais vaikais

INFO: 978-582-5592, info@neringa.org, www.neringa.org

Neringa Inc. su Nek. Pr. Marijos seserimis organizuoja ir praveda stovyklas "Neringos" stovyklavietėje, Vermonte

A. a. Vlado Juškos atminimui Bronė ir Alfonsas Nakai *Tėviškės žiburiams* aukojo $50 (JAV).

MOTERIS iš Lietuvos ieško darbo. Apsistojusi Kitchener/Waterloo. Skambinti Irminai tel. 519 744-3990.

REIKALINGA auklė 2.5 metų mergaitei, kalbanti lietuvių ir anglų kalbomis, turinti vairavimo leidimą. Tel. 416 964-8700 (ext. 3026), 416 760-8584 (namų).

"BALTIC TREE SERVICE" – Žiema yra geriausias ir sveikiausias laikas nugenėti medžius ir krūmus. Nelaukit pavasario! Darbas garantuotas. Danius Lelis: 416 753-0790 (pager) arba 905 692-9741.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

• ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus

• ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves

• STATOME: verandas, tvoras

• DENGIAME stogus.

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122